

ХЕМИЈСКИ ПРЕГЛЕД

СВЕЧАНИ БРОЈ ПОВОДОМ 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА

Гост уредник: ИВАНКА ПОПОВИЋ,

Технолошко металуршки факултет, Београд

Годиште 38.

број 6

Издаје

СРПСКО ХЕМИЈСКО ДРУШТВО

Телефон 3228-583

Карнегијева 4

излази двомесечно

ОДГОВОРНИ И ГЛАВНИ УРЕДНИК

Станимир Р. Арсенијевић

Издавање часописа „ХЕМИЈСКИ ПРЕГЛЕД” помажу: Технолошко-металуршки факултет, Хемијски факултет и Факултет за физичку хемију у Београду.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Никола Благојевић, Драгомир Виторовић, Иван Гутман, Иван Драганић, Војислав Илић, Јован Јовановић, Славко Нешић, Владимир Павловић, Владимир Рекалић, Слободан Рибникар, Момчило Ристић (председник), Љубиша Ристовић, Миленко Ђелап, Живорад Чековић, Миленко Шушић.

Годишња претплата за чланове СХД 30 д, за пензионере 15 д, за студенте и ученике 15 д, за радне организације 100 дин., за иностранство 30 долара. Претплату прима Српско хемијско друштво, Београд, Карнегијева 4/П. Жиро рачун 40803-678-0-5738.

Штампа: Завод за графичку технику Технолошко-металуршког факултета Београд, Карнегијева 4

Овај број Хемијског прегледа је у потпуности посвећен активностима поводом стогодишњице Српског хемијског друштва у нади да ће послужити као подсетник и извор информација о овом великом јубилеју.

CHEMICAL REVIEW

Volume 38

NUMBER 6

Editor in chief

STANIMIR ARSENIJEVIĆ

Guest - editor

IVANKA POPOVIĆ

SERBIAN CHEMICAL SOCIETY

Karnegjeva 4

Belgrade/Yugoslavia

ХИМИЧЕСКИЙ ОБЗОР

Том 38

№ 6

Ответственный редактор

СТАНИМИР АРСЕНИЕВИЧ

Гость-редактор

ИВАНКА ПОПОВИЧ

СЕРБСКОЕ ХИМИЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО

Карнегиева 4

Белград/Югославия

This issue of the Chemical Review is completely devoted to activities related to the 100th anniversary of the Serbian Chemical Society in the hope that will serve as a reminder and source of information about this important jubilee.

Этот номер Химического Обзора полностью посвященный активностям связанным с празднованием 100-го годового юбилея Сербского химического общества, с надеждой что в будущем он будет служить записной книжкой и источником информации об этом значительном событии.

ПОВОДОМ СТО ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА

Током 1997. године Српско хемијско друштво, по старости десето хемијско друштво у свету, славило је 100 година свог постојања. Целе 1997. године Српско хемијско друштво је својом делатношћу настојало да свој стоти рођендан адекватно обележи.

У жељи да се популаризује хемијска наука, одржана су 82 предавања из разних области хемије у гимназијама, средњим школама, народним универзитетима и подружницама Друштва широм Србије. Основане су нове подружнице у Шапцу и Сремској Митровици. Српско хемијско друштво - Хемијско друштво Војводине такође се истакло многобројним активностима у прошлој години.

Средства јавног информисања су редовно била обавештавана о активностима Српског хемијског друштва. Највећи број чланака објављен је у дневној штампи (Политика, Демократија, Наша борба, Борба), недељницима (Време, Политикин забавник) и локалним листовима (Глас Подриња). О делатностима Друштва је извештавао и Просветни преглед, као и стручни часописи (Хемијска индустрија, Текстилна индустрија, Хемијска влакна, Флогистон) и специјализована гласила (Билтен YUNG, INEX Информатор). Информација о стогодишњици СХД објављена је и у часопису *Chemical & Engineering News*, гласилу Америчког хемијског друштва, у броју од 27. октобра 1997. године. Поводом јубилеја СХД, поједини чланови Друштва су гостовали на радију (Београд I, Београд 202, Студио Б), док су неке телевизијске станице (РТС, БК, Студио Б) извештавале о активностима Друштва, као и о самом Друштву.

Прва од манифестација у јубиларној години била је АПРИЛСКИ ДАНИ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА СРБИЈЕ и ДЕВЕТИ СЕМИНАР ЗА ПРОФЕСОРЕ ХЕМИЈЕ који су заједно организовали Српско хемијско друштво, Хемијски факултет и Министарство просвете Републике Србије. На овом већ традиционалном скупу, одржаном 28. и 29. априла 1997. године у Београду, окупило се око 250 професора и наставника из целе Србије.

Централна манифестација СХД у току 1997. године био је јубиларни научни и свечани скуп СТО ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА одржан у Београду у Сава Центру 25. и 26. септембра 1997. године. Овај велики скуп, коме је присуствовало око 1000 људи, отворили су Живорад Чековић, председник Одбора за прославу, и академик Душан Каназир, министар за науку и технологију у Влади Републике Србије. На скупу је 17 еминентних научника одржало предавања: добитници Нобелове награде D.H.R. Barton, R. Ernst и M. Smith и истакнути страни и домаћи предавачи N. Allinger, J.H. Beupon, K. Bowden, R. Breslow, A. Деспић, М. Гашић, Ј.А. Грибов, И. Гутман, С. Мацура, А. de Meijere, P. Potier, E. Schürmann и Г. Вуњак-Новаковић. У оквиру скупа су, на 132 постера, били су приказани и најважнији резултати рада научно-истраживачких група у

Србији које се баве хемијом, односно хемијском технологијом.

Заједно са Музејом науке и технике и Педагошким музејом Српско хемијско друштво је организовало изложбу СВЕТ ХЕМИЈЕ у Галерији Српске академије наука и уметности и у Педагошком музеју у Београду. Део изложбе у Педагошком музеју је 23. септембра 1997. године отворио почасни председник Друштва академик Драгомир Виторовић, а део изложбе у Академији САНУ истог дана председник Академије и почасни председник Друштва академик Александар Деспић. Следећег дана, 24. септембра, у згради некадашње Државне хемијске лабораторије, данас дирекцији Института за хемију, технологију и металургију у Његошевој 12 у Београду, Жарко Јовановић, директор ИХТМ, и Јован Јовановић, председник СХД, говорили су поводом откривања спомен плоче којом је обележено место оснивања Српског хемијског друштва 15. новембра по старом, односно 27. новембра 1897. године по новом календару.

У Сава Центру је 25. септембра 1997. године одржана промоција јубиларних издања Српског хемијског друштва. Том приликом су говорили Д. Виторовић, Јован Јовановић, Снежана Бојовић, Мирослав Гашић и Богдан Шолаја. О издавању пригодне јубиларне марке посвећене стогодишњици СХД говорио је Јован Величковић. Представљене су следеће публикације:

- Српско хемијско друштво - историја, устројство, делатност (уредници: А. Деспић, Ј. Јовановић, Б. Николић, Д. Виторовић),
- Хемија и хемијска индустрија у Србији, Историјска грађа (уредник монографије Д. Виторовић, редактор С. Бојовић),
- Оснивачи Српског хемијског друштва (Војислав Дучић),
- Journal of the Serbian Chemical Society (јубиларна свеска, гост уредник М. Гашић)
- Хемијски преглед (јубиларна свеска, гост уредник Б. Шолаја).

Свечана академија поводом јубилеја СХД-а је одржана 25. септембра 1997. године у Сава Центру. Програм Академије био је делом уметнички, а делом су приказани најважнији моменти из историје Друштва. Присутне на свечаности је поздравео председник Друштва Ј. Јовановић, а Ser Derek Barton је председнику предао поздравну повељу Интернационалне уније за чисту и примењену хемију (IUPAC). Свечана скупштина Друштва држана је следећег дана у Сава Центру. Поред речи председника Друштва Ј. Јовановића на њој је Ronald Breslow, претходни председник Америчког хемијског друштва, говорио о савременим могућностима и изазовима у хемији, а додељена су и признања Друштва појединцима и институцијама. Паралелно са централном манифестацијом прославе, на Београдском сајму је, од 22. до 25. септембра, одржан Међународни сајам

хемије и хемијске процесне индустрије СВЕТ ХЕМИЈЕ.

Изложба “100 година Српског хемијског друштва” отворена је 26. новембра 1997. године у САНУ. На сам рођендан Српског хемијског друштва, 27. новембра 1997. године, одржана је годишња и изборна скупштина СХД у свечаној сали САНУ.

Током целе 1997. године присуствовали смо заиста изузетним научним и друштвеним догађањима која су сигурно представљала подстицај свим учесницима да даље развијају хемијску науку и техноло-

гију у нашој средини. Све ове активности не би биле могуће без огромног и несебичног залагања многобројних чланова Друштва и подршке великог броја спонзора, под брижним руководством председника Одбора за прославу стогодишњице Живорада Чековића и председника Друштва Јована Јовановића. Нека нас ова свеска Хемијског прегледа подсети на многобројне лепе тренутке у јубиларној години.

Иванка Поповић

ИЗЛОЖБА “СВЕТ ХЕМИЈЕ”

У оквиру прославе **100 година од оснивања Српског хемијског друштва**, Српско хемијско друштво, Музеј науке и технике, Галерија САНУ и Педагошки музеј организовали су изложбу “Свет хемије”.

Циљ изложбе био је да се шири јавност и нарочито млада генерација упознају са значајем хемије и њеним доприносом за решавање важних проблема човечанства. Већи број домаћих аутора, Виторовић и Чековић (1), Деспић (2), Каназир (3), као и иностранци, Пиментел (4) и Фокс (5), слажу се у оцени о великом доприносу хемије за развој цивилизације и решавање проблема сировина, енергије, воде, хране, лекова, очувања животне средине и сл.

Лајтмотиви изложбе су били:

Хемија - за бољи квалитет живота!

Хемија - кључна наука будућности!

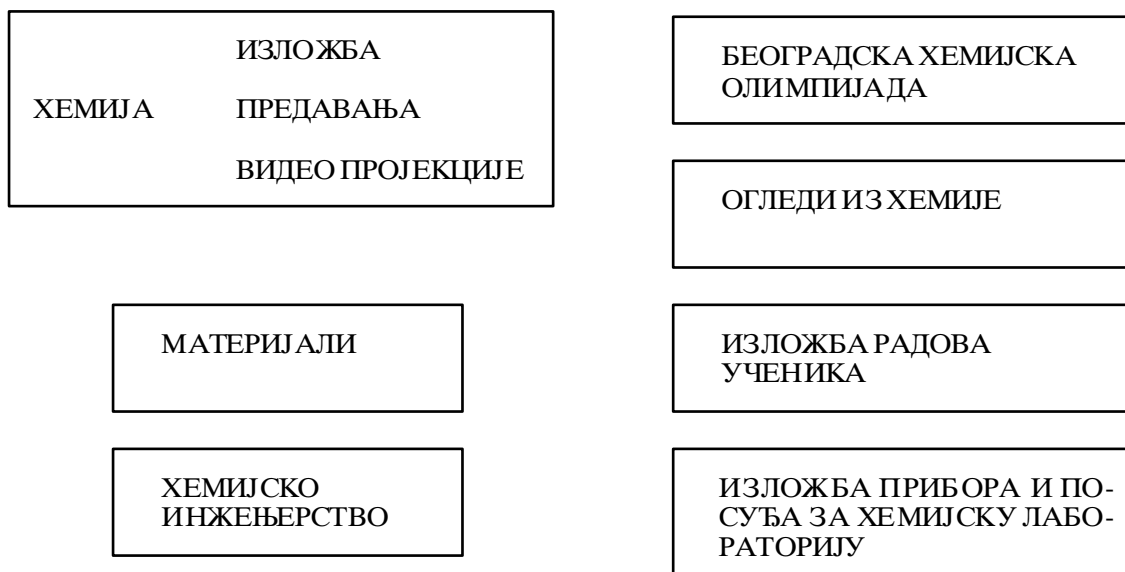
Хемија - свуда око нас!

Хемија - за животну средину, а не против ње!

Изложба је организована у складу са савременим светским искуствима, тако да буде и популарна и на завидном научном нивоу (6, 7). Поред краћих текстова, слика, статичних експоната, макета и структурних модела, постављени су интерактивни експонати, компјутери и видео-плејер.

Изложба је била постављена у Галерији САНУ и Педагошком музеју у Београду. Отворена је 23. септембра 1997. године и трајала је до краја октобра.

Изложба “Свет хемије” се састојала из више повезаних целина (слика 1). У овом приказу обухваћени су делови Изложбе који су на слици уоквирени испрекиданом линијом.

Слика 1. Основна структура изложбе “Свет хемије”

Таблица 1. Теме дела изложбе “Хемија”

Тема:	Број паноа:
1. Шта је хемија	4
2. Историја хемије	9
3. Класификација хемијских елемената	4
4. Атомистика	4
5. Хемијска веза и хемијске реакције	5
6. Вода	4
7. Електрохемија	2
8. Минерали и стене	1
9. Животна средина - хемијски проблеми и хемијска решења	9
10. Аналитичка хемија	5
11. Органска хемија	9
12. Хемија и нафта	2
13. Хемија и хемијска индустрија	7
14. Хемија и здравље	4

Главни и највећи део Изложбе био је у Галерији САНУ. Састојао се из три дела:

а) Хемија (аутори: Војин Крсмановић, Јасминка Крочић и Дејан Даниловић)

б) Материјали (аутор: Радмила Јанчић))

в) Хемијско инжењерство (аутор: Милан Митровић)

Организатор и реализатор изложбе у Галерији САНУ била је Соња Зимоњић, кустос Музеја науке и технике, а аутори поставке били су Зоран Ђорђевић и Срђан Вуковић.

У оквиру дела изложбе “Хемија” (сл. 1) обрађено је 14 тема (Таблица 1).

Поменуте теме обрадио је већи број аутора чији је задатак био припрема материјала за Изложбу (слике, експонати, текст за пано). Аутори су уложили много труда да припреме прилоге значајна за хемију и интересантна за ширу публику. Аутори су (број у загради означава теме које је поменути аутор обрадио; звездица поред броја теме означава главног аутора уколико постоји више аутора): Славица Благојевић (8*), Влатка Вајс (10), Дејан Даниловић (1, 2*, 3*, 4, 5, 6*) Александар Деспић (5), Јасминка Крочић (1*, 2, 3, 4*, 5*, 6), Војин Крсмановић (9, 12, 13), Весна Никетић (14), Снежана Николић-Мандић (10), Јеленка Петковић (7), Весна Похарц-Логар (8), Петар Пфендт (9*), Радомир Саичић (11*), Душан Слађић (11*), Даница Срећковић-Баточанин (8), Марија Тодоровић (10*).

На Изложби у Галерији САНУ приказано је укупно 94 паноа у боји димензија 95 x 155 cm (71 “Хемија”, 19 “Материјали”, 4 “Хемијско инжењерство”). Графичко уобличавање текстова и слика који су припремљени за паное урадили су веома успешно Зоран Ђорђевић и Срђан Вуковић, који су били и аутори поставке Изложбе. Панои су били лепо прихваћени. Неки посетиоци су фотографисали паное, а примећено је да понекад ученици преписују делове појединих паноа.

Изложено је преко 200 експоната. За ову Изложбу израђено је неколико већих и сложенијих експоната: спирални тродимензионални Периодни систем, Периодни систем према идеји професора Бајаловића, калотни модели различитих молекула (водоник, кисеоник, азот, хлороводоник, угљен-диоксид, метан), модели штапић-лоптица (аланин, аспирин, глукоза, холестерол, витамин С, R- и S - карвон), еколошки интерактивни експонат и тајанствени експонат са течним кристалима. За израду ових експоната ангажовани су Факултет за примењену уметност - Катедра за дизајн, Институт за физику, Физички факултет. Око реализације поменутих експоната изузетно се ангажовао сарадник Музеја науке и технике Братислав Стојиљковић, дипломирани машински инжењер (техничко уобличавање скица и идеја аутора, праћења извођења и постављање експоната на изложбу).

Поред поменутих експоната посетиоци Изложбе могли су да виде друге интересантне експонате, на пример:

- епрувету из II-III века (позајмљену из Музеја града Београда),
- стару књигу са цртежима апаратура које је употребљавао Лавоазје,
- слику атома јода добијену скенирајућом тунел микроскопијом,
- професионалну видеокасету која је у потпуности направљена од рециклованог материјала,
- ново текстилно влакно Тенцел,
- биолошки активно влакно које у својој структури садржи анестезијске лекове,
- препарат cis - платине који се примењује за лечење рака,
- узорке легура бакра - референтне материјале произведени у Институту за бакар у Бору и др.

Група аутора са Технолошко-металуршког факултета и Центра за хемијске изворе струје ИХТМ-а (Александар Декански, Јелена Ловић, Амалија Трипковић, Ксенија Поповић) припремила је два ве-

ома интересантна интерактивна експоната: титрација базе киселином и електрохемијско генерисање јода. Преко електрода повезаних са компјутерима могле су да се прате промене концентрације реактанта. За демонстрирање рада ових експоната и објашњења посетиоцима Изложбе ангажована је дипл. хемичар Анета Милојевић. Давање објашњења код осталих експоната (еколошки интерактивни експонат, тајанствени експонат и др.), извођење огледа из хемије и вођење групних посета кроз Изложбу (углавном ученици средњих и основних школа) обављала је, изузетно успешно, дипл. хемичар Драгана Бранковић.

Већи број професионално урађених макета постројена за прераду нафте и петрохемијску производњу позајмљен је из Рафинерије нафте и Средње-хемијске школе из Панчева. За позајмицу ових и других експоната из музеја у Србији као и сређивање легенди за Изложбу велики допринос дала је мр Јеленка Петковић, виши кустос Музеја науке и технике.

Шеснаест узорака минерала и стена позајмљено је из сталне поставке Музеја минерала и стена Рударско-геолошког факултета.

Већи број савремених рН-метара и кондуктометра, као и лабораторијски прибор реномираних светских произвођача (углавном за аналитичка

одређивања: аутоматске бирете, дигиталне бирете, пипетори, аутоматске пипете, пропипете и сл.) позајмљени су од предузећа Медиа-Земун које их заступа.

У оквиру Изложбе одржано је 21 предавање из различитих области хемије и хемијске технологије (Таблица 2). Предавања су одржавана од 12-13 и од 18-19 сати, а предавачи су углавном били са београдског Универзитета. На већини предавања подељени су кратки изводи предавања присутним посетиоцима. Осим два предавања на којима је било по осам особа, број присутних био је између 26 и 65, углавном између 30 и 40. На два предавања било је више старијих слушаца, а на осталим било је 80-90% ученика (претежно из средњих школа).

У току већег дела Изложбе у Галерији САНУ на једном телевизору непрекидно су приказивани занимљиви огледи из хемије уз одговарајућа објашњења. Посетиоци су били веома заинтересовани за овај део Изложбе. Многи посетиоци (углавном професори хемије и ученици) распитивали су се за ту видео касету.

Изложба је у целини веома лепо прихваћена од публике. И поред тога што Изложба није била отворена недељом и понедељком, у току месец дана регистровано је око 35.000 посетилаца. Било је и више групних посета - углавном ученика гимназија, средњих и основних школа.

Таблица 2. Списак предавања у галерији САНУ

Владимир Ајдачић: Фасцинације хемије
Илија Брчески: Вода - необичност обичног молекула
Влатка Вајс: Феромони - молекули за комуникацију
Драган Веселиновић: Основни узроци загађивања животне средине
Гордана Вучковић: Танкослојна хроматографија
Љиљана Дошен-Мићовић: Структура лекова и њихова активност
Нина Јевтић и Љубица Перић: Истраживачка станица Петница - Програми из хемије
Слободан Јовановић: Полиолефини - синтеза, структура, својства
Бранимир Јованчићевић: Нафта - Од фотосинтезе до рафинерије
Драган Јоцић: Бојење текстила - Некад занат, данас висока технологија
Љиљана Колар-Анић: Осцилаторни процеси
Војин Крсмановић: Научни метод - Како то раде хемичари
Војин Крсмановић: Добијање и бојење стакла
Љуба Мандић: Молекулске основе болести
Раде Марковић: Хемија палладијума - теоријски и комерцијални аспекти Pd - карбониловања у последњих десет година
Милица Мојашевић: Пестициди
Весна Никетић: Молекул хемоглобина у здрављу и болести
Светозар Никетић: Хемија драгуља
Слободан Нинковић: Хемија космоса
Душан Сладић: Хемија чула вида
Ружа Халаши: Хемијски чланци у српским часописима и листовима XIX века

Штампан је и Каталог Изложбе у тиражу од 1000 примерака (157 страна, више цртежа и црно-белих фотографија, неколико колор фотографија).

У Педагошком музеју организован је део Изложбе који је био намењен млађим ученицима (до 16 година). Директор Музеја Бранислава Јордановић, кустос Растко Јовановић, као и сарадник Бранислав Момчиловић изузетно су се ангажовали на реализацији овог дела Изложбе.

Током октобра 1997. године ученици гимназија, средњих и основних школа могли су у Педагошком музеју да се такмиче из хемије у оквиру Београдске хемијске олимпијаде. Олимпијада је детаљније описана у посебном поглављу објављеном у овој свесци Хемијског прегледа: "Свет хемије - Београдска хемијска олимпијада".

Петар Радивојша (са Хемијског факултета у Београду) одржао је десет предавања са демонстрацијом интересантних огледа из хемије (средом и суботом, у току октобра 1997. године). Ученици су са великим интересовањем пратили извођење огледа. Поред тога, у Педагошком музеју биле су постављене две изложбе (сл. 1):

- Изложба радова из хемије које су ученици урадили у оквиру Покрета "Науку младима", Истраживачке станице Петница и Младих истраживача Србије;

- Изложба лабораторијског посуђа и прибора која је пропраћена лепим цртежима Татјане Теофиловић и стиховима Дејана Даниловића о стакленом

штапићу, лабораторијској чаши, левку за цеђење и сл.

ЛИТЕРАТУРА

1. Д. Виторовић и Ж. Чековић, Хемија: **Стање и могућности**, "Природно-математичке науке данас и у будућности", 95-104, САНУ и Природно-математички факултет, Београд, 1989.
2. А. Р. Деспић, **Хемија у Србији - Ретроспектива и перспектива**, Хемијски преглед, 34, (1-2), 3-8, 1993.
3. Д. Каназир, **Будућност науке, чињенице, рефлексije, дилеме, спекулације**, "Природно-математичке науке данас и у будућности", 9-32, САНУ и Природно-математички факултет, Београд, 1989.
4. G. C. Pimentel, **Opportunities in Chemistry**, National Academy Press, Washington, D. C., 1985.
5. M. A. Fox, **Chemistry: The key to the future** (Plenary lecture), 13th International Conference on Chemical Education, San Juan, Puerto Rico, August 8-12, 1994. Book of Abstracts, p. 3.
6. "CATALYST - The Museum of the Chemical Industry", Catalyst, Widnes, Great Britain, 1993.
7. J. Douma and A. van de Graaf, Prototyping for the 21st century, in: J. N. Lazonby and D. J. Waddington (Eds.) "Partners in Chemical Education: Proceedings of the International Conference on Industry - Education Initiatives in Chemistry", IUPAC, The Royal Society of Chemistry and The University of York, Great Britain, 1996.

**Војин Д. Крсмановић, Јасминка Королија
и Дејан Даниловић**

ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ СВЕТ ХЕМИЈЕ ПЕДАГОШКИ МУЗЕЈ 23. СЕПТЕМБРА 1997 (12 ЧАСОВА)

Даме и господо, драге колегинице и колеге, драги ученици,

Отварајући овај део изложбе под називом СВЕТ ХЕМИЈЕ, навешћу најпре три разлога за моје данашње задовољство.

Прво, срећан сам што ми је припала част да отворим једну од најважнијих манифестација посвећених великом јубилеју Српског хемијског друштва.

Друго, поносан сам што припадам свету хемије, који у данашње време узбуђује немирни истраживачки дух научника и радозналост људи, и то не само огромним напретком и фасцинантним постигнућима, већ можда и више оним што се од њега у непосредној будућности очекује.

И треће, може бити да је моје највеће задовољство у томе што је овај део изложбе о свету хемије намењен најмлађим генерацијама, нашој нади, нашој будућности, генерацијама од којих најпре очеку-

јемо да се може ухватити у коштац са изазовима савременог света хемије.

Стогодишњица Српског хемијског друштва датум је од великог значаја не само за Српско хемијско друштво већ, морало би тако да буде, и за културу Србије уопште. Јер, стотина година враћа нас у XIX век, када оснивање научних и стручних друштава чак и у свету беше реткост. Наше Друштво тада постаде једно од најстаријих у Србији, и, што посебно истичемо, тек десето по старости хемијско друштво у свету. Уопште не кријемо да се тиме поносимо. Ми који Српском хемијском друштву последњих деценија одано и с љубављу служимо, трудили смо се да се ваљаним, али првенствено радним обележавањем Стогодишњице, што боље и достојније одужимо оснивачима Друштва и њиховим следбеницима, многобројним прегаоцима који су допринели великим успесима Друштва.

Српско хемијско друштво је 1997. годину, као јубиларну, у целини прогласило годином хемије у Србији, испуњавајући је мноштвом активности на популаризацији хемије, предавањима у школама, на Коларчевом народном универзитету и у подружницама широм Србије, семинарима за наставнике и професоре, такмичењима из хемије, хемијским квизовима и другим емисијама на телевизији... Ових дана, као што знате, одржавају се централне свечаности у Београду, па вас молимо да се упознате са програмом и да што активнијим учешћем и у што већем броју допринесете свечаној атмосфери. Избор је на вама, почев од научног скупа са 17 сјајних предавања светских ауторитета, међу којима и три носиоца Нобелове награде за хемију, преко изложби и Сајма, представљања нових, јубиларних публикација и поштанске марке, све до свечане академије и свечане скупштине у Центру Сава.

Изложба у Педагошком музеју, заједно са пратећом Београдском хемијском олимпијадом, носи назив СВЕТ ХЕМИЈЕ, баш као и изложба која се вечерас отвара у Галерији САНУ, а и Међународни сајам хемијске индустрије који је јуче отворен на Београдском сајмишту. Све ове три манифестације посвећене су Стогодишњици СХД и свака од њих нам дочарава неки део света хемије.

Збивања у савременом свету хемије нас обавезују да о њима и у овој прилици нешто кажемо.

Роналд Бреслоу, дугогодишњи професор и носилац хемије на Универзитету Колумбија у Њујорку и доскорашњи председник Америчког хемијског друштва, иначе један од угледних предавача и гостију СХД ових дана у Београду, у наслову своје најновије, овогодишње књиге ХЕМИЈА ДАНАС И СУТРА, дефинише хемију као “централну, корисну и креативну науку”. Централна је јер битно доприноси пољопривреди, електроници, биологији, медицини, животној средини, компјутерским наукама, инжењерству, геологији, физици, металургији, минералогiji и многим другим наукама. Корисна је јер проучава природу у којој проналази нове драгоцене хемијске супстанце, а креативна је јер упорно покушава да имитира природу, синтетизујући корисне материјале и чак побољшавајући њихове особине.

Речју, она је главна покретачка машина цивилизације и економске снаге многих земаља. Време ми не дозвољава да овде говорим о невероватним постигнућима хемије. Место тога, просто да бих подстакао истраживачку машту младих којима је и намењена ова изложба, поменуо бих кратко само неколико важних проблема, издвојених из мноштва сличних, чија се решења у скорој будућности очекују од хемије.

У области медицине, на пример, очекују се лекови против рака, срчаних болести, остеопорозе, гојазности, Алцхајмерове болести, генетских дефеката, шизофреније, артритиса, сиде и многих других опасних болести, траже се средства против вируса и још

увек отпорних бактерија. Илустративна је вест, на пример, да се у борби против опасне шећерне болести ради на оригиналном уређају који се назива “вештачки панкреас”, који би “утрађен” у организам могао непрекидно да детектује нивое глукозе у крви и да одмах када је то потребно, убризгава тачну количину инсулина, ради одржавања дозвољеног нивоа глукозе. Или, још један узбудљив податак, већ се далеко одмакло у синтези биокомпатибилних материјала за замену вена или артерија, органа, костију, зуба, хрскавице..., које организми неће одбацити.

Врло живо и узбудљиво истраживачко поље су нови материјали са изузетним особинама, који отварају путеве за најразноврсније примене. Такви су, рецимо, композити, код којих се интеракцијом састојака и њиховим синергетским дејством постижу неочекиване особине. Један од таквих примера јесте материјал који се употребљава за израду врло отпорних тениских рекета или скија, а састоји се од графитних влакана који му дају изузетну јачину и епоксидне смоле, која графитна влакна повезује и штити их од ломљења. Шире гледајући, ту спада и површинска заштита метала, где се као куриозитет може поменути да се развијају поступци за заштиту метала врло танком превлаком дијаманта. У сличном смислу очекује се проналазак постојаних премаза којима би се метали штитили деценијама. На “дохвату руке” су и суперпроводнички материјали, који отпором не би “расипали” струју као што то чине обични проводници. Ту се наде полажу у специјалне керамичке материје (чак и порцелан!) врло специфичних хемијских додатака који ће их чинити суперпроводницима на одређеним релативно нормалним температурама, изнад којих би они поново постајали изолаторима.

Данас, када је човек већ озбиљно почео да угрожава сам себе, сјајно је и право време за бављење хемијом животне средине. У тој области се ради, на пример, на производњи тзв. “хемијских препарата ограничене стабилности”, који би били у стању да обаве “посао”, а затим да “нестану” из животне средине. Даље, мора се радити на проблему озонских рупа, ефекта стаклене баште, морају се развијати чисте технологије.

Чистим технологијама би свакако врло много могли да допринесу напреди у тешком и деликатном проучавању дејства природних катализатора, ензима, који су познати по невероватној ефикасности. То знање ће, надамо се, водити ка синтези катализатора ензимске ефикасности.

Још је много области хемије за сјасет узбудљивих а виталних проблема: нешкодљиве хемикалије за индустрију хране, нови извори енергије, с водичном технологијом и електричним возилима на батерије, ту је хемија живота, укључујући хемију мозга и меморије, ту су компјутерске синтетичке методе и нове инструменталне аналитичке технике, па порекло живота и хемија интерпланетарног и међузвезданог простора, итд.

Зашто сам уопште помињао изазове савремене хемије? Није ми била намера да величам хемијску науку, нити да импресионирам присутне нехемичаре. Желео сам просто да макар мало допринесем распаљивању маште младих којима је ова изложба првенствено и намењена.

Ја сам својим студентима често преносио поучне анегдоте, а међу њима нарочито радо аутентичну анегдоту о Чарлсу Мартину Холу, проналазачу индустријског поступка за производњу алуминијума који се и данас примењује (дозволите ми да је и овде поновим, неће узети много времена): Чарлс Мартин Хол је рођен 1863. године у селу Оберлин у Охају, у САД, и још као дечак од 14 година је навраћао у хемијску лабораторију локалног колеџа да купи понеку епрувету или стаклену цевчицу. Касније, ступивши у тај колеџ слушао је и предавања проф. Цуита, који је једног дана својим студентима рекао “ако би ко од вас пронашао процес којим би се алуминијум могао производити у индустријским размерама, он би био не само добротвор света, већ би и за себе створио велико богатство”. Чувши то, Чарлс Мартин Хол се окренуо своје другу у клупи и рекао: “Ја ћу тражити поступак за добијање тог метала”. Тражио га је и нашао га је и шест месеци доцније дошао је код професора Цуита у кабинет и рекао: “Професоре, добио сам га”. Тако је ушао у историју хемије. И не само то. Све своје имање завештао је за унапређење просвете и науке у Америци, а његов колеџ у Оберлину добио је једну трећину, између 12 и 15 милиона долара, што је у оно време било врло много. У том колеџу налази се и сада дивна статуа младога Хола, изливена од алуминијума.

Заго сам данас говорио и о изазовима хемије, са надом да ћемо међу посетиоцима изложбе и учесницима хемијске олимпијаде пронаћи доста младих са одушевљењем Чарлса Мартина Хола.

На крају, да вас још једном подсетим да ће се уз овај скромни, али љупки део изложбе СВЕТ ХЕМИЈЕ, намењен првенствено млађим генерацијама, али и свима онима који се тако осећају, у октобру и

новембру одржати Београдска хемијска олимпијада: свакодневно индивидуално такмичење из хемије за учеснике гимназија, средњих и основних школа.

Српско хемијско друштво топло захваљује Педагошком музеју, и посебно његовом директору госпођи Бранислави Јордановић, као и госп. Растку Јовановићу, кустосу Педагошког музеја и госп. Браниславу Момчиловићу, такође из Педагошког музеја, на пријатној сарадњи која је омогућила организовање овог дела изложбе и хемијске олимпијаде.

Српско хемијско друштво дугује велику захвалност својим члановима који су волонтерски, са великом љубављу према Друштву и струци, и поред својих редовних обавеза, уложили огроман труд и време не би ли ову манифестацију учинили што успешнијом. То су аутори изложбе мр Јасминка Королија, Дејан Даниловић, професор хемије и мр Војин Крсмановић, и поред њих чланови Друштва који су са ауторима организовали хемијску олимпијаду: доцент др Љуба Мандић, председник жирија олимпијаде и Биљана Стељић, асистент Хемијског факултета.

Српско хемијско друштво захваљује Министарству просвете Владе Србије на материјалној помоћи за организовање изложбе и олимпијаде.

Најзад, посебну захвалност Српско хемијско друштво дугује Клубу младих математичара “Архимедес”, који је љубазно ставио на располагање б компјутера за све време трајања изложбе и олимпијаде, и предузећу Медиа из Земуна, које је ставило на располагање лабораторијско посуђе и прибор као експонате на изложби.

Без ове несобичне и племените помоћи тешко да би се могла остварити ова изложба, а ни хемијска олимпијада.

Захваљујем вам свима на пажњи и позивам вас да погледате изложбу која је овим отворена.

У наставку свечаности, др Петар Радивојша са Хемијског факултета Универзитета у Београду извешће три хемијска огледа.

Драгомир Виторовић

ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ СВЕТ ХЕМИЈЕ ГАЛЕРИЈА САНУ 23. СЕПТЕМБАР 1997. (19 ЧАСОВА)

“Слушали сте како тече жива, једини метал који је течан на температури околине, а за који су знали још стари алхемичари. А сада ћете слушати мене”.

Ове речи, драге госпође и господо, изговорио је пре тачно 60 година мој велики учитељ, академик Панга С. Тутунџић као увод у своје популарно предавање на Коларчевом народном универзитету о неким изазовима хемије.

И изложба коју данас отварамо постављена је да те изазове прикаже најширем кругу оних који посе-

дују радозналост да дубље проникну у природу ствари које их окружују.

Срећан сам што ми је указана част да отворим ту изложбу с обзиром да је она посвећена области науке чијем једном делу сам посветио цео свој радни век.

Свет хемије покрива данас огроман простор, много већи него што људи који се не баве хемијом као науком или струком могу да наслуће. Човек се пред тим простором налази у положају истраживача

наше планете у оно давно време када се она чинила бескрајно великом, а продирање све дубље у непознате крајеве представљало је узбудљиву авантуру са неизвесним исходима. Али док је наша планета већ сасвим истражена и позната, поље хемије још увек се простира у непознати бескрај. Хемичари окупљени око Српског хемијског друштва желели су овом изложбом и књигом која је за њу припремљена као пригодна монографија, да све оне, који за то до сада нису имали прилику, поведу у узбудљиве непознате крајеве попут Колумба, Магелана или Џејмса Кука. Ауторима текстова који следе, заједничка је жеља да са другима поделе своја одушевљења приказујући им колико далеко је, у том бескрајном простору, хемија данас продрла напред.

На овој изложби ће и сами хемичари моћи да нађу разоноду подсећајући се на многе ствари са којима су се упознали у школи, али ако су и пре свега неколико година изашли са ње, вероватно је да ће наићи на бројне непознате чињенице које, због брзог напредовања те науке, нису још стигле да нађу своје место ни у најсавременијој настави. То је уједно и оправдање што ће се на изложби наћи и места, а нарочито хемијске формуле, сасвим неприступачна ликову, али занимљива хемичарима којима није страни хероглифски начин приказивања хемијских структура и реакција.

Хемија је уткана у сваку пору нашег бића и наше цивилизације. Жива бића, укључујући човека, функционишу захваљујући безбројним хемијским реакцијама, које ни из далека нису све познате, а и за оне које јесу њихова улога у том функционисању само се наслућује. Идеја да органске супстанце од којих су саграђени живи организми припадају посебној врсти хемије, за чије стварање је потребно учешће "vis vitalis" (живе силе), оповргнута је још у прошлом веку, када се показало да те супстанце могу да буду створене у лабораторији од састојака неорганиског света. Ако ништа друго, из тог разумевања пролази да те супстанце у међусобном реаговању на непознате начине стварају управо vis vitalis коју сваки човек сигурно у већој или мањој мери има у себи све док је жив.

И у свету који нас окружује, у цивилизацији чије плодове данас уживамо, хемија је заслужна за све чиме се данас одевамо, чиме се хранимо и лечимо, чиме задовољавамо све потребе цивилизованог живота. Без њених производа човек би се вратио у оскудно живљење какво је било пре две стотине и више година уназад, а какво човек данас једва да има машту и да замисли.

Читаоци и посетиоци изложбе дуговаће захвалност бројним колегама хемичарима који су несебично уложили огроман труд, време и напор без икаквог узврата, да би на што приступачнији начин приказали свој свет и привукли оне који се до сада за ње-

га нису интересовали, а нарочито омладину оног узраста коме предстоји избор животног пута. Они као да им поручују: Нећете се разочарати.

Ова изложба, па ни књига која је прати нису уџбеници хемије у којима би се на систематичан начин пренела основна, па и посебна знања и приказале све области које обухвата или у којима учествује савремена хемија. Споменимо само теоријску хемију, која је у последњих пола века, захваљујући открићу квантне механике, доживела фасцинантан развој, а овде су само лапидарно приказани неки њени резултати, те спектрохемију, радијациону хемију, нуклеарну хемију, молекуларну биологију и молекуларну генетику као примере области које нису ни дотакнуте, пре свега због тога што њихово представљање тражи таква претходна знања, која нестручни посетилац и читалац немају, да би њихова достигнућа могла да се разумеју. И без тога уверени смо да ће сви који дођу на ову изложбу на њој видети занимљиве садржаје, као и подстицај на ближе упознавање са хемијом.

Посебан напор учинили су сарадници Музеја науке и технике и уредници са Хемијског и Технолошко-металуршког факултета чија се имена налазе на инверсу књиге, на чему им се мора одати признање.

Овом изложбом Музеј науке и технике у већ традиционалној сарадњи са Галеријом Српске академије наука и уметности даје свој допринос обележавању годишњице од великог значаја за нашу науку и културу.

На крају имам пријатну дужност да у име организатора ове изложбе, али и Српског хемијског друштва које је иницирало њено организовање, изразим нашу захвалност бројним подржаваоцима на разумевању за значај овог догађаја и на материјалној подршци без које он не би могао да се оствари. Захвалност упућујемо најпре Влади Републике Србије, што се прихватила покровитељства обележавања 100-годишњице Српског хемијског друштва, па у томе склопу и ове изложбе, а посебно Министарству за науку и технологију Владе Србије на значајној материјалној помоћи. Захвални смо нашем генералном спонзору Београдској банкарској групи, на обилатој помоћи, као и Заводу за издавање уџбеника и наставна средства и бројним другим великим спонзорима и донаторима који су било финансијски било материјално, помогли ову изложбу, а које можете да идентификујете на дугачком ролуусу у излогу Галерије, као и у монографији која ову изложбу прати.

Тиме је ова изложба отворена и ја вас позивам да и данас и другом приликом када будете имали времена да је посетите, посветите пажњу ономе што она жели да вам прикаже.

Александар Деспић

КАТАЛОГ ИЗЛОЖБЕ “СВЕТ ХЕМИЈЕ” ОДГОВОРНИ УРЕДНИК ГОЈКО СУБОТИЋ

Пригодни каталог који је објављен уз изложбу СВЕТ ХЕМИЈЕ представља вредно и атрактивно издање које на најбољи могући начин популарише хемију низом занимљивих и актуелних чланака из области хемије, материјала и хемијског инжењерства.

САДРЖАЈ КАТАЛОГА

ХЕМИЈА

- Живорад Чековић: ХЕМИЈА: МОГУЋНОСТИ И ИЗАЗОВИ
- Иван Јурашић: ИМА ЛИ У КВАНТНОЈ ТЕОРИЈИ МЕСТА ЗА СТРУКТУРУ МОЛЕКУЛА
- Јеленка Петковић: ЗАШТО ДОЛАЗИ ДО ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ
- Весна Похарац-Логар, Даница Срећковић-Батоћанин, Славица Благојевић: МИНЕРАЛИ И СТЕНЕ
- Група аутора: ОРГАНСКА ХЕМИЈА КРОЗ ПРИМЕРЕ
- Војин Д. Крсмановић: ХЕМИЈА И НАФТА
- Марија Тодоровић, Снежана Николић-Мандић: АНАЛИТИЧКА ХЕМИЈА
- Војин Д. Крсмановић: ХЕМИЈА И ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА
- Петар Пфендт: ОД ХЕМИЈЕ КА ХЕМИЈИ КОЈА СХВАТА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ИЛИ ЗАШТО СЕ ЖИВОТНА СРЕДИНА ЗАГАЂУЈЕ
- Валерија Магић, Мирослав М. Врић: ХЕМИЈА И ЗДРАВЉЕ

МАТЕРИЈАЛИ

- Миодраг Јанчић: КАКО ФУНКЦИОНИШУ МАТЕРИЈАЛИ
- Љубомир Недељковић: МЕТАЛУРГИЈА ГВОЖЂА И ЧЕЛИКА
- Драган Синадиновић: ОБОЈЕНИ МЕТАЛИ
- Душан Трифуновић: МЕТАЛУРГИЈА ПРАХА ДАНАС
- Љиљана Костић-Гвозденовић: КЕРАМИКА
- Никола Благојевић: СТАКЛО
- Слободанка Николић: ПОЛУПРОВОДНИЧКИ КРИСТАЛИ СИЛИЦИЈУМА И ГЕРМАНИЈУМА
- Снежана Бошковић: НЕОКСИДНА КЕРАМИКА И КЕРАМИЧКИ КОМПОЗИТИ
- Јасна Ђонлагић: ПОЛИМЕРНИ МАТЕРИЈАЛИ
- Радослав Алексић: КОМПОЗИТНИ МАТЕРИЈАЛИ
- Радмила Јанчић: ИНЖЕЊЕРСТВО МАТЕРИЈАЛА

ХЕМИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

- Радмила Јанчић: НЕКА ПИТАЊА И ОДГОВОРИ О ХЕМИЈСКОМ ИНЖЕЊЕРСТВУ
- Дејан Скала: НАТКРИТИЧНА ЕКСТРАКЦИЈА - ПРИМЕНА УГЉЕН-ДИОКСИДА КАО ЕКСТРАКЦИОНОГ СРЕДСТВА
- Милан Митровић: СТРУКТУРНА ИНТЕГРАЦИЈА ПРОЦЕСА - ЈЕДАН ОД ОСНОВНИХ СМЕРОВА РАЗВОЈА ХЕМИЈСКОГ И БИОХЕМИЈСКОГ ИНЖЕЊЕРСТВА

ИЗЛОЖБА “НОБЕЛОВЦИ НА МАРКАМА”

У оквиру изложбе СВЕТ ХЕМИЈЕ одржане у Галерији САНУ, приређена је мала, али врло значајна изложба “Нобеловци на маркама - физика, хемија, медицина” аутора Зденка и Дејана Диздара.

Век атома, космонаутике, генетичког инжењерства, савремених материјала, информатике, роботике... резултат је рада огромног броја прегалаца, стотина хиљада умних и вредних људи уједињених у великом братству науке и технике. Међутим, славом - Нобеловом наградом овењано је, од Рендгена, који је 1901. године добио прву Нобелову награду, до 1996. године, само 440 научника. Приближно половина од њих је приказана до сада на маркама. Велики број тих марака налази се у колекцији који је представљена на изложби.

САЈАМ “СВЕТ ХЕМИЈЕ '97”

Прослава стогодишњице Српског хемијског друштва обухватила је низ манифестација, већина од њих планирана је за период од 22.09.-27.09.1997. године. Једна од тих манифестација био је и сајам Свет

хемије 97 одржан у времену од 22.09.-25.09.1997. године на Београдском сајму.

Идеја о одржавању Сајма посвећеног хемији и хемијској индустрији у време обележавања 100 година СХД-а, настала је током 1996. године на седница-

ма Управног одбора. Организациони одбор прославе 100 година СХД је ову идеју прихватио и о овој идеји организовао разговор са Управом Београдског сајма. Како би се ова идеја остварила изабран је Организациони одбор у који су ушли представници највећих индустријских предузећа из области хемијске индустрије и привредних комора Београда и Србије. Током рада на организацији Сајма појавила се потреба да се оформи оперативни орган Извршни одбор који је од јула 1997. године преузео главне активности у вези са Сајмом. Организациони одбор прославе СХД је за координацију свих активности у вези са сајмом Свет хемије 97 одредио Драгана Синадиновића, Београдски сајам Борислава Рађевића, а Привредна комора Србије Владу Јанковића.

Београдски сајам је предложио, а то је прихваћено и од Српског хемијског друштва, да се сајам Свет хемије 97 одржи као централна манифестација у оквиру сајмова “Гас и нафта”, “Бепласт”, “Заштита”, “Солар”, “Заваривање” и “Novotex” који ће се одржати од 22.09.-25.09.1997. године на Београдском сајму.

Наведене манифестације отворене су на Београдском сајму 22.09.1997. године. Сајам је отворио Савезни министар за науку и технологију Јагош Зеленовић, а поздравни говор је одржао директор Сај-

ма господин Симиша Зарић. У оквиру Сајма Свет хемије 97 Српско хемијско друштво је било представљено изложбеним простором на коме је била приказана историја друштва као и садашње активности; часописи, научне и стручне манифестације и сл. Све манифестације Сајма обухватиле су велики број домаћих и страних излагача (преко 400), а Сајам је и имао знатан број посетилаца. Треба истаћи да су у оквиру сајма биле представљене наша највећа предузећа хемијске индустрије: ХИП Панчево, “Зорка” Шабац, “Жупа” Крушевац, ХИ Прахово, “Мерима” Крушевац, Петрохемија, Гумарска индустрија. Поред великих, приметан је био знатан број мањих произвођача различитих производа хемијске индустрије.

Оцена руководства Сајма је да је ова манифестација успешно организована и да је, обзиром на услове, показала завидно интересовање излагача и посетилаца. Српско хемијско друштво је допринело афирмацији Сајма, кроз посету наших гостију из иностранства који су као гости боравили на Сајму 24. септембра. Треба такође истаћи да је на сајму извршена и промоција монографије “Хемија и хемијска индустрија у Србији”.

Драган Синадиновић

3. НАУЧНО-СТРУЧНО САВЕТОВАЊЕ “СВЕТ ПОЛИМЕРА”

У време трајања манифестације СВЕТ ХЕМИЈЕ на Београдском сајму, 22. и 23. септембра 1997. године, одржано је 3. Научно-стручно саветовање СВЕТ ПОЛИМЕРА као пратећа манифестација БЕПЛАСТ-а 97. У оквиру овог саветовања обележена је стогодишњица Српског хемијског друштва, као и 25 година постојања Секције за хемију и технологију макромолекула СХД, предавањима двојице истакнутих иностраних предавача, професора Николаса Спаског (Nicolas Spassky) из Париза и професора Станислава Нешпурека (Stanislav Nešperek) из

Прага, који су, као гости СХД, учествовали у раду јубиларног научног и свечаног скупа у Сава центру. Професор Спаски је на Саветовању одржао предавање “Примена деривата лантанида као иницијатора полимеризације отварањем прстена”, а професор Нешпурек предавање “Локализована електронска стања у полимерима и њихово учествовање у преносу носилаца наелектрисања”. Уз ова два предавања изложено је још двадесет саопштења и издат је зборник радова.

Иванка Поповић

ОТКРИВАЊЕ СПОМЕН ПЛОЧЕ НА ЗГРАДИ ИХТМ, ЊЕГОШЕВА 12 24. СЕПТЕМБРА 1997., 13 ЧАСОВА

Цењене колегинице и колеге хемичари, физико-хемичари и технолози, поштовани гости, драга децо љубитељи хемије.

Изузетно сам почастован што могу да Вас поздравим у име Српског хемијског друштва и Инсти-

туга за хемију, технологију и металургију и да Вам се захвалим, што сте се прихватили да учествујете у обележавању значајног јубилеја хемије - 100 год. СХД.

Сто година је велики период,

Међутим, зачеци хемије у Србији дагирају доста раније и везани су како за институцију ИХТМ, тако и за зграду пред којом се налазимо.

Само што су утихнуле пушке првог и другог Српског устанка а већ 1833. године Књаз Милош Обреновић је почео да шаље српске минералне воде на анализирање у Беч да се “установи за које болести се могу користити, као и са којим од тих минералних вода могу се лечити нероткиње”, а већ од 1837. анализе српских минералних вода раде се у Државној апотеци од стране државног апотекара Павла Илића.

Како је поред апотекарских послова Павле Илић обављао и друге послове и био једини човек са тим звањем, а послови се ширили, Књаз Милош је 1859. године дао налог да се оснује Државна хемијска лабораторија “у којој би се вршиле судске експертизе и анализе минералних вода” и за првог државног хемичара поставио апотекара Павла Илића.

После Павла Илића државни хемичар био је апотекар Др Алојз Хелих.

Од 1872. године тражи се да државни хемичар има докторат хемије.

Тако је 1873. године за државног хемичара расписан конкурс где су наведени и задаци државног хемичара:

“Дужност је државног хемичара да извршује анализе судско-хемијске, санитарско-полицијске и хигијенско-хемијске, да извршује визитацију свију радњи са хемикалијама и да ретаксира рецеписе лекара издатих на рачун јавних завода”.

За државног хемичара постављен је др Фердинанд Шемс, који поред магистратуре фармације има и докторат хемије (до 1881). Др Шемс је вршио судско-хемијске и судско-медицинске анализе, као и разне друге анализе, које су му давала различита ондашња министарства.

У периоду 1881-1894. г. државни хемичар је био дипломирани хемичар др Отмар Фелкер.

У почетку, Државна хемијска лабораторија налазила се у просторијама Државне апотеке, а затим једно време у лабораторији Лицеја до 1882. године, када је 1887. на углу Краља Милутина и Његошеве улице подигнута зграда за потребе Државне хемијске лабораторије. Била је то, у то време, пространа и модерна грађевина. Други спрат дограђен је 1928. године.

У новој згради Државне хемијске лабораторије (1882) у почетку су постојала два одељења: једно одељење је било за хигијенске и санитарско-полицијске анализе, а друго са судске анализе.

На рад у Државну хемијску лабораторију 1884. године примљен је др Марко Леко.

До 1894. године ова два одељења радила су посебно, скоро независно једно од другог. Тек 1894. године, када је за управника постављен др Марко Леко ова два одељења су спојена, добила су заједничку администрацију и заједничку библиотеку.

У последњим годинама прошлог века Државна хемијска лабораторија била је најуређенија хемијска лабораторија у Србији, а странци су тврдили да се може упоредити са најпознатијим универзитетским лабораторијама у Европи.

“Поред хемијско-судских и санитарских анализа које су обухватале анализе дробова, крвних мрља, мрља од сперме, лекова, отрова, воде за пиће, хране, зачина, у лабораторији су испитивани и пољопривредни производи, земља, тканине, боје, уља, руде, метали, легуре, угљеви, парафински шкриљци, воде за индустријску употребу, воштане свеће, хартија, запаљиви предмети, лажни новац и друго”.

Временом је Државна хемијска лабораторија добијала карактер опште лабораторије за све гране примењене хемије.

Због ратних прилика Државна хемијска лабораторија је 1914. године, под руководством др Марка Лека, премештена у Ниш где је радила годину дана. Због окупације Србије рад у лабораторији је прекинут, а новембра 1918. године рад у Државној хемијској лабораторији настављен је у Београду у старој згради.

Даме и господо,

У трајању више од једног века, у овој згради се одвијао живот хемије и одсликавао не само развој хемије, већ и развој српске културне историје уопште.

Зграда у Његошевој 12, до ове године представљала је споменик ненаписане историје хемије у Србији, али захваљујући овом јубилеју, и посебно ангажовању акад. Драгомира Виторовића, сада је написана и историја хемије Србије уз учешће ентузијаста хемије, тако да је од данас ова зграда и СПОМЕНИК написане историје хемије Србије.

Жарко Јовановић

Ако је неко поред домаћина изузетно срећан због овог догађања, због откривања ове спомен-плоче, то је сигурно Српско хемијско друштво.

Ова зграда је део наше историје, а сигурно је да ће играти и важну улогу у будућем развоју хемије и хемијске технологије у Србији.

Убеђени смо да ће зграда, сада са спомен-плочом, коју ћемо одмах видети, изгледати лепше него икада. Наша је срећа да су се према њој њени станари односили углавном са поштовањем. Српско хемијско друштво посебно жели да се захвали данашњим домаћинима, Институту за хемију, технологију и металургију, и његовом првом човеку господину Жарку Јовановићу, за велики допринос угледу који хемичари, хемијски технолози и металурзи, а и ова зграда уживају у нашој средини.

У ову зграду је 27. новембра 1897. године, у пет сати после подне, већ у сумраку, ушло једанаест београдских хемичара, свечано обучених, како је већ налагало оно време, који су се, како је записано у записнику који је водио Марко Николић, после дискусије врло брзо сложили да се оснује Српско хемијско друштво. Десило се то у некој од ових просторија у приземљу, јер зграда тада није имала спрат. У тој просторији седели су Јован Бадемтић, Александар Зега, Коста Јовановић, Миодраг Јовичић, Добросав

Кнез-Милојковић, Радомир Мајсторовић, Марко Николић, Лука Панић, Војислав Прљевић, Јосиф Илић Содомски и сазивач оснивачког састанка тадашњи управник ове зграде Марко Леко. Они су се већ недељу дана касније у овој згради договорили да Српско хемијско друштво почне са радом одмах, без икаквих часника, не бирајући чак ни председника, сем секретара и да преузму све задатке из области хемије једне модерне државе.

Тако је у овој згради започело рад једно од најстаријих научних и стручних друштава на Балкану и у Европи, а међу хемијским друштвима по старости десето у свету.

Да ли су једанаесторица оснивача после оснивачког састанка, пре сто година, отишли на коктел, односно да ли их је тадашњи домаћин, управник Државне хемијске лабораторије позвао на коктел, није познато.

Српско хемијско друштво упућује овом приликом дубоку захвалност и господину Кољи Милуновићу, вајару и творцу спомен-плоче, са убеђењем да ће многи људи пред њом застати, не само због текста, већ и због њене привлачности.

Јован Јовановић

ЈУБИЛАРНИ НАУЧНИ И СВЕЧАНИ СКУП 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА 1897-1997

ПОКРОВИТЕЉ

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ГЕНЕРАЛНИ СПОНЗОР

Београдска банкарска група, Београд

ВЕЛИКИ СПОНЗОРИ

ДУГА - ИНДУСТРИЈА БОЈА И ЛАКОВА
Д.Д., Београд

ФОНДАЦИЈА БРАЋА КАРИЋ, Београд

ХЕМОФАРМ КОНЦЕРН, Вршац

ICN ЈУГОСЛАВИЈА, Београд

МИНИСТАРСТВО ЗА НАУКУ И ТЕХНОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ВЕЛИКИ ДОНАТОРИ

БЕОГРАДСКИ САЈАМ, Београд

Д.Д. ЗДРАВЉЕ, Лесковац

ЕПСИЛОН - НОВОЛАБ, Лондон - Београд

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ, Београд

ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА ЖУПА, Крушевац

ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА МЕРИМА, Крушевац

ХЕМИЈСКИ ФАКУЛТЕТ, Београд

ХИП - ПЕТРОХЕМИЈА, Панчево

ИНСТИТУТ ЗА ХЕМИЈУ, ТЕХНОЛОГИЈУ И МЕТАЛУРГИЈУ, Београд

ЛЕМИС, Беч - Београд

НИС - ФАБРИКА МАЗИВА ФАМ, Крушевац

НИС - НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ, Нови Сад

ПАШАЛИЋ ВАТРОМЕТАЛ, Младеновац

САОБРАЋАЈНИ ИНСТИТУТ ЦИП Д.П., Београд
 САРТИД Д.Д., Смедерево
 ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ, Београд
 ТИГАР А.Д., Пирот
 TRAYAL КОРПОРАЦИЈА, Крушевац
 ЗАВОД ЗА ИЗРАДУ НОВЧАНИЦА И КОВАНОГ НОВЦА, Београд
 ZORKA - PHARMA, Шабац
 ЗВЕЗДА Д.Д., Горњи Милановац

ДОНАТОРИ

БИП ХОЛДИНГ, Београд
 ФАБРИКА ЦЕМЕНТА КОСЈЕРИЋ, Косјерић
 ФАБРИКА ГУМЕНИХ ПРОИЗВОДА РЕКОРД, Београд
 ФИМА, Мионица
 ГИПП МРЉЕШ, Београд
 GLOBAL TECHNOLOGY ASSISTANCE, Београд
 ХОЛДИНГ КОМПАНИЈА ВИСКОЗА, Лозница
 HOLDING КОМПАНИЈА YUMCO, Врање
 ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕАРНЕ НАУКЕ ВИНЧА, Београд
 ЈУГОРЕМЕДИЈА - ФАБРИКА ЛЕКОВА, Зрењанин
 МЕТАЛАЦ Д.Д., Горњи Милановац
 ПРВА ПРЕДУЗЕТНИЧКА БАНКА, Београд
 П.С. ГРМЕЧ А.Д., Београд
 СПЕКТАР, Чачак
 ТИПОПЛАСТИКА ХОЛДИНГ Д.Д., Горњи Милановац

ПОЧАСНИ ОДБОР

Мирко МАРЈАНОВИЋ, председник Владе Републике Србије, председник
 Јагош ЗЕЛЕНОВИЋ, савезни министар за науку, развој и животну средину
 Душан КАНАЗИР, министар за науку и технологију у Влади Републике Србије
 Живота ЂОСИЋ, министар за индустрију у Влади Републике Србије
 Александар ДЕСПИЋ, председник Српске академије наука и уметности
 Зоран ЂИНЋИЋ, председник Скупштине града Београда
 Драган КУБУРОВИЋ, в.д. ректора Универзитета у Београду
 Драгомир ВИТОРОВИЋ, академик

Михаило Љ. МИХАИЛОВИЋ, академик
 Милутин СТЕФАНОВИЋ, академик
 Драгутин ДРАЖИЋ, академик
 Слободан РИБНИКАР, академик
 Мирослав ГАШИЋ, академик
 Љубиша РАКИЋ, академик
 Владимир РЕКАЛИЋ, почасни председник Српског хемијског друштва
 Федор ЗДАНСКИ, декан Технолошко-металуршког факултета
 Иван ЈУРАНИЋ, декан Хемијског факултета
 Драган МАРКОВИЋ, декан Факултета за физичку хемију
 Жарко ЈОВАНОВИЋ, директор Института за хемију, технологију и металургију
 Мирослав КОПЕЧНИ, директор Института за нуклеарне науке Винча
 Станимир АРСЕНИЈЕВИЋ, уредник Хемијског прегледа
 Јован ЈОВАНОВИЋ, председник Српског хемијског друштва
 Живорад ЧЕКОВИЋ, претходни председник Српског хемијског друштва

ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ

Живорад ЧЕКОВИЋ, председник
 Теодор АСТ
 Миодраг БАБИЋ
 Златан БАТАЛОВИЋ
 Никола БЛАГОЈЕВИЋ
 Снежана БОЈОВИЋ
 Милан ДАБОВИЋ
 Александар ДЕКАНСКИ
 Илија ИЛИЋ
 Братислав ЈОВАНОВИЋ
 Јован ЈОВАНОВИЋ
 Жарко ЈОВАНОВИЋ
 Драган МАРКОВИЋ
 Иван МИЋОВИЋ
 Бранислав НИКОЛИЋ
 Владимир ПАВЛОВИЋ
 Слободан ПЕТРОВИЋ
 Иванка ПОПОВИЋ
 Милан ПОПОВИЋ
 Љубинка РАЈАКОВИЋ
 Никола РИСТИЋ
 Драган СИНАДИНОВИЋ
 Дејан СКАЛА
 Богдан ШОЛАЈА

ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА ОДРЖАНА НА ЈУБИЛАРНОМ НАУЧНОМ И СВЕЧАНОМ СКУПУ “СТО ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА 1897-1997”

- А. Деспић: СТАРА И НОВА ЕЛЕКТРОХЕМИЈА
R. Breslow (САД): ВЕШТАЧКИ ЕНЗИМИ
J.H. Beunon (Велика Британија): ОТКРИЋЕ ЕЛЕКТРОНА И РОЂЕЊЕ МАСЕНЕ СПЕКТРОМЕТРИЈЕ: ЈОШ ДВЕ СТОГОДИШЊИЦЕ
Г. Вуњак-Новак овић: КУЛГИВАЦИЈА ТКИВА: КОЛИКО СМО УСПЕШНИ?
R. Ernst, добитник Нобелове награде (Швајцарска): ИСТРАЖИВАЊЕ ХЕМИЈСКЕ И БИОХЕМИЈСКЕ ДИНАМИКЕ НУКЛЕАРНОМ МАГНЕТНОМ РЕЗОНАНЦОМ
A. de Meijere (Немачка): СТВАРАЊЕ СЛОЖЕНИХ ОРГАНСКИХ МОЛЕКУЛА КАСКАДНИМ РЕАКЦИЈАМА КОЈЕ СУ КАТАЛИЗОВАНЕ ПАЛАДИЈУМОМ
N. L. Allinger (САД): МОЛЕКУЛАРНА МЕХАНИКА
И. Гутман: МАТЕМАТИЧКА ХЕМИЈА У КРАГУЈЕВЦУ 1977-1997.
D.H.R. Barton, добитник Нобелове награде (САД): ПИФ ХЕМИЈА: ПАРАДОКС
P. Potier (Француска): ПОТРАГА И ОТКРИЋЕ ДВА НОВА ЛЕКА ПРОТИВ ТУМОРА, NAVELVINEtm AND TACHOTEREtm, МОДИФИКОВАНИХ ПРИРОДНИХ ПРОИЗВОДА
K. Bowden (Велика Британија): ПРЕНОШЕЊЕ ПОЛАРНИХ ЕФЕКТА У ОРГАНСКИМ МОЛЕКУЛИМА: КРАЈ ЈЕДНЕ ПРИЧЕ?
P. Аџић: ПОВРШИНСКА ЕЛЕКТРОХЕМИЈА: НАУКА О ПОВРШИНАМА СА ПОТЕНЦИЈАЛОМ
Л.А. Грибов (Русија): САВРЕМЕНЕ МОГУЋНОСТИ ПРОРАЧУНА ОПТИЧКИХ СПЕКТРА СЛОЖЕНИХ МОЛЕКУЛА И ПОЛИМЕРА И НЕКЕ КОРИСНЕ ПРИМЕНЕ
С. Маџур: ОДРЕЂИВАЊЕ СТРУКТУРЕ БИОМОЛЕКУЛА У РАСТВОРУ ПОМОЋУ НУКЛЕАРНЕ МАГНЕТНЕ РЕЗОНАНЦЕ
M. Гашић: ПРИРОДНА ЈЕДИЊЕЊА ХИНОИДНЕ СТРУКТУРЕ И ЊИХОВИ ДЕРИВАТИ: ОДНОС СТРУКТУРЕ И РЕАКТИВНОСТИ
E. Schürmann (Немачка): ПОЛИТЕРМНО ОПИСИВАЊЕ ПРИТИСКА КИСЕОНИКА У РАСТОПИМА Fe-Fe_n И FeO-Fe₂O₃ ДЕЛА СИСТЕМА Fe-O
M. Smith, добитник Нобелове награде (САД): ПРВИ СТУПЊЕВИ ОДРЕЂИВАЊА БАЗНОГ РЕДОСЛЕДА ДНК У ОКВИРУ ПРОЈЕКТА “ЧОВЕКОВ ГЕНОМ”

БИОГРАФИЈЕ ПРЕДАВАЧА

РАДОСЛАВ АЦИЋ

ИХТМ Центар за електрохемију, Универзитет у Београду, Београд и Brookhaven National Laboratory, Upton, САД

Радослав Аџић је дипломирао 1965., магистрирао 1969. и докторирао 1974. године на Технолошко-металушком факултету у Београду. Научну каријеру је започео у Одељењу, а сада Центру за електрохемију ИХТМ у Београду радећи на проблематици горивих галванских спрегова и других хемијских извора електричне енергије. Један је од пионира у развоју примене спектроскопских техника у електрохемији у нас. Дао је значајне доприносе у електрокатализици; изучавао је адсорпционе проце-

се, кинетику низа електрохемијских реакција органских и неорганских молекула. У новије време ради у области електрохемије на монокристалним електродама са настојањима да се потпуније упозна електрохемија површина. Дописни је члан Српске академије наука и уметности од 1993. године. Члан је Председништва Српског хемијског друштва и Редакционог одбора *Journal of the Serbian Chemical Society*. Од 1996. године национални је секретар (за Југославију) Међународног друштва за електрохемију (ISE). Добитник је две Октобарске награде града Београда за природно-математичке науке (1968. и 1983. године). Тренутно борави у САД у Brookhaven National Laboratory, Upton, NY.

NORMAN L. ALLINGER

*Department of Chemistry, University of Georgia,
Athens, SAD*

Норман Л. Алиндер је дипломирао на Калифорнијском Универзитету у Берклију 1951. године, а докторирао на Калифорнијском Универзитету у Лос Анђелесу 1954. године. Започео је своју научну каријеру као органски хемичар радећи првенствено на синтези, а током педесетих и шездесетих година бавио се физичком органском хемијом. Крајем педесетих година, са развојем електронских рачунара, почео је да се бави рачунском хемијом и да решава проблеме у хемији рачунским методама. Током шездесетих година радио је на конформационој анализи и развио методе за одређивање конформационе равнотеже. Од 1970. године највише ради у области молекуларне механике и проучава структуру и својства органских молекула. Носилац је многих угледних награда међу њима и награде Америчког хемијског друштва за примену рачунара у хемијским и фармацеутским истраживањима 1996. године. Постао је члан Националне академије наука 1991. године, а почасни доктор Руске академије наука 1993. године. Почасни је члан Српског хемијског друштва. Био је гостујући професор на више универзитета у свету, консултант многим пословним и научним организацијама и члан уређивачког одбора часописа *Journal of Physical Organic Chemistry* и *Journal of Molecular Structure*. Основао је 1980. године часопис *Journal of Computational Chemistry*, чији је и уредник од оснивања.

SIR DEREK H. R. BARTON

*Department of Chemistry, Texas A & M University,
College Station, SAD*

Дерек Х. Р. Бартон је дипломирао 1940. и докторирао 1942. године на Империјалном колеџу у Лондону. На почетку своје научне каријере бавио се пиролизом хлорованих угљоводоника и другим примењеним проблемима. Касније је почео да се бави фундаменталним истраживањима и изучавао је утицај структуре на молекулску ротацију код различитих врста природних производа, као и механизме и стереохемију елиминационих реакција. Заједно са Hassel-ом поставио је темеље конформационој анализи и за допринос у овој области додељена им је Нобелова награда за хемију 1969. године. Проучавао је и оксидативна купловања фенола, фотолизу алкилнитрата, слободно-радикалске реакције деоксигенације и декарбоксилације и оксидативне реакције на неактивираним угљениковим атомима. Осим Нобелове, добитник је преко 30 награда, међу њима: Дејвијеве медаље Краљевског друштва (1961), Пристлијеве медаље Америчког хемијског друштва (1994) и Лавоазјеве медаље Француског хемијског друштва (1995). Члан је више од 20 научних друшта-

ва и 20 академија наука у свету, између осталих и почасни члан Српског хемијског друштва од 1987. године. Примео је преко 20 почасних доктората. Био је гостујући професор на више универзитета и до сада одржао око 70 почасних предавања у целом свету.

JOHN H. BEYNON

*University of Wales Swansea, Swansea, Velika
Britanija*

Џон Х. Бајнон је дипломирао 1943. године и хабилитирао (D.Sc.) 1960. године на Универзитету у Велсу. Већи део каријере је провео у индустрији, као директор истраживања у компанији ICI у Манчестеру. Ту је конструисао први масени спектрометар са двоструким фокусирањем 1955. године. Своја пионирска истраживања и искуство у области масене спектрометрије уобличио је у, и данас незаменјиву књигу *Масена спектрометрија* објављеној 1960. године. Од 1969. прешао је на универзитет. Развио је лабораторије на универзитету Пурду и на Велшком универзитету у Свонсију у којима је дао изванредне доприносе конструкцији нових инструмената и развоју нових метода масене спектрометрије. Добитник је десетак угледних награда укључујући Хаслерову награду за примењену спектроскопију 1979. и Златну медаљу Међународног друштва за масену спектрометрију 1985. године. Постао је члан Краљевског друштва 1971. године. Један је од оснивача и први председник Европског друштва за масену спектрометрију (1993.). Почасни је члан Српског хемијског друштва (од 1981.) и Југословенског друштва за масену спектрометрију, као и многих других научних друштава. Био је члан уређивачког одбора неколико часописа: *International Journal of Mass Spectrometry and Ion Processes*, *Organic Mass Spectrometry*, *Biological Mass Spectrometry* и *Journal of Mass Spectrometry*. Оснивач је и први главни уредник часописа *Rapid Communications in Mass Spectrometry* (1987. г.).

KEITH BOWDEN

*Department of Biological and Chemical Sciences,
University of Essex, Colchester, Essex, Velika
Britanija*

Кит Боуден је дипломирао (1959.), докторирао (1962.) и хабилитирао (DSc, 1973.) на Универзитету у Халу (University of Hull). Бави се физичком органском хемијом: преуређењем молекула, интрамолекуларном катализом и партиципацијом суседних група, преношењем поларних ефеката, врло базним системима и таутомеријом прстен-ланац. Такође ради у области медицинске хемије и агрохемије: на начинима дејствовања биолошки активних супстанци и на синтези лекова. Био је гостујући професор на универзитету Сајмон Фрејзер у Канади, на Универзитету у Сан Дијегу у САД и на Оуло универзитету у Финској. У организацији Британског савета, држао је предавања по позиву у Чехословачкој, Финској,

Русији и Ираку. Члан је Краљевског друштва за хемију. Члан је уређивачког одбора часописа *Journal of the Serbian Chemical Society*.

RONALD BRESLOW

*Department of Chemistry, Columbia University,
New York, SAD*

Роналд Бреслоу је дипломирао и докторирао на Харвардском универзитету. Бави се синтезом нових молекула са интересантним својствима као што је, на пример, циклопропенил катјон, најједноставнији ароматични систем и прво синтезовано ароматско једињење које нема шест електрона у прстену. У току истраживања феномена антиароматичности, синтезовао је и испитао много нових молекула. У последње време највише се бави синтезом и испитивањем молекула који подражавају ензимске реакције. Тај рад обухвата развој посебних реакција функционализације и развој вештачких ензима. Недавно је развио нову групу једињења која има потенцијалну примену у хемотерапији. Добитник је око 20 награда као што су награда Америчког хемијског друштва за чисту хемију 1966. године, Бекеландове медаље 1969. године и награде Националне академије наука за хемију 1989. године. Члан је десетак научних друштава и академија наука у свету и био је председник Америчког хемијског друштва 1996. године. Био је гостујући професор на више универзитета и члан уређивачких одбора неколико часописа.

АЛЕКСАНДАР Р. ДЕСПИЋ

*ИХТМ, Центар за електрохемију,
Универзитет у Београду, Београд*

Александар Р. Деспић је дипломирао 1951. на Технолошком факултету у Београду и 1954. на Имperiјалном колеџу за науку и технологију у Лондону, где је и докторирао 1955. године. Бави се електрохемијом: кинетиком и катализом, механизмима електрохемијских реакција, електрохемијским таложењем метала, изучавањем нових феномена у електрохемији, испитивањем електрохемијских метода, електроаналитичком хемијом, дефинисањем новог концепта у области електрохемијског инжењерства, електрохемијским изворима енергије, електрохемијом алуминијума, електрохемијским таложењем и карактеризацијом легура и вишеслојних превлака. Од примењених истраживања могу се споменути еколошки беспрекорне батерије алуминијум-ваздух са неутралним електролитом - хемијски извор струје високог садржаја енергије. Постао је редовни члан Српске академије наука и уметности 1974. године, а од 1994. године је њен председник. Један је од оснивача Института за хемијска, технолошка и металуршка истраживања у Београду, као и Центра за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду. Био је председник СХД, а сада је један од почасних председника Друштва. Једно време је био и

уредник Гласника СХД. Добитник је Октобарске награда града Београда 1967. године.

RICHARD R. ERNST

*Laboratorium für Physikalische Chemie,
Eidgenössische Technische Hochschule, Zürich,
Švajcarska*

Рикард Р. Ернст је дипломирао 1956. године и докторирао 1962. године на Савезној техничкој високој школи (ЕТХ) у Цириху. Развио је дво- и тродимензионалну НМР спектроскопију, НМР методе у чврстом стању, компјутерску анализу дводимензионалних НМР спектра и Фурије НМР томографију за медицинске примене. Бави се вишеструко-квантном (multiple quantum) спектроскопијом, кохерентним трансфером (coherence transfer) у магнетној резонанцији, пулсном ЕПР спектроскопијом и резонанцијом нултог поља (zero field resonance). Проучава динамику водоничне везе у чврстом стању. Био је гостујући професор на универзитетима у САД и Немачкој. Добитник је Нобелове награде за хемију 1991. године и десетак других угледних награда као што је Ружичкина награда ЕТХ у Цириху 1969. године. Члан је неколико академија наука у свету, као што је Америчка академија наука и уметности (од 1996. године) и десетак научних друштава, међу њима и Краљевског друштва у Лондону (од 1993. године). Примео је четири почасна доктората и одржао пет почасних предавања. Члан је уређивачког одбора следећих часописа: *Journal of Magnetic Resonance*, *Magnetic Resonance Imaging*, *Molecular Physics*, *Magnetic Resonance in Medicine*, *Chimia*, *Chemical Physics Letters*, *Applied Magnetic Resonance*, *Journal of Biomolecular NMR* и *Solid State Magnetic Resonance*.

МИРОСЛАВ Ј. ГАШИЋ

*Хемијски факултет, Универзитет у Београду,
Београд*

Мирослав Ј. Гашић је дипломирао 1959. године на Природно-математичком факултету у Београду, где је и докторирао 1964. године. У својим првим радовима бавио се парцијалном синтезом стероида и проучавањем стерних и електронских ефеката који одређују реактивност стероидних молекула. Касније је проучавао механизме органских реакција и природу реакционих интермедијера. У новије време интересовање му је усмерено на природне производе, првенствено на изоловање, структуру и утврђивање биолошке активности и механизма деловања органских једињења добијених из биљних и животињских, нарочито морских организама. Био је научни сарадник Калифорнијског универзитета у Лос Анђелесу (1966.) и Индијана универзитета у Блумингтону (1972), као и гостујући предавач Националне академије наука у Вашингтону 1983. и 1990. године. Редовни је члан Српске академије наука и уметности од 1994. године. Члан је Председништва Српског хемиј-

ског друштва. Почасни је члан СХД. Добио је Октобарску награду града Београда 1988. године.

ЛЕВ АЛЕКСАНДРОВИЧ ГРИБОВ

Vernadsky Institute of Geo- and Analytical Chemistry, Russian Academy of Sciences, Moscow

Лев Александрович Грибов је дипломирао (1956. године), докторирао (1961. године) и хабилитирао (1965. године) на Московском универзитету. Бави се теоријом структуре и спектра комплексних молекула, полимера и кристала, као и квантном хемијом и хемометријом (теоријом и применом експертских система). Развио је ефикасне методе прорачунавања електрон-вибрационих и вибрационих спектра великих молекулских система, као и методе одређивања молекулских параметара помоћу квантне хемије. Један је од коаутора специјалне банке података за молекуларну спектроскопију. Један је од првих у свету који је направио експертске системе за идентификовање и детаљно проучавање полиатомских молекула и полимера на основу оптичких и резонанционих спектра. Члан је Руске академије природних наука (председава њеном Секцијом за физику) и Њујоршке академије. Члан је IUPAC-овог подкомитета за инфрацрвену и раманску спектроскопију. Заслужни је научни радник Русије и добитник медаља П. Капице и Петра Великог. Члан је уређивачког одбора часописа: *Journal of Molecular Structure*, *Spectroscopy and Spectral Analysis*, *Journal of Applied Spectroscopy* и *Journal of Structural Chemistry*.

ИВАН М. ГУТМАН

*Природно-математички факултет
Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац*

Иван М. Гутман је дипломирао 1970. године на Природно-математичком факултету у Београду. Магистрирао је и докторирао 1973. године на Природно-математичком факултету у Загребу. Такође је докторирао на Електротехничком факултету у Београду 1981. године. Хабилитирао је на Универзитету Јожеф Атила у Сегедину 1995. године. Бави се теоријском органском хемијом, физичком, математичком и компјутерском хемијом. Три пута је био Хумболтов стипендиста (1977, 1980. и 1985.), а Фулбрајтов стипендиста је био 1989-1990. Стручно се усавршавао у Немачкој, Норвешкој, САД, Јапану, Израелу, Тајвану и Мађарској. Био је или је члан редакција или савета часописа *Journal of Mathematical Chemistry*, *Communications in Mathematical Chemistry*, *Polycyclic Aromatic Compounds*, *Indian Journal of Chemistry A*, *Bulletin of Pure and Applied Sciences*, *Journal of the Serbian Chemical Society*, *Хемијски преџлед*, *Dijalektika*, *Flogiston*, *Bulletin of the Society of Mathematicians* *Banja Luka* и *Зборник радова Природно-математичког факултета Крагујевац*. Дописни је члан Српске академије наука и уметности од

1988. године. Добитник је Медаље Српског хемијског друштва за успех и прегалаштво у науци (1987.) и награде "Војислав К. Стојановић" Удружења универзитетских професора и научника Србије (1993.).

СЛОБОДАН МАЦУРА

Mayo Clinic, Department of Biochemistry and Molecular Biology, Rochester, SAD

Слободан Мацура је дипломирао 1972., а докторирао 1978. године на Природно-математичком факултету у Београду. Бави се нуклеарно-магнетно-резонантном спектроскопијом и њеном применом у одређивању тродимензионалне структуре биолошких макромолекула у раствору. Усавршавао се на ЕТХ у Цириху у групама Рикарда Ернста и Курта Витриха. Радио је као научни сарадник у Мичигенском институту за макромолекуле у Мидланду, Институту за испитивање молекула од биолошког интереса у Напуљу, Истраживачкој школи за хемију Аустралијског националног универзитета у Канбери, Одсеку за биохемију Висконсинског универзитета у Медисону и Одсеку за хемију Напуљског универзитета у Напуљу. Члан је Српског хемијског друштва, Америчког хемијског друштва, Америчког физичког друштва, Америчког друштва за унапређење науке (АААС), Међународног друштва за магнетну резонанцију (ISMAR) и Друштва за примену магнетне резонанције у медицини (SMRM). Тренутно је професор биохемије у Последиломској школи Мејо фондације у Рочестеру (Минесота, САД), консултант на Мејо клиници и директор Лабораторије за аналитичку магнетну резонанцу Мејо фондације.

ARMIN DE MEIJERE

Institut für Organische Chemie, Georg-August Universität Göttingen, Göttingen, SR Немачка

Армин де Мајере је дипломирао (1963. године), докторирао (1966. године) и хабилитирао (1971. године) на Универзитету у Гетингену. Бави се испитивањем синтезе и својстава нових полицикличких једињења са малим прстеном, утицаја суседних прстенова на реактивност премошћења у новим полицикличким једињењима, и фотоелектронско спектроскопским доказивањем електронске интеракције између малих прстенова и π -електронских система. Мале прстенове примењује у синтези природних и синтетских једињења. Такође примењује органометалне комплексе и катализаторе у органској синтези. Испитује секвенционалне реакције катализоване паладијумом, као и угљеникова једињења и органометалне комплексе са неконвенционалним хемијским и физичким својствима. Био је гостујући професор на универзитетима у САД, Израелу, Француској и Италији. Члан је Норвешке академије наука и уметности од 1992. године. Члан је уређивачког одбора неколико научних часописа.

PIERRE POTIER

*Institut de Chimie des Substances Naturelles du
C.N.R.S., Gif-sur-Yvette, Francuska*

Пјер Потје је дипломирао на Фармацеутском факултету у Паризу 1957, а докторирао 1960. године у Паризу у области физичких и хемијских наука. Бавио се изолацијом псеудоалкалоида; доказао је присуство спермидина у молекулу лунарина; изоловао је прогестерон и сродна кетонска једињења по први пут из биљака; изоловао је и утврдио хемијску структуру кључних интермедијера у биосинтези изохинолина и индолних алкалоида; синтетизовао је комплексне индолне алкалоиде; развио је лекове против неких видова рака NAVELBINE® и TAXOTERE®. Тренутно се бави хемијом, биохемијом и могућим терапеутским применама оксида азота (NO•) и сродних једињења. Добитник је више угледних награда, неколико почасних доктората и члан је десетак академија и друштава укључујући и Француску академију наука и Краљевско друштво за хемију. Био је генерални директор истраживања и технологије у француском Министарству за образовање и истраживања. Био је гостујући професор на Универзитету у Стратклајду од 1984. до 1990. године. Кооснивач је Француско-јапанског друштва за фину и медицинску хемију и Француско-америчког хемијског друштва. Члан је уређивачког одбора више међународних научних часописа.

EBERHARD SCHÜRMAN

*Institut für Eisenhutten Kunde und Giessereiwesen
der Technischen Universität Clausthal,
Clausthal-Zellerfeld, SR Немачка*

Еберхард Ширман је дипломирао (1950.), докторирао (1953.) и хабилитирао (1955.) из области металургије на Рударском факултету у Клаусталу. Бави се металургијом сировог железа и производњом челика, ливарством, термодинамиком железом богатих дво- и вишеккомпонентних система, испитивањем структуре различитих дво- и вишеккомпонентних система и металним растопима. Добитник је Фридрих-Борхерс-ове награде 1953. и медаље Адолфа Ледебура 1983. године. Од 1983. године је почасни члан Савеза немачких ливаца и Друштва ливаца Словеније. Почасни је члан Српског хемијског друштва од 1996. године.

MICHAEL SMITH

*Biotechnology Laboratory and Department of
Biochemistry and Molecular Biology, University of
British Columbia, Vancouver, Kanada*

Мајкл Смит је дипломирао (1953.) и докторирао (1956.) на Универзитету у Манчестеру. Бави се био-

хемијом нуклеинских киселина. Нарочито се интересује за синтезу олигодеокси-рибонуклеотида и њихову примену у изолацији гена, у одређивању базног редоследа у ДНК и РНК и у специфичној мутагенези, као и изолацијом рестриktivних ензима, везама између структуре беланчевина и њихових функција и регулаторним беланчевинама у квасцу. Био је гостујући професор на неколико универзитета у САД. Добитник је Нобелове награде за хемију 1993. године и двадесетак других угледних награда. Члан је око двадесет академија и друштава у свету укључујући и Краљевско друштво и Европску академију наука и уметности. Био је или је члан уређивачког одбора следећих часописа: *Nucleic Acids Research*, *The FASEB Journal*, *Proceedings of the Royal Society (London)*, *Current Biology* и *Protein Engineering*. Стручни је консултант за *ICN Pharmaceuticals* и неколико других фармацеутских компанија.

ГОРДАНА В. ВУЊАК-НОВАКОВИЋ

*Технолошко-металуршки факултет,
Универзитет у Београду и Massachusetts
Institute of Technology, Cambridge, САД*

Гордана В. Вуњак-Новаковић је дипломирала (1972.), магистрирала (1975.) и докторирала (1980.) на Технолошко-металуршком факултету у Београду. У области феномена преноса са својим сарадницима је објавила радове који су постојећу теорију двофазног струјања проширили на трофазне флуидизоване системе и допринели развоју биореактора за примену у биотехнологији и медицини. У области биореакторске култивације ткива група са којом ради дала је битан допринос разумевању фактора од којих зависи регенерација ткива *in vitro* и развила систем за гајење хрскавице који је сада у фази клиничких испитивања. Успоставили су и нову област истраживања ефеката гравитације на структуру и функцију ткива, извели до сада најдужи и најкомплекснији експеримент биореакторске култивације ткива у одсуству гравитације (4 месеца на руској свемирској станици "Мир") и приступили развоју система за култивацију ћелија и ткива на међународној свемирској станици (2001.). Била је Фулбрајтов стипендиста (1986-87.). Била је на студијским боравцима у Немачкој, Холандији, САД. Члан је више удружења хемијских инжењера и универзитетских професора у Југославији и САД. Стручни је консултант у Југославији и САД. Добитник је две Октобарске награде града Београда (1972. и 1980.) и награде Привредне коморе Београда (1975.). Тренутно борави у САД где се бави истраживањима на Масачусетском институту за технологију (МИТ) и предаје на Тафтс универзитету.

НАСЛОВИ ПОСТЕРСКИХ САОПШТЕЊА

- ПС 1 С. Марковић, В. Иванов-Пејровић и И. Гуйман
Примена теорије графова у хемији фенилена
- ПС 2 М. Мишић-Вуковић, М. Радојковић-Величковић и Б. Јовановић
Проучавање електронских ефеката у системима пиридина и диазина
- ПС 3 Г. Уићумлић, В. Крсчић и С. Дрманић
Проучавање реактивности 2-(4-фенилсупституисаних)- α , β незасићених карбонских киселина методом линеарне корелације слободних енергија
- ПС 4 Б. Милић, С. Ђилас и Ј. Чанадановић-Брунеић
Интеракције фенолних једињења и слободних радикала са неспареним електроном на 0- и N-атому
- ПС 5 Г. Пејровић, Р. Саичић и Ж. Чековић
Интрамолекулске слободно-радикалске реакције. Алкиловање и друге реакције на неактивираним δ угљениковом атому
- ПС 6 Р. Мајиновић и Ж. Чековић
Проширивање карбоцикличних прстенова за један или више угљеникових атома применом секвенционих слободно-радикалских реакција
- ПС 7 Ж. Чековић, В. Маслак и Р. Саичић
Секвенционе слободно-радикалске реакције 3-бутенил радикала: стварање трочланих и петочланих прстенова
- ПС 8 Р. Саичић, З. Ферјанчић и Ж. Чековић
Секвенционе слободно-радикалске реакције 3-бутенил радикала: вишеструке анелације полицикличних једињења
- ПС 9 В. Појсавин, С. Лајишић, Н. Вукојевић, М. Појсавин, О. Берић, Г. Ђејковић и Т. Драмићанин
Хемијске трансформације моносахарида
- ПС 10 С. Пејровић, Н. Стојановић, Д. Анђиновић, В. Вајс, А. Николић и Д. Мијин
Конформације N-супституисаних амида
- ПС 11 Љ. Дошен-Мићовић, М. Ивановић и И. В. Мићовић
Конформације и електронске особине физиолошки активних аналога фентанила
- ПС 12 Н. Крсчић, Љ. Лоренц, Л. Бондаренко-Gheorghiu, В. Павловић, М. Дабовић, И. Јурањић и М. Љ. Михаиловић
Стереоселективне трансформације циклодецен-1,4-дионских система, добијених из стероида, до одговарајућих спиро- γ лактона
- ПС 13 М. Бјелаковић, В. Павловић, Љ. Лоренц и М. Љ. Михаиловић
Оксидативне β -фрагментације 14 α -хидрокси-5 α холестан-3 β ил-ацетата
- ПС 14 М. Рајковић, Љ. Лоренц, А. Миловановић и М. Љ. Михаиловић
Кисело-катализовано премештање неких стероидних изоксазолидина
- ПС 15 Л. Бондаренко-Gheorghiu, Љ. Лоренц и М. Љ. Михаиловић
Dümidna реакција неких незасићених 17-аксостероида
- ПС 16 В. Павловић, С. Марићиновић, Љ. Лоренц, М. Дабовић и М. Љ. Михаиловић
Синтеза 5-азастероида
- ПС 17 И. Мићовић, М. Ивановић, Г. Роџлић, В. Кирицојевић и Љ. Дошен-Мићовић
Синтезе аналога фентанила
- ПС 18 Љ. Крсчић, С. Сукдолак, С. Солујић и Д. Сладић
Формирање хетероцикла кондензованих са кумаринским системом
- ПС 19 К. Појов-Перџал, М. Перџал, Ј. Храбар и Д. Бабић
Синтеза и карактеризација полгмида
- ПС 20 М. Сиџфановић, К. Појовић и М. Ј. Гашић
Friedel-Crafts-ово алкиловање ароматичних једињења стероидним алилним естрима
- ПС 21 Д. Милић, М. Ј. Гашић, Љ. Дошен-Мићовић, Б. Шолаја и М. Злајиовић
Региоселективност нуклеофилних адиција на хиноне
- ПС 22 Р. Кајећановић, С. Појов, Д. Сладић, З. Клајић и М. Ј. Гашић
Стероли зелене морске алге *Ulva lactuca*
- ПС 23 С. К. Сиџанковић, З. Ж. Сиџиљковић и С. Д. Пејровић
Изучавање флавоноида из плода *silybum marianum* (L.) Gaertn.
- ПС 24 В. Вајс, В. Булајиовић, Н. Тодоровић, И. Аљанчић, С. Маџура, Н. Јурањић, В. Тешевић, П. Марин, П. Јанаћковић, Д. Ђоковић и С. Милосављевић
Сесквитерпенски лактони неких самониклих биљних врста из родова *Anthemis* и *Centaurea* (Asteraceae)
- ПС 25 Р. М. Јаков, З. Бармајић, Д. Марковић, Љ. Иџњайовић, Ј. Кнежевић-Вукчевић, З. Вујчић, М. Гаврловић, Т. Ђирковић, Д. Мокрањац, В. Никејић, В. Бурђић, Љ. Мандић, Н. Томашевић, С. Никејић и С. Зарић
Експериментална и теоријска истраживања биолошки активних молекула и модел система
- ПС 26 Б. Пекић, А. Толић, Ж. Лейојевић, З. Зековић

- Екстракција, хемијска и биохемијска трансформација активних супстанци лековитног биља
- ПС 27 *Н. Симић, Р. Палић и С. Анђелковић*
Етарско уље из иглица *pinus heldreichii* и *pinus peuce*
- ПС 28 *М. Басић, М. Сиванковић, М. Цакић, В. Николић, Н. Николић, Љ. Миловановић, М. Ранић, И. Жижовић и Д. Скала*
Одређивање микрокомпонената у производима природног порекла
- ПС 29 *М. Врвић*
Тионске и “силикатне” бактерије, стрептомицете и квасци: извор фундаменталних и примењених резултата и комерцијалних производа
- ПС 30 *В. Пејановић, О. Ралић, Г. Ојачић, Љ. Глизић, Д. Појовић, М. Вицо-Сивановић и Д. Миљковић*
Нуклеозиди - од синтезе до клинике. I Синтеза и карактеризација
- ПС 31 *Љ. Медић-Мијачевић, Н. Цветковић, Д. Њеђован, М. Нешић, С. Трајковић, С. Јовановић, Д. Милутиновић, В. Сиванимировић и Ј. Глишић*
Нуклеозиди - од синтезе до клинике. II Терапеутски облици, предклиничка и клиничка испитивања
- ПС 32 *Н. Радовановић, С. Глишић, М. Сивојанов, М. Ромић, О. Томовић и П. Медић*
Детекција генома вируса хепатитиса Ц у имуноглобулинским препаратима
- ПС 33 *Ј. Пејровић, К. Пенев-Гаши, К. Кухајда и Д. Миљковић*
Хемијске трансформације стероидних хормона и жучних киселина
- ПС 34 *С. Милошевић, С. Сиванковић и Н. Сивојановић*
Стабилност водених раствора повидон-јодида у зависности од услова комплексирања
- ПС 35 *Д. Вишоровић et al.*
Органска геохемија у Србији - Београдска школа
- ПС 36 *Љ. Јовановић, Н. Николић, М. Премовић и П. Премовић*
Проучавање природе, структуре и порекла хемијских врста у биогелолошким срединама
- ПС 37 *Ј. Јовановић, М. Сокић, Ј. Ђонлазић, И. Пајић и М. Смиљанић*
Структура и модификовање структуре нафтног дисперзног система
- ПС 38 *У. Миоч, Р. Димиријевић, М. Давидовић, Ph. Colotban, З. Неђић, Т. Чајковски, М. Тодоровић, Д. Маловић, М. Мишровић, С. Ускоковић и В. Сиванковић*
Спектроскопија протона и протонских врста. Суперјонски протонски проводници
- ПС 39 *М. Косанић, А. Тојалов и З. Новаков*
Фотокаталитичко разлагање органских једињења
- ПС 40 *М. Павићевић*
Геохемијска детекција соларних неутрина помоћу ^{205}Tl
- ПС 41 *И. Холцлајнер-Анђуновић, М. Триковић и М. Тодоровић*
Карактеризација и примена термалних плазми
- ПС 42 *М. Вељковић, О. Нешиковић, М. Милејић и К. Змбов*
Механизам површинске јонизације алкалних халогенида
- ПС 43 *М. Павловић и А. Анђић-Јовановић*
Атомска и молекулска спектроскопија гасних и кондензованих система
- ПС 44 *М. Милејић, О. Нешиковић, М. Вељковић и К. Змбов*
Масеноспектрометријско истраживање дисоцијативне јонизације молекула SO_2F_2 ударом моноенергетским електронима
- ПС 45 *Б. Осипојић, М. Перић и Ј. Радић-Перић*
Ab initio tretman Renner-Teller-овог ефекта у четвороатомским молекулима
- ПС 46 *А. Сиваић и сарадници*
Фини дисперзни системи: емулзије
- ПС 47 *С. Милошевић, Н. Цанић, З. Бартиловић и З. Марковић*
Вишефазни дисперзни системи: суспензије
- ПС 48 *В. Дондур, Р. Херцигања, В. Ракић и У. Миоч*
Расподела киселих активних центара на зеоцитима и другим чврстим киселинама
- ПС 49 *И. Гржејић*
Сулфосоли сребра и талијума и њихови фазни дијаграми
- ПС 50 *Л. Карановић, И. Крстићановић и М. Здујић*
Карактеризација монокристала и поликристалних материјала методама рендгенске дифракције
- ПС 51 *С. Појови Д. Вучинић*
Адсорпцијска својства и флотацијске карактеристике галенита у присуству колектора типа ксантата
- ПС 52 *М. Шушић, Н. Пејрановић и Д. Минић*
Складиштење водоника као хибрида
- ПС 53 *Н. Ванлић-Разуменић, Т. Максин и Д. Ђокић*
Радиофармацеутски комплекси технецијума и калаја - физичко-хемијски аспекти
- ПС 54 *Д. Веселиновић, В. Кајећановић и М. Обрадовић*
Равнотеже у комплексирајућим срединама - комплекси метала и биолошки активних супстанци
- ПС 55 *Д. Веселиновић, М. Обрадовић, Р. Николић и И. Жиґраи*

- Равнотеже у комплексирајућим срединама - комплекси и процеси у неводеним и мешаним растварачима
- ПС 56 *Ј. Баранац, Н. Пејрановић и Ј. Димирић-Марковић*
Испитивања реакције копигментације малвинхлорида и флавона преко апсорпционих спектра
- ПС 57 *Љ. Колар-Анић, Д. Сјанисављевић, Ђ. Мишљеновић, Ж. Чујић и М. Раденковић*
Испитивање механизма осцилаторних хемијских реакција
- ПС 58 *А. Терлеџки-Баричевић, Д. Јовановић, С. Пејровић и С. Мишировски*
Оксидационо-редукционе реакције на катализаторима типа перовскита
- ПС 59 *Б. Грбић, Н. Радић, Ж. Чујић и А. Терлеџки-Баричевић*
Утицај величине кристалита планине у Pt/Al₂O₃ катализаторима на кинетику оксидације различитих класа угљоводоника
- ПС 60 *П. Пујићанов, Е. Киш, Р. Маринковић-Недучин, Г. Ломић и Г. Бошковић*
Интеракција компонената хетерогених катализатора
- ПС 61 *Д. Дражић*
Адсорпција и електросорпција у електрохемијској кинетици
- ПС 62 *А. Трићковић и К. Појовић*
Електрохемијска оксидација метанола на монокристалним платинским електродама
- ПС 63 *Н. Крстијајић, Б. Грџур, Н. Младеновић, М. Војновић и М. Јакишић*
Одређивање кинетичких параметара реакције издвајања водоника на Ti-Ni легурама применом АС импедансе
- ПС 64 *Д. Дражић и Ј. Појић*
Електрохемијски процеси на алуминијуму у воденим растворима хлорида
- ПС 65 *А. Декански и Б. Николић*
Активирани титан и стакласти угљеник као електродни материјали
- ПС 66 *В. Јовић, А. Десић, Ј. Сјеваковић и Н. Тошић*
Карактеризација двокомпонентних легура методом анодне линеарне волтаметрије
- ПС 67 *С. Штирбац и З. Ракочевић*
Наноскопска испитивања нуклеације и раста у току депозиције метала
- ПС 68 *К. Појов, М. Павловић, Е. Сјојилковић и В. Радмиловић*
Келвинов ефекат при електрохемијском таложењу дендрита метала
- ПС 69 *З. Цвијовић, Д. Михајловић, В. Кнежевић и Г. Раденковић*
Стабилност структуре и корозионо понашање брзо очврслог дуплекс нерђајућег челика
- ПС 70 *В. Мишковић-Сјанковић и Д. Дражић*
Проучавање корозионе стабилности епоксидних превлака на челику добијених поступком катафоретског таложења
- ПС 71 *Н. Пејрановић, М. Шушић, С. Менијус и Д. Мичић*
Суперјонски проводници - чврсти електролити
- ПС 72 *С. Анић, Т. Гроздић, В. Вукојевић, Н. Вукелић и С. Блажојевић*
Електрохемијски осцилатори
- ПС 73 *С. Милоњић*
Хемија површинских појава и дисперзних система
- ПС 74 *П. Докић, Љ. Ђаковић, В. Совиљ и И. Шефер*
Динамика образовања емулзија
- ПС 75 *Љ. Косић-Гвозденовић, Ђ. Јанаћковић, А. Орловић и Д. Скала*
Нови материјали синтетизовани сол-гел поступком
- ПС 76 *М. Гашић, Д. Кићевећ и Љ. Черовић*
Развој колоидних керамичких технологија
- ПС 77 *Љ. Јосимовић*
Радијациони ефекти у полимерним системима
- ПС 78 *М. Пластић, Љ. Врховац, Ј. Будински-Симендић, Н. Лазић, Р. Појовић, С. Томић и М. Јанковић*
Еластичност и конформациона променљивост полимера
- ПС 79 *С. Јовановић, А. Насиасовић, Н. Јовановић и К. Јеремић*
Синтеза и својства макропорозних кополимера на бази метакрилата
- ПС 80 *Д. Сјоилковић, Р. Радичевић, Љ. Коруџић и С. Јовановић*
Радијална полимеризација алкилметакрилата у маси
- ПС 81 *Н. Крстијајић, С. Јовановић, В. Ланиновић, О. Павловић, М. Војновић, [Р. Сјанковић] С. Сјанковић*
Синтезе и својства полипирола и полианилина
- ПС 82 *Ј. Ђонлађић, Б. Дуњић и А. Злајчанић*
Синтеза и карактеризација незасићених и термопластичних полиестара
- ПС 83 *И. Појовић, Ј. Филиповић, L. Katsikas, Д. Пејровић-Ђаковић и Ј. Величковић*
Синтеза и карактеризација полимерних деривата и таконске киселине
- ПС 84 *Љ. Чворков и Б. Влајићковић*
Утицај степена умрежености на релаксационе процесе вулканизата стиренбутадиен каучука
- ПС 85 *В. Леовац, В. Чешиљевић, Љ. Јовановић, Т. Шурањи и Ж. Буђарчић*

- Комплекси прелазних метала са дериватима тиосемикарбозидна, пирозола и салицилне киселине и сумпор-везивним лигандима
- ПС 86 *М. Малинар, Г. Вучковић, С. Совиљ и М. Ђелай*
Комплекси прелазних метала са аминок-карбоксилатним, макроцикличним и другим лигандима
- ПС 87 *Л. Пфендић, Ж. Ташић, К. Анђелковић, Д. Милојковић, Т. Сабо, Г. Појковић, М. Алексић и Т. Јањић*
Синтеза и карактеризација комплекса прелазних метала и лиганда
- ПС 88 *Д. Радановић и М. Буран*
Стереохемија аминок-поликарбоксилатних комплекса ЕДТА-типа лиганда
- ПС 89 *Ф. Гајл, Б. Абрамовић, Н. Перичић-Јањић, М. Војиновић-Милорадовић и Л. Бјелица*
Допринос развоју хемијских и физичко-хемијских метода анализе
- ПС 90 *М. Тодоровић, Д. Манојловић, В. Д. Крмановић и П. А. Пфендић*
Међулабораторијска упоредна испитивања воде и течних горива
- ПС 91 *Љ. Рајаковић и Б. Чавић*
Развој и примена акустичних сензора у хемијској анализи
- ПС 92 *С. Пејировић, Е. Лончар, М. Ачански и С. Велимировић*
Течна хроматографија тозилваних деривата ксилитола
- ПС 93 *П. Бурђевић и М. Јеликић-Стијанков*
Одређивање хинолонских антибиотика у серуму и фармацеутским облицима
- ПС 94 *Р. Зејнловић, Н. Блажојевић, А. Десић и В. Јовић*
Аналитичко одређивање малих количина Zn у еутектичним легурама методом анодне линеарне волтаметрије
- ПС 95 *Р. Михајловић, М. Анђелијевић, Р. Цудовић, Б. Вукановић, Љ. Михајловић и З. Симић*
Разрада нових потенциометријских, кулометријских и кинетичких метода одређивања у води и неводним срединама
- ПС 96 *Т. Пасићор, В. Анђелијевић, З. Киковић, И. Ђурић и Д. Манојловић*
Кулометријске редокс титрације у неводним растварачима
- ПС 97 *Б. Ђорђевић, С. Шербановић, А. Тасић, Д. Грозданић, М. Тодоровић и А. Нежевић-Стевановић*
Феномени преноса у вишефазним системима. Примена хемијске термодинамике на вишекомпонентне вишефазне системе
- ПС 98 *М. Митровић, М. Пејковска, С. Стевановић, К. Раић и З. Јурић*
Феномени преноса у вишефазним системима. Феномени преноса у сепарационим процесима
- ПС 99 *Ж. Грбавчић, Н. Боиковић-Враћоловић, С. Цвијковић, А. Дудуковић, Ф. Здански, В. Милошевић, Р. Пешић, Д. Повреновић, Р. Гарић, В. Продановић и З. Арсенијевић*
Феномени преноса у вишефазним системима. Феномени преноса у сложеним струјањима и вишефазним системима флуид-честице
- ПС 100 *В. Вељковић, И. Банковић-Илић, М. Лазић, А. Дудуковић, Р. Пјановић и Д. Скала*
Развој вишефазних реактора
- ПС 101 *М. Сокић, М. Јовановић, Д. Дебелковић и С. Милинковић*
Резултати и перспективе управљања системима у процесној индустрији и оптимизација процеса петрохемијске индустрије
- ПС 102 *Ј. Новаковић, Б. Каљевић и Д. Митраковић*
Развој метода и софтвера за примену дигиталне обраде и анализе слике у хемијском инжењерству и металургији
- ПС 103 *Д. Ускоковић*
Синтеза, дизајнирање микроструктуре и особина монолитних и композитних материјала
- ПС 104 *А. Валчић, С. Николић и В. Радојевић*
Раст и структура монокристала суперлегуре на бази никла
- ПС 105 *С. Маринковић и М. Вилојичевић*
Синтеза дијаманта хемијским депоновањем из парне фазе
- ПС 106 *О. Нешиковић, А. Перич, М. Вељковић, М. Лаушевић и З. Лаушевић*
Техника температурски програмиране десорпције за испитивање површинских карактеристика угљеничних материјала
- ПС 107 *Б. Калуђеровић, Б. Бабић и М. Половина*
Примена активне угљеничне тканине за адсорпцију у гасној и течној фази
- ПС 108 *Б. М. Живановић и сарадници*
Изучавање феномена и процеса у неметалним материјалима
- ПС 109 *Р. Димиријевић, В. Дондур и Н. Пејрановић*
Термално индукована конверзија зеолита као начин синтезе нових материјала: синтеза и карактеризација $MAlSiO_4$ ($M = Li, Na, Ag, Mg, Co$) фаза, деривата кристобалитске структуре
- ПС 110 *Ј. Недељковић и Н. Димиријевић*
Реакције преноса електрона на површини неорганских честица нанометарске величине
- ПС 111 *М. Томашевић-Чановић, М. Думић, М. Ђуричић, О. Вукићевић, В. Живановић и В. Марковић*

- Интеракција природних минерала са органским и неорганским лигандима*
- ПС 112 *Љ. Радоњић, Л. Николић, В. Срдић и М. Тодоровић*
Процесирање и развој ултра структуре керамичких материјала
- ПС 113 *Д. Полејиш, Н. Рајић, Ђ. Стојаковић и Д. Васовић*
Оксидни системи за специјалне намене
- ПС 114 *Р. Алексић, Р. Јанчић, П. Ускоковић и Д. Стојановић*
Керамичка и оптичка влакна
- ПС 115 *Н. Илић и М. Т. Јовановић*
Механизам лома $Fe_{68}Al_{28}Cr_4$
- ПС 116 *М. Пејров, М. Иџајић, С. Бишевац и Љ. Андрић*
Механичко активирање минерала и одређење феномени високоградијентне магнетске сепарације
- ПС 117 *П. Пфендић, П. Полић и Б. Јованчићевић*
Истраживање хемодинамике загађивача
- ПС 118 *З. Вукмировић, Д. Марковић, Д. Стојановић и Р. Цвијовић*
Интегрални мониторинг животне средине
- ПС 119 *Г. Бурић, Д. Појовић, Д. Тодоровић и Г. Панићелић*
Моделирање радиоколошких процеса
- ПС 120 *П. Полић, Б. Јованчићевић, Љ. Тасић, Н. Шушић и И. Гржајић*
Акватични системи: интеракције вода-седимент
- ПС 121 *С. Гајин, Д. Радновић, М. Мајтавуљ, О. Пејровић и З. Свирчев*
Заступљеност хетеротрофних бактерија као основ за процену квалитета површинских вода
- ПС 122 *О. Пејровић, Д. Радновић, М. Мајтавуљ и С. Гајин*
Процена оптерећења воде органским материјама коришћењем класичних микробиолошких и савременијих ензимолошких метода
- ПС 123 *М. Клаиња, М. Шћибан, Е. Карловић и З. Тамаиш*
Анаеробно пречишћавање отпадних вода и уклањање тешких метала из воде адсорпцијом на дрвету
- ПС 124 *Б. Шкрбић, Ј. Цвејановић и Љ. Павић-Сузуки*
Квалитативна идентификација угљоводоника у отпадним гасовима и водама применом концепта унифицираног ретенционог индекса
- ПС 125 *Б. Далмација, Д. Мишковић, Е. Карловић, З. Тамаиш, З. Чукић и И. Иванчев-Тумбас*
Уклањање фенола и смеше фенола из воде биосорпционим системом са гранулованим активним угљем
- ПС 126 *Б. Шкрбић, Ј. Цвејановић и Н. Ђуришић*
Допринос одсумпоравању отпадних гасова цитратним поступком
- ПС 127 *Т. Михаилиди, С. Милосављевић, К. Асановић, Т. Дамњановић и В. Мишировић*
Могућности проширења метролошке базе staff тестера
- ПС 128 *М. Николић, Ј. Георџијевић, С. Николић, Т. Михаиловић и Љ. Симовић*
Деформациони механизми тканина
- ПС 129 *П. Шкундрић, М. Костић, Р. Јовановић, А. Медовић, Б. Појовић, Б. Лазић и Ш. Уићумлић*
Проучавање феномена добијања влакана особених својстава и специјалне намене
- ПС 130 *С. Милосављевић, Т. Тадић и С. Стојановић*
Релаксационо понашање пређа на бази памука и металних влакана
- ПС 131 *П. Јованчић, Д. Јоцић, М. Радејић, Р. Трајковић*
Утицај површински активних материја на ензимску обраду вуне
- ПС 132 *С. Бојовић, Ј. Королија, Д. Шишовић и Љ. Мандић*
Нови приступи уграђивању хемијских појмова у систем знања и историја хемије

ГОСТИ СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ

1. André Ambès, почасни члан
2. Георги Близнаков, почасни члан
3. Jozef Čarský, представник Словачког хемијског друштва
4. Marian Elbanowski, представник Пољског хемијског друштва
8. Dimitris Kessissoglou, представник Асоцијације | 5. Тома Грчев, председник Савеза хемичара и технолога Македоније
6. Evis Hadjicostas, представник Свекипарске уније хемичара
7. Nikos Katsaros, председник Асоцијације грчких хемичара
грчких хемичара - |
|---|---|

9.	централна и западна Македонија
Николаи Колев, председник Уније хемичара Бугарске	17.	Nicolas Spassky
10.	Yakov Korenman, члан уређивачког одбора JSCS	18.	Gerhard Spitteller, почасни члан
11.	Manfred Lechner, члан уређивачког одбора JSCS	19.	Michael Spitteller
12.	Costas Michael, председник Свекипарске уније хемичара	20.	George Vasilikiotis, председник Асоцијације грчких хемичара -
централна и западна Македонија
13.	Stanislav Nešpurek	21.	Karoly Vekey, представник Мађарског хемијског друштва
14.	Едуард Плшкo, почасни члан	22.	Ernest Wenkert, почасни члан и члан уређивачког одбора JSCS
15.	Gerd Remberg	23.	Lubov Zel'tser, представник Узбекистанског хемијског друштва
16.	Ioan Silberg, представник Румунског хемијског друштва		

ЧЕСТИТКЕ

Поводом стoгодишњице Српског хемијског друштва честитке су послале:

1. Америчко хемијско друштво (Повеља - честитка)
2. Друштво хемијске индустрије (SCI)
3. Друштво немачких хемичара
4. Федерација европских хемијских друштава
5. Француско хемијско друштво
6. Хемијско друштво Јапана (повеља-честитка)
7. Италијанско хемијско друштво
8. Канадско хемијско друштво
9. Кинеско хемијско друштво и Институт за хемију Кинеске академије наука
10. Корејско хемијско друштво
11. Краљевско хемијско друштво (Велика Британија)
12. Краљевско холандско хемијско друштво
13. Легонско хемијско друштво (повеља-честитка)
14. Међународна унија за чисту и примењену хемију (IUPAC) (повеља честитка)
15. Ново швајцарско хемијско друштво
16. Словеначко хемијско друштво
17. Српско географско друштво
18. Српско лекарско друштво (поклон концерт)

19. Шпанско хемијско друштво (повеља честитка)

Поводом стoгодишњице Српског хемијског друштва честитке су послале следеће установе:

1. Београдска банкарска група
2. Часопис ЕКОЛОГИКА
3. Фондација БРАЋА КАРИЋ
4. Гимназија "Светозар Марковић" из Суботице
5. Синдикат радника хемије и неметала Србије
6. Технолошки факултет Бања Лука
7. Вороњешко одељење Сверуског хемијског друштва

Поводом стoгодишњице Српског хемијског друштва честитке су упућили:

1. Љиљана и Радослав Атанасоски
2. Миленко Гудић
3. Јиржи Ханика
4. Миланка Карић
5. Мирјана Кончар Ђурђевић
6. Мартина Марковић
7. Бошко Павловић
8. Владо Прелог
9. Борислав Томић

ПРЕДСТАВЉАЊЕ ЈУБИЛАРНИХ ИЗДАЊА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА

- ИЗВОДИ -

25. СЕПТЕМБАР 1997. ГОДИНЕ, САВА ЦЕНТАР, БЕОГРАД

Поштовани гости, драге колегинице и колеге, даме и господо,

Хвала вам што својим присуством увеличавате свечани чин представљања јубиларних издања Српског хемијског друштва. Као што вам је познато, поводом своје Стогодишњице, Српско хемијско друштво је издало неколико значајних публикација које данас први пут представљамо јавности. То су:

- 1) Српско хемијско друштво - историја, устројство, делатност
- 2) Оснивачи Српског хемијског друштва
- 3) Јубиларна свеска часописа Journal of the Serbian Chemical Society
- 4) Јубиларна свеска часописа Хемијски преглед, и
- 5) Монографија Хемија и хемијска индустрија у Србији. Историјска грађа.

Поред тога, у сарадњи са Музејом науке и технике, СХД је знатно допринело издавању још две књиге:

- 1) "Антоан Лоран Лавоазје", Ференца Сабадварија, и
- 2) "Двадесет два века хемије", Милугина Миланковића.

С обзиром да смо у веома напрегнутом програму прославе за представљање књига могли да добијемо врло ограничено време, само око 30 минута, данас нећемо бити у могућности да ваљано представимо наведене књиге, али све оне заслужују да се бар на кратко помену.

Најобимније дело посвећено Стогодишњици Српског хемијског друштва свакако је књига ХЕМИЈА И ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА У СРБИЈИ. ИСТОРИЈСКА ГРАЂА.

Размишљајући о обележавању Стогодишњице, а то је било пре две-три године, СХД је дошло до закључка да за тај историјски тренутак не би ништа могло да буде значајније ни трајније од записа о свему ономе што се у току прохујалих векова на тлу данашње Србије дешавало у области хемије, хемијске индустрије и металургије. Тако се дошло до одлуке о припреми монографије о историји хемије и хемијске индустрије у Србији.

Разлози нису виђени само у стогодишњој делатности Друштва. Јер, као што знате, историја хемије, хемијске производње и металургије на нашем тлу вуче корен из давних времена. Да поменемо само производњу керамике у доба неолита, прве трагове црне металургије пре 3000 година, први писани документ о рудницима олова на Копаонику из 1303, закон о рудама и топљењу из 1412, списе из XIII и XIV

века о производњи пива, сапунџије у Новом Саду из 1717. производњу барута у Страгарима 1807. и прераду коже у Кули 1753. године. Треба се подсетити и дуге традиције у настави хемије у Србији.

Истини за вољу, о историји хемије на тлу Србије писано је и до сада, додуше само спорадично и делимично. Колико нам је познато, никада до сада историја хемије, хемијске индустрије и металургије у Србији и није на једном месту тако целовито замишљена и обрађена. Треба нарочито истаћи да неким периодима, поготово периоду после Другог светског рата, раније није посвећивана критичка пажња. Зато је била важна одлука да се овом књигом почне да прикупља и историјска грађа из овог периода.

Међутим, СХД као издавач је свесно да је тај посао, приушљање историјске грађе, а поготову писање критичког осврта, дуготрајан процес. Зато је своје амбиције у вези с овом монографијом морало да прилагоди временским, људским, а и материјалним могућностима. Речју, СХД не сматра да је дело које је пред вама потпуна, дефинитивна и непристрасна историја хемије и хемијске индустрије у Србији.

Сви прилози у монографији су ауторизовани. Да би компетентност аутора обезбедила научни и стручни ниво прилога, СХД је избор аутора усмерило на најеминентније ауторитете у одговарајућим областима, људе са дугогодишњим искуством у универзитетској настави, научном раду, изградњи индустријских постројења и вођењу индустријске производње.

Књига од 750 страна је подељена на 7 глава о хемији и 21 главу о хемијској индустрији, има, дакле, укупно 28 глава и један посебан прилог, а садржи и предговор уредника, списак аутора и коаутора и индекс са преко 2000 имена.

Укупан број аутора и коаутора у књизи је 56. Због тога, на нашу велику жалост, време нам не дозвољава да у овој прилици сва ова имена појединачно поменемо, иако она то заслужују. Издавач и уредник дугују свима њима велику захвалност за труд који су уложили у жељи да књига буде на што вишем нивоу, као и за пријатну колегијалну вишемесечну сарадњу на припреми рукописа.

Као уредник осећам врло пријатну обавезу да са великом захвалношћу поменем имена личности без чијег огромног труда и волонтерски уложеног времена, без чије високо-стручне квалификованости комбиноване с одушевљеним залагањем које је превазилазило дефинисане обавезе, овакве књиге не би било. То су проф. Снежана Бојовић, редактор, проф. Владимир Павловић, технички уредник, г-ђа

Мира Петковић, лектор, и асистент Жељко Витник, који је био задужен за ликовно-графичку опрему и припрему слога. Велику помоћ нам је пружио и проф. Иван Јурањић.

Најзад, СХД и на овом месту захваљује Министарству за науку и технологију Владе Републике Србије, које је помогло издавање ове књиге.

При припремању књиге било је и проблема и тешкоћа. Тако, само примера ради, а и оправдања ради, за неке важне делове историје хемије и хемијске индустрије и поред свих настојања, није се могао наћи аутор, јер нико од потенцијалних писаца није хтео или није био у могућности да се обавезе прихвати, а у неким случајевима припремани рукописи ни до часа предаје књиге у штампу нису достављени.

И поред тога, СХД је уверено да ово дело представља драгоцен прилог историји хемије, хемијске индустрије и металургије у Србији и да ће читаоцима и генерацијама што долазе дати подстрека за даље проучавање историје наше хемијске науке и њене примене, за њено допуњавање, даље сакупљање грађе, њену обраду и критичко разматрање.

На крају, вашој пажњи би смо препоручили и две нове књиге МНТ, посвећене Стогодишњици СХД, чијем издавању је и Друштво доста допринело.

Као што смо већ рекли, то су:

1) “Антоан Лоран Лавоазје”, од Ференца Сабандарија, у преводу (с немачког) професора Наде Арсенијевић, Божице Мамузић и Станимира Арсенијевића.

Предговор за ову књигу написао је проф. Иван Гутман, дописни члан САНУ, а поговор преводиоци.

2) Књига “Двадесетдва века хемије” од Милутина Миланковића.

Предговор за ово, друго издање, написао је Драгомир Виторовић.

Трошкове рачунарског прелома и обраде текста за обе ове књиге поднело је Српско хемијско друштво.

Уредник обе ове врло вредне и занимљиве, а за хемичаре драгоцене књиге је господин Александар Петровић, уредник часописа Флогистон из Музеја науке и технике.

Драгомир Виторовић

Међу три најважнија догађања који током ове године обележавају наш велики јубилеј, поред рада на популаризацији хемије и Јубиларног научног и свечаног скупа налази се и публицистичка делатност.

Још почетком 1993. године Иницијативни одбор за прославу Стогодишњице донео је одлуку да се поред јубиларних издања наших редовних публикација, научне публикације *Journal of the Serbian Chemical Society* и стручне публикације *Хемијски преглед*, изда сажета историја Друштва и велика монографија о историји хемије и хемијске индустрије у Србији.

У међувремену, међу ова четири издања умешала се, на наше велико задовољство и још једна, пета књига: *Оснивачи српског хемијског друштва*. Мени је додељена част да, поред сажете историје Друштва и њу представим, али дозволите ми да прво представим књигу која носи наслов: *Српско хемијско друштво - историја, устројство, делатност*.

Од ове књиге се захтевало да прикаже све најважније догађаје стогодишње историје Друштва, његово устројство, начине и облике рада и његову делатност, односно његове најважније задатке и њихово извршавање, као и људе који су у Друштву оставили дубље трагове.

Првобитно је били замишљено да књига, коју смо навикли да зовемо брошура, не пређе 30 страна, али се убрзо увидело да је то сувише мало, па је дого-

ворено да не пређе 100 страна. Читајући ову књигу може се видети да су аутори све захтеве испунили. Књига има 92 стране и садржи све важније податке из живота Српског хемијског друштва. Није и никакво чудо да се у томе успело с обзиром да су аутори ове књиге два почасна председника Друштва, Александар Деспић и Драгомир Виторовић, садашњи потпредседник Друштва Бранислав Николић и садашњи председник Друштва.

У првом поглављу књиге приказана су најважнија догађања у стогодишњој историји Друштва. Поређана хронолошки овај савремени и прегледни начин приказивања показао се изванредно успешним и велику заслугу за то има дугогодишњи технички секретар Друштва Олгица Мирковић. Следи, затим, поглавље које текстуално описује историју Друштва и које је и посебно вредно јер садржи и непромењене, или врло мало промењене текстове два великана Српског хемијског друштва, хемичара претходне генерације, покојних Александра Лека и Ђорђа Димитријевића. После тога је поглавље о чланству, па издавачки рад, поглавље друго по величини, одмах после прегледа историје. Велику помоћ писању овог поглавља пружили су уредници наших часописа Драгутин Дражић и Станимир Арсенијевић, као и Снежана Бојовић, која је о публикацијама Друштва раније писала и Душанка Петровић-Ђаков, уредник листа *Весити из СХД-а*.

Следећа два поглавља приказују историју и рад секција и подружница Друштва, са пуно докумената и до сада непознатих детаља.

Поглавље “Научни и стручни скупови” није било лако написати јер је Друштво организовало 115 саветовања, симпозијума и конгреса. Сви су они у овој књизи приказани изузетно успешно помоћу табела.

Књига садржи и поглавље о сарадњи са хемијским друштвима и хемичарима широм света, са именима хемичара који су посетили Друштво, затим именима наших почасних чланова из иностранства и скуповима које је Друштво организовало заједно са другим друштвима.

У књизи је и кратко поглавље о Унији хемијских друштава Југославије.

Претпоследње поглавље приказује библиотеку Друштва. Главни прилог за писање овог поглавља дала је Драгана Гојшина.

На крају, последње поглавље говори о финансијама Друштва, где се приказује како је Друштво сакупљало паре, набројани су сви велики и мали спонзори Друштва и истакнут је посебно немерљиви приход који Друштво има од добровољног рада својих чланова и од њиховог ентузијазма и љубави према Друштву и њихове жеље за напретком и даљим развојем Друштва.

Ова књига изашла је средином прошле године на српском и енглеском језику и већ је дистрибуирана у земљи и по свету.

Дозволите ми да, сада, представим и ону пету књигу, која се на нашу велику срећу провукла, да кажемо на мала врата, мада није баш тако јер је већ први предлог да се и она изда Председништво Друштва обертучке прихватило.

Књига носи наслов: *Оснивачки Српског хемијског друштва*, а аутор је Војислав Дучић.

Крајем 1994. године седели смо у Српском хемијском друштву нас двојица заједно са Костом Николићем, на жалост за нас, покојним професором физичке хемије на Фармацеутском факултету у Београду и, као стари Београђани, причали о старом Београду. Коста Николић је тада рекао да он поседује доста података о Радомиру Мајсторовићу, једном од оснивача Друштва, и његовом блиском рођаку. Том приликом се Војислав Дучић понудио да он

сакупи податке о свим оснивачима Друштва и да их преда Друштву као свој поклон за његов стоти рођендан. Тешко да се за то могла наћи погоднија личност, јер је аутор ове књиге стари Београђанин, Ђак III мушке гимназије и студент Технолошког факултета у Београду, на коме је 1953. године и дипломирао. Свој радни век провео је у Институту за испитивање материјала у Београду, а његово велико интересовање за историју Београда дало је већ више драгоцених радова.

Са великим познавањем архивске грађе Београда, старих београдских породица, са подацима које је често налазио на надгробним плочама и споменицима, нарочито на Новом Гробљу у Београду и са подацима који су већ постојали, нарочито заслугом Снежане Бојовић, врсног стручњака у области историје хемије, посебно наставе у Србији прионуо је Војислав Дучић на посао и за непуне две године сакупио готово потпуну грађу о животним путевима оснивача Српског хемијског друштва. Тако је настала ова интересантна и изузетно вредна књига у коју је, наравно, аутор могао да смести само најважније делове обимне грађе коју је сакупио.

Књига на 42 стране приказује, са прецизним вишеструко и унакрсно провереним подацима животне путеве Марка Лека, Јована Бадемлића, Доброслава Кнез-Милојковића, Марка Николића, Милорада Јовичића, Војислав Прљевића, Луке Панића, Радомира Мајсторовића и Јосифа Содомског. Нарочито је вредно уводно поглавље у коме је аутор приказао интересантна поређења старосног доба, порекла, школовања, образовања, па чак и политичких убеђења и припадности политичким партијама, оснивача Српског хемијског друштва. Ова књига, нема сумње, представља велику вредност не само за Друштво, већ и за историју Србије у време када је Друштво оснивано.

Српско хемијско друштво по свом обичају може се аутору одужити само одајући му велико признање и изражавајући му велику захвалност.

Хвала Вам господине Војиславе Дучићу, хвала господине председавајући што сте ми дали реч, хвала свима на пажњи.

Јован Јовановић

**ХЕМИЈА И ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА У СРБИЈИ -
ИСТОРИЈСКА ГРАЂА
УРЕДНИК ДРАГОМИР ВИТОРОВИЋ**

САДРЖАЈ

1. С. Брјовић, ИСТОРИЈА ХЕМИЈЕ У СРБИЈИ ДО ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	16. М. Лазаревић, БАРУТИ И ЕКСПЛОЗИВИ
2. С. Рибњикар, Д. Дражић, ФИЗИЧКА ХЕМИЈА	17. М. Плавшић, ГУМАРСТВО
3. В. Шћепановић, ОПШТА И НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА	18. В. Јанковић, ЛЕПИЛА
4. Г. Митовановић, В. Рекалић, АНАЛИТИЧКА ХЕМИЈА	19. А. Мошић, ПРЕРАДА НАФТЕ
5. Ж. Чековић, Б. Јовановић, ОРГАНСКА ХЕМИЈА	20. М. Бабић, ПРЕРАДА НУКЛЕАРНИХ СИРОВИНА
6. М. Митровић, ХЕМИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	21. Ђ. М. Петковић, ПРЕРАДА ИСПУЖЕНОГ НУКЛЕАРНОГ ГОРИВА
7. С. Брјовић, НАСТАВА ХЕМИЈЕ НА УНИВЕРЗИТЕТИМА ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	22. Т. Јањаковић, М. Тецилазић-Стевановић, В. Ковачевић, Љ. Костић-Гвозденовић, КЕРАМИКА
8. В. Јанковић, ПРОИЗВОДЊА ХЕМИКАЛИЈЕ	23. Љ. Мајданац, ЦЕЛУЛОЗА И ПАПИР
9. Р. С. Јовановић, ХЕМИЈСКА ВЛАКНА	24. М. Бугарски, КОЖАРСТВО
10. Н. Димитријевић, ПЕТРОХЕМИЈА	25. Б. Мишковић, ГВОЖЂЕ И ЧЕЛИК
11. Д. Ступар, Ђ. Косановић, ФАРМАЦЕУТСКА ИНДУСТРИЈА	26. ОБОЈЕНА МЕГАЛУРГИЈА
12. Љ. Вуксановић, Н. Разуменић, РАДИОАКТИВНИ ИЗОТОПИ И ОБЕЛЕЖЕНА ЈЕДИЊЕЊА	Д. Вучуровић, Ч. Кнежевић, В. Савовић, М. Живковић, БАКАР
13. С. Вујков, СРЕДСТВА ЗА ПРАЊЕ	Б. Ђурковић, ОЛОВО, ЦИНК И АНТИМОН
14. М. Леко, Ђ. Максимовић, БОЈЕ И ЛАКОВИ	Д. Вучуровић, Н. Мурати, К. Церовић, НИКАЛ
15. С. Краинчанић, М. Лека, В. Насковски, ПРЕРАДА ПЛАСТИЧНИХ МАСА	Б. Николић, ЕЛЕКТРОХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА
	27. Ј. Барас, С. Шушић, ПРЕХРАМБЕНА ИНДУСТРИЈА
	28. М. Драгојевић, Д. Скала, ЧАСОПИС "ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА"

**СВЕЧАНИ БРОЈ ЧАСОПИСА
JOURNAL OF THE SERBIAN CHEMICAL SOCIETY
VOL. 62, NO. 9 (1997)
ГОСТ-УРЕДНИК: МИРОСЛАВ ГАШИЋ
ОДГОВОРНИ И ГЛАВНИ УРЕДНИК: ДРАГУТИН ДРАЖИЋ**

1. Ј. А. Јовановић, Сто година Српског хемијског друштва 1897-1997	ДО-4 ДЕОКСИ-2,3,6-ТРИ-О -МЕТИЛ- α -D-ГАЛАКТО- И α -D-ГЛУКОПИРАНОЗИДА
ОРГАНСКА ХЕМИЈА И БИОХЕМИЈА	5. М. Н. Стојановић и У. Kishi, НОВИ ПРИСТУП СИНТЕЗИ 1,4,5,6-ТЕТРАХИДРОЦИКЛОПЕНТА[b]ПИРОЛ-4-ОНА
2. М. Љ. Михаиловић, М. М. Дабовић, В. Д. Павловић, Н. М. Крстић, Љ. Б. Лоренц, СИНТЕЗА И ОКСИДАТИВНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ 5-ХИДРОКСИ-5 α -ХОЛЕСТ-8-ЕН-3 β - ИЛ-АЦЕТАТА	6. Д. Р. Милић, Б. А. Шолаја, Љ. Дошен-Мићовић, Б. Рибар, А. Капор, Д. Сладић, М. Ј. Гашић, СТРУКТУРА И РЕАКТИВНОСТ СТЕРОИДНИХ ХИНОНА
3. Р. Н. Саичић, Ж. Чековић, ЦИКЛИЗАЦИЈА/ ФРАГМЕНТАЦИЈА АЛКОКСИ РАДИКАЛА - ЕФИКАСАН СИНТЕТСКИ ПРИСТУП ФУНКЦИОНАЛИ-ЗОВАНИМ ЦИКЛООКТАНОВИМ ДЕРИВАТИМА СА МОСТОМ	7. В. Шошкић и Ј. Јоксимовић, НОВИ ДОПАМИНЕРГИЧКО-СЕРОТОНЕРГИЧКИ ЛИГАНДИ 5-[2-(N,N -ДИ- <i>n</i> -)]ПРОПИЛАМИНО)-ЕТИЛЉ БЕНЗИМИДАЗОЛСКЕ СЕРИЈЕ
4. D. Yeagley и М. Миљковић, СИНТЕЗА МЕТИЛ-4-О -АЦЕТИЛ- И 4-АЦЕТАМИ-	8. А. Цветковић и Ј. Хранисављевић, МОЛЕКУЛСКЕ ОСНОВЕ АНТИФУНГАЛНОГ

- ДЕЈСТВА ПРОТЕИНА СЛИЧНИХ ТАУМАТИНУ ИЗ СЕМЕНА ЈЕЧМА
9. Г. Вуњак-Новаковић и Lisa Freed, ЛАБОРАТОРИЈСКА КУЛТИВАЦИЈА ТКИВА ПРИМЕНОМ ИЗОЛОВАНИХ ЂЕЛИЈА БИОДЕГРАДАБИЛНИХ ПОЛИМЕРА И БИОРЕАКТОРА

ФИЗИЧКА ХЕМИЈА

10. I. Nagural, И. Гутман, Е. Hoffmann, I. Fishtik, РЕАКЦИЈЕ ОДГОВОРА: ИНТЕРПРЕТАЦИЈА И ГЕОМЕТРИЈСКА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА
11. М. Перих и Б. Остојић, КВАНТНОХЕМИЈСКО РАЧУНАЊЕ ЕЛЕКТРОНСКОГ СПЕКТРА РАДИКАЛА V_2H_2 . ПОРЕЂЕЊЕ СА СПЕКТРИМА СРОДНИХ МОЛЕКУЛА И АТОМА
12. В.М. Леовац, Е.З. Ивеш, В.И. Чешљаревић, В. Дивјаковић, У. Клемент, КОМПЛЕКСИ ПРЕЛАЗНИХ МЕТАЛА СА ЛИГАНДИМА НА БАЗИ ТИОСЕМИКАРБАЗИДА. ДЕО ЦДЦВ. ПЕНТАГОНАЛНО-БИПИРАМИДАЛНИ КОМПЛЕКСИ МАНГАНА (ИИ) СА bis(S-МЕТИЛИЗОТИОСЕМИКАРБАЗНОМ)2,6-ДИАЦЕТИЛПИРИДИНА (H_2L). КРИСТАЛНА И МОЛЕКУЛСКА СТРУКТУРА КОМПЛЕКСА $[Mn(NCS)(H_2L)MeOH]NCS$
13. Т.Н. Парац и Н.М. Костић, ЈЕДИЊЕЊА АНАЛОГНА ИНТЕРМЕДИЈЕРИМА У ХИДРОЛИТИЧКОМ ЦЕПАЊУ ПЕПТИДА КОМПЛЕКСИМА ПАЛАДИЈУМА (II)

14. Н. Јурањић, Z. Zolnai, С. Маџура, ОДРЕЂИВАЊЕ АПСОЛУТНИХ МЕЂУПРОТОНСКИХ РАСТОЈАЊА ПОМОЋУ ТЕМПЕРАТУРНО ПРОМЕНЉИВЕ ДВОДИМЕНЗИОНАЛНЕ КРОС-РЕЛАКСАЦИОНЕ СПЕКТРОСКОПИЈЕ

ЕЛЕКТРОХЕМИЈА

15. Р.Р. Аџић и J.X. Wang, АДСОРПЦИЈА И РЕДУКЦИЈА КИСЕОНИКА НА Pt(111) ПОВРШИНИ МОДИФИКОВАНОЈ АДСОРБОВАНИМ СЛОЈЕВИМА Br И Ag ЕЛЕКТРОХЕМИЈСКО И in situ РЕНДГЕНСКО ПРОУЧАВАЊЕ
16. А.В. Трипковић, К.Ђ. Поповић, Ј.Д. Момчиловић, Д.М. Дражић, ОКСИДАЦИЈА МЕТАНОЛА НА МОНОКРИСТАЛНИМ ПЛАТИНСКИМ ЕЛЕКТРОДАМА У РАСТВОРУ НАТРИЈУМ-БИКАРБОНАТА

АНАЛИТИЧКА ХЕМИЈА

17. Т.Ј. Јањић, Г. Вучковић, М.Б. Ђелап, ПРАВИЛО ЛИНЕАРНОСТИ $\log k$ ПАРОВА И ПРАВИЛО ПРОПОРЦИОНАЛНОСТИ У ХРОМАТОГРАФИЈИ НА C_{18} КОЛОНАМА
18. Љ. Солујић, М.Р. Van Dyke, Е.Б. Милосављевић, Ј.И. Hendrix, ТАЛОЖЕЊЕ ЖИВЕ ИЗ ПРОЦЕСНИХ РАСТВОРА НАСТАЛИХ ЕКСТРАКЦИЈОМ ПЛЕМЕНИТИХ МЕТАЛА УПОТРЕБОМ ТРИМЕРКАПТО-s-ТРИАЗИНА

ХЕМИЈСКИ ПРЕГЛЕД, ГОДИШТЕ 38, БРОЈ 5
СВЕЧАНИ БРОЈ ПОВОДОМ 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА
ГОСТ-УРЕДНИК: БОГДАН ШОЛАЈА
ОДГОВОРНИ И ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТАНИМИР Р. АРСЕНИЈЕВИЋ

САДРЖАЈ

1. Јован А. Јовановић, ВАЖАН КОРАК УЛАСКА СРБИЈЕ У ЕВРОПУ 2. Сима М. Лозанић, О АРОМАТИЧНИМ ДИТИЈОКАРБАМАТИМА (4. новембар 1890. год.) 3. Марко Леко, ДЕТЕКЦИЈА ЖИВЕ ТОКСИКОЛОШКОМ АНАЛИЗОМ ИСПАРЉИВИХ ОТРОВА (27. мај 1909. год.) 4. Иван Јурањић, ИМА ЛИ У КВАНТНОЈ ТЕОРИЈИ МЕСТА ЗА СТРУКТУРУ МОЛЕКУЛА? 5. Вера Дондур, ХЕМИЈСКА КИНЕТИКА ОД АРЕНИЈУСА ДО ФЕМТОСЕКУНДНЕ СПЕКТРОСКОПИЈЕ	6. Вукадин М. Леовац, НЕОБИЧНИ КОМПЛЕКСИ И ЛИГАНДИ 7. Влатка Вајс, БИЉНА ХЕМИЈА И МЕДИЦИНА 8. Петар Р. Дворнић, ПРИНЦИП СКЕЛЕТНОГ МАКРОМОЛЕКУЛСКОГ ИЗОМЕРИЗМА 9. Јован А. Јовановић и Милорад Сокић, ПОГЛЕД НА НАФТНУ И ПЕТРОХЕМИЈСКУ ИНДУСТРИЈУ 10. Марио Златовић и Светозар Р. Никегић, ХЕМИЈА НА ИНТЕРНЕТУ (ИЛИ ИНТЕРНЕТ У ХЕМИЈИ)

ОБЕЛЕЖЈЕ СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА У ЈУБИЛАРНОЈ ГОДИНИ

Познати уметник Андрија Миленковић пречистио је и осавременио знак Српског хемијског друштва. Такође је израдио идејно решење за знак стогодишњице СХД, као и дизајн

плаката, меморандума, корица и коверти за Друштво у јубиларној години. Ова атрактивна решења допринела су популаризацији СХД у току 1997. године.

ПОШТАНСКА МАРКА ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА

Инспирисана јубиларним обележјима СХД, дизајнер Марина Калезић израдила је пригодну поштанску марку посвећену стогодишњици оснивања СХД. Марка је представљена 25. септембра 1997. године у Сава центру уз друга

јубиларна издања СХД. О овом подухвату говорили су професор Јован Величковић и господин Ташин, заменик генералног директора Заједнице југословенских ПТТ.

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА

25. СЕПТЕМБРА 1997. ГОДИНЕ, САВА ЦЕНТАР, БЕОГРАД

У оквиру прославе јубиларне годишњице Српског хемијског друштва, у четвртак 25. септембра 1997. у Великој дворани Сава Центра одржана је Свечана академија. Академији је присуствовало око 2000 посетилаца, углавном чланова Друштва, гостију из иностранства и земље, као и један број студената Универзитета у Београду и ученика средњих школа из Београда. Уз пригодан уметнички програм приказани су најзначајнији моменти из стогодишње историје Српског хемијског друштва који су били подељени у неколико целина, указујући на периоде до Првог светског рата, између два рата и после Другог светског рата као и садашње стање у организацији и раду Друштва. Ову веома успелу приредбу режирао је Влада Јевђовић, према тексту С. Бојовић и сценарију Радомира Путника. Режију филмских прилога према предлогу С. Бојовић, који су пратили казивања водитеља, припремио је Пеђа Велиновић. Продуцент Свечане академије је био Бора Балаћ.

Свечана академија је започела химном “Востани Србије” аутора Вартекса Баронијана, коју су извели Хор “Обилић”, Академског културно-уметничког друштва “Бранко Крсмановић” са диригентом Даринском Матић-Маровић, ректором Универзитета уметности у Београду, а уз пратњу Филхармоније младих “Борислав Пашћан” под руководством Небојше Цвијановића. Солиста у овом првом наступу на почетку Свечане академије је био Радивоје Симић, дипл. хемичар, члан хора “Обилић”.

Сећањем на дане када је формирано Друштво и његове почетке рада, уметничко-историјски програм отворио је председник Друштва проф. Јован Јовановић. Он је том приликом рекао: “Поред наше вечерашње дражесне водитељке Љиљане Благојевић и водитеља господина Ивана Бекјарева, дозволите да вам у име Српског хемијског друштва пожелим свима добро вече”. Затим је посебно поздравио цењене госте из земље и иностранства који су присуствовали Свечаној академији и наставио: “Оснивање Српског хемијског друштва 1897. у Београду је представљало, нема сумње, важан корак уласка Србије у Европу. После 100 година јубиларни научни и свечани скуп који се сада овде одржава представља важан корак на тешком и дугом путу повратка у свет науке, хемије и технологије из кога смо, како добро знамо, били искључени више од три године санкцијама које су 30. маја 1992. заведене против Србије и Црне Горе. Тај корак повратка значајнији је него што је био корак уласка учињен пре 100 година. Зато нам је од посебне важности да чујемо поруку коју нам шаље Међународна унија за чисту и примењену хемију (IUPAC) која за хемијска друштва и хемичаре представља оно што Уједињене нације представљају за државе. Поруку ћемо чути од високог официра, дугогодишњег члана Управног одбора IUPAC-а чувеног и познатог светског хемичара и добитника Нобелове награде за хемију, уваженог господина Сер Дерека Бартона.” Био је то моменат да посетиоци

академије дугим аплаузом поздраве једног од најцењенијих гостију, који је дао значајан печат целокупној прослави, па и овој Свечаној академији. Господин Сер Дерек Бартон је своје обраћање посетиоцима, односно Друштву и председнику започео речима: "Нисам имао намеру да држим говор и оно што желим да вечерас учиним је да предам рођендански поклон Српском хемијском друштву који долази од Међународне уније за чисту и примењену хемију. Ја ћу прочитати шта у тој честитки стоји: "IUPAC шаље честитку и најлепше поздраве Српском хемијском друштву поводом 100. годишњице оснивања, новембра 15/27 1897. године." Повељу је потписао актуелни председник IUPAC-а господин Алфред Вишли." У наставку свог кратког обраћања присутнима Сер Дерек Бартон је истакао да посебно цени и поштује хемију у Србији и хемичаре од којих, данас на свечаној академији жели да поздраву колегу Михајла Михајловића.

Овим свечаним уручењем повеље IUPAC-а, Унија хемијских друштава Југославије, коју чине Српско хемијско друштво, Хемијско друштво Црне Горе и Југословенско друштво за масену спектрометрију, поново је постала пуноправни члан ове значајне међународне организације.

Након овог уводног дела председник Друштва је позвао све присутне да чују све честитке које је Друштво добило поводом своје годишњице, а да затим заједно уживају у програму који је за ову прилику припремљен. Након Брамсове рапсодије коју је

извео оркестар младих "Борислав Пашћан", водитељи академије су прочитали све, до тог момента пристигле честитке. После тога је започела академија филмским приказом и најзначајнијим детаљима из историје Друштва, према замисли главног сценаристе који се користио богатим историјским материјалом које поседује Друштво. Уз главне догађаје који су прагматски развој Српског хемијског друштва од 15. новембра 1897. смењивао се врло успешан и пригодан уметнички програм у коме су учествовали балетски пар Душка Драгићевић и Константин Костјук, Хор "Обилић", АКУД "Бранко Крсмановић" са солистом Радивојем Симићем који су извели Херувимску песму Стевана Стојановића Мокрањца из Литургије Св. Јована Златоустог под диригентском палицом Д. Магић-Маровић, а затим оперски певач Живан Сарамандић и Милена Китић, певачица цеза Владана Марковић у пратњи Ивана Алексијевића за клавиром.

Свечана академија је завршена хором Јевреја из опере Набуко уз напомену да за Српско хемијско друштво други век започиње већ овим јубиларним скупом, и симболичним речима да се не сме изгубити корак са светом, те да се све даље акције Друштва морају да воде у правцу учвршћивања угледног места у свету науке, хемије и технологије које Друштво, као једном од најстаријих у свету, према досадашњим резултатима и припада.

Дејан Скала

СВЕЧАНА СКУПШТИНА

РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА

26. СЕПТЕМБРА 1997.

СВЕЧАНА САЛА САНУ

Често се на великим јубилејима говори о раду у протеклом периоду, односно о историји. С обзиром да је Српско хемијско друштво поводом Стогодишњице оснивања издало, средином прошле године, књигу : "Српско хемијско друштво - историја, устројство, делатност", с обзиром да су многи наши чланови на више места у земљи говорили, у последње време, о историји нашег Друштва и, коначно, да је на синоћној Свечаној академији приказан историјат Друштва, дозволите ми да моја данашња реч буде посвећена будућем раду Друштва.

Сигурно је да почетак другог века постојања Друштва неће бити лак и биће, пре свега, обележен ходањем по дугом и тешком путу повратка у свет науке, хемије и хемијске технологије, из кога је Друштво било искључено практично већ крајем 1991. године, а и формално 30. маја 1992. године, санкцијама

које су Уједињене нације завеле против Србије и Црне Горе. Као што знамо врата повратка одшкринута сутек после три године крајем 1995. године.

Будући рад Друштва треба да се и надаље одвија на извршавању релативно малог броја задатака, јер је чврст став Друштва да се квалитет који даје може одржати само ако се снаге не распину на извршавање великог броја задатака. Приоритет морају имати:

1. издавање научног часописа, који излази на енглеском језику, познатог *Journal of the Serbian Chemical Society*. Његово редовно излагање се мора наставити, а непрекидно се мора радити и на подизању његовог квалитета. Часопис је у нашој средини већ добио категорију "међународни научни часопис", али непосредан циљ, који треба што пре остварити,

јесте да уђе у листу часописа које обрађује филадел-
фијски Институт за научна информисања.

Ништа мање важно је и редовно излажење на-
шег стручног часописа *Хемијски преглед*.

2. Следећи приоритет је даљи и побољшани рад
на организовању редовних саветовања Друштва,
симпозијума из разних хемијских дисциплина и, по-
себно, рад на организовању међународних скупова
хемичара, хемијских технолога и металурга у регио-
ну Југоисточне Европе, који у ово време глобализа-
ције прогреса, добија све више на важности. Зато је
важно наше што веће учешће на Првој међународ-
ној конференцији хемијских друштва земаља Југо-
источне Европе, чији су домаћини грчки хемичари.
Овај масовни научни скуп одржава се од 1. до 4. јуна
1998. године у околини Солуна, на Халкидики.

3. Организовање пленарних предавања, одно-
сно омогућавање да истакнути светски научници го-
воре у Друштву замрло је последњих година из до-
бро познатих разлога. Њихов долазак у оволиком
броју на прославу Стогодишњице, међутим, охра-
брује и пружа наду да ће се овај важан задатак у бу-
дућности опет извршавати на задовољавајући начин.
Треба имати увек на уму да је велика вредност пле-
нарних предавања што омогућују стварање трајних
пријатељстава, великог поверења и заједничког
уживања у истраживањима, а то су често најбоље
основе за градњу сложенијих видова сарадње на
истраживачком пољу у области хемије.

4. Рад у секцијама и рад у подружницама је при-
оритетни задатак коме се мора посветити већа пажња
него до сада. Секције треба да се развијају што само-
сталније и, пре свега, кроз њихов рад ће Друштво
подизати свој реноме и, нарочито, квалитет свог на-
учног часописа. Захваљујући прослави Стогодиш-
њице основане су у Србији многе нове подружнице,
а оживљен је и рад наших замрлих подружница.

Рад подружница ће увек представљати основну
снагу Друштва и он треба да се концентрише на раз-
вој наставе и на помагање научног и стручног живо-
та везаног за хемију, који су од посебног интереса за
регион у коме се подружница налази. Подружнице
морају наћи начина да имају што више активних
чланова, а велики подстрек за њихов рад су сталне
међусобне размене предавача, чланова Друштва, ко-
ји су истакнути професори и стручњаци, затим груп-
но и индивидуално учествовање на скуповима које
Друштво организује и редовно, бар једномесечно са-
стајање. Најбољи пут повезивања Друштва са основ-
ним, средњим и стручним школама, гимназијама, ви-
шим школама и факултетима и његов утицај на раз-
вој наставе и истраживања у области хемије, јесте
кроз рад подружница. У остваривању овог приори-
тетног задатка главну улогу ће играти наша најста-
рија секција - Наставна секција.

5. Важна област даљег развоја библиотеке и
размене научне и стручне литературе, мора се уна-
предити применом нових облика информатике. Срп-

ско хемијско друштво треба да буде међу иницијато-
рима организовања јединственог информационог
центра из области хемије, хемијске технологије и ме-
талургије у Србији и међу поборницима рационали-
зације у овој области. С обзиром на огромне трош-
кове који данас прате добијање информација, свако
расипање је недопустиво.

Са ових пет приоритета исцрпљен је број прсти-
ју једне руке, а традиција је да се у Друштву каже да
оно, ако хоће да ради квалитетно сме на себе да при-
ми само онолико задатака колико се може побројати
на прсте једне руке. У пракси ова традиција се пома-
ло и кршила па ћу и ја то учинити и као шесто рећи
да Српско хемијско друштво мора да посвети пажњу
даљем извршавању још једног приоритетног задат-
ка, а то је развијање институције признања која се
додељују успешним научним и стручним радницима
и студентима из области хемије, хемијске техноло-
гије и металургије, пре свега у нашој земљи, а и у
иностраништу.

Сада је више него икада потребно да се овај ше-
сти задатак прошири и стварањем фонда за стипен-
дирање младих и талентованих хемичара. Институ-
ције које су се раније бринуле о томе, у овом тренут-
ку практично немају средства за то, а тешко да ће их
имати и у скорој будућности. Зато би Друштво
требало одмах да почне и са извршавањем овог важ-
ног задатка.

У ствари, Друштво је почело припреме за њего-
во извршавање већ на овом Јубиларном научном и
свечаном скупу захваљујући, пре свега, професору
Еберхарду Ширману са Универзитета у Клаусталу,
Немачка, који је покљонио Друштву прву већу суму
новца, за почетак рада фонда. Њему су се, затим,
придружили професори Роналд Бреслоу са Колум-
бија Универзитета, САД, и Герхард Шпителер са
Универзитета Бајројт, Немачка. У ствари, сви наши
гости из иностранства, присутни овде, придружили
су се том фонду на тај начин што су више пута
истакли своју спремност да у својим лабораторијама,
на даље усавршавање, прихвате младе и таленто-
ване хемичаре из Србије. Наша је велика срећа што
за долазак тих младих људи брине неко изнад свију
нас.

Извесно је да ће овај фонд бити успешан само
ако га Србија помогне изнутра и охрабрује нас став
наших хемијских предузећа, показан на овом скупу,
да са своје стране пруже фонду сву могућу потпору.
На пример, Хемофарм, Вршац, званично је потвр-
дио свој улог од 10000 ДМ.

Наравно да постоји још низ важних задатака без
чијих извршавања оваква организација као што је
наше Друштво не би могла да ради, али поменутих
шест задатака треба увек да знамо напамет.

Нажалост, уместо да се све снаге усредсреде на
извршавање ових шест задатака Српско хемијско
друштво, као и читава наука, култура и просвета у
нашој средини мора и да пређе тежак и дуготрајан

пут повратка у свет из кога смо били сасвим искључени преко три године. Први корак који се Друштву намеће је повратак у међународна хемијска удружења, пре свега у Међународну унију за чисту и примењену хемију, такозвани ИУРАС. Зато нас је много охрабрила порука коју је синоћ изрекао господин Бартон. Овај корак је, како смо јуче чули од господина Бартона, већ учињен.

Велики позитиван утицај на научна и стручна истраживања у нашој средини имали су заједнички пројекти наших института, универзитета и факултета са сличним, по правилу, водећим светским институцијама. Разумно је покушати да се тај рад обнови. То, међутим, неће бити лак корак, мање због тога што су многе везе прекинуте и неће бити жеље да се обнове, већ зато што су страна средства, пре свега развијених змаља, у међувремену ангажована у низу нових пројеката, у које су нарочито укључене земље Централне, Источне и Југоисточне Европе, које пре пет шест година нису имале значајнијих заједничких истраживања са најразвијенијим и развијеним земљама света. Мора се уложити труд да се поново у већој мери омогући усавршавање младих хемичара, уз помоћ квалитетних светских стипендија. Мора се подржати и помагати научна и стручна сарадња са светом и то сви облици сарадње, и индивидуална, и групна, и међу-институционална, и међудржавна, и регионална, и глобална. Најбоље је ако се сарадња остварује у оквиру међудржавних уговора, али и сваки други облик је драгоцен, нарочито онај који се остварује између научних и стручних друштава и између установа као што су факултети и истраживачки институти.

На тешком путу повратка у свет хемије и хемијске технологије Српско хемијско друштво ће моћи најбоље да помогне организујући у нашој средини предавања водећих светских научника и развијајући атмосферу научно-критичког размишљања на нашим скуповима, у нашим истраживачким лабораторијама и факултетским учионицама и нарочито у нашем научном часопису. Повратак у свет науке и технологије и заузимање што бољег места у том свету је дуг и тежак пут. Зато је сигурно више него икада раније завистан од младих, од генерација које долазе. Развој научно-критичког размишљања и строжији

критеријуми за позитивне вредности су оно што правично и поштено одабрани млади ученици, студенти, наставници и истраживачи највише и желе и зато се Друштво мора из све снаге трудити да његов улазак у други век постојања буде дубоко обележен интензивним радом новоствореног фонда за усавршавање младих, талентованих и успешних хемичара, хемијских технолога и металурга у Србији, јер никакве нам велике приче неће помоћи при повратку у свет, помоћи ће нам највише ако што више знамо и умемо и свету имамо шта да дамо.

Финансирање рада Друштва, које се до сада заснивало на средствима зарађеним организовањем научних и стручних скупова, на редовној помоћи Министарства за науку и технологију Србије и бројних спонзора, пре свега из хемијске индустрије, затим факултета и истраживачких института, мора се и убудуће остваривати, али је неопходно наћи и нове облике финансирања. Редовно излагање нашег научног часописа, почетком сваког месеца, уствари највећег трошка које Друштво има, треба и убудуће обезбедити тако што би свака свеска имала свог спонзора. То су најчешће успешне фирме хемијске и фармацеутске индустрије у Србији, чије поверење наше Друштво не сме да изневери.

У великом кретању које се данас дешава у региону Централне, Источне и Југоисточне Европе, изазваном транзицијом, делатности везане за научна и стручна истраживања и образовање премештају се на нове, често теже положаје. Зато сигурно долазе тежа времена и за делатности које наше Друштво обавља. Та времена ће, међутим, пружати нове, углавном боље могућности, у којима ће се увек најбоље сналазити високо-квалитетан рад, а то је оно чему наше Друштво већ 100 година придаје највећи значај и тако ће и у будућности наставити. Све тешкоће које су пред нама треба најозбиљније схватити, али не треба трошити енергију на велике бриге до год Друштво располаже огромним, немерљивим приходом који представља добровољни рад његових чланова, њихов ентузијазам и љубав према Друштву и жеља за његовим даљим развојем и напретком. Успешан стогодишњи живот Друштва то на најбољи начин потврђује.

Јован Јовановић

ПОЗДРАВНО СЛОВО РИКАРДА ЕРНСТА (RICHARD R. ERNST) НА СВЕЧАНОЈ СКУПШТИНИ ДРУШТВА*

Даме и господо,
Задовољство ми је што могу Српском хемијском друштву да пренесем честитке и најбоље жеље Новог швајцарског хемијског друштва поводом ове

значајне стогодишњице. Ново швајцарско хемијско друштво само је неколико година старије од данашњег јубилеја. Заиста сам импресиониран како је хе-

мија овде у Србији заступљена и како је јавност обавештена о њеном значају.

У Швајцарској ми добро знамо колики је значај хемије, прво за економски опстанак Швајцарске, а још и више за достојно битисање људског друштва. Хемија не познаје границе. Она је интернационална, а ми хемичари представљамо једну велику међународну заједницу. Због тога смо срећни што знамо и што имамо за партнера тако активно и мудро друштво у Србији.

Ми у Швајцарској срећом имамо владу која схвата значај високог образовања а посебно хемијског образовања. Заиста, до сада смо успели да привучемо на наше универзитете најбоље истраживаче на светском нивоу. Само да поменем један пример, од четири нобеловца са ЕТХ (ETH - Eidgenössische Technische Hochschule, Федерални институт за технологију; групација природних и техничких факултета *џрим. џрев.*) три долазе не много далеко одавде:

Волфранг Паули из Беча,

Леополд Ружичка из Вуковара

Валдо Прелог из Сарајева

Заиста, претходна Југославија је била неисцрпан извор креативних научника.

Упркос нашој међународној отворености, ми такође имамо националистичке групације у Швајцарској које су окуљене око демагошке личности Кри-

стофа Блохеа који покушава да Швајцарску задржи изоловану од Европске уније и који жели да смањи број странаца (у Швајцарској). Мислим да је то за сваку осуду и заиста се наддам да ћемо ми то у Швајцарској превазићи и да ћемо се придружити Европској унији без које једна мала земља не може замислити свој опстанак. Сигуран сам да светла будућност наше планете не толерише екстремни национализам већ захтева интернационалну отвореност.

У том смислу, наддам се, да ће такође овде у Србији националистичке тенденције бити обуздане и да ће Југославија врло брзо бити сматрана озбиљним кандидатом за улазак у Европску заједницу пошто је она заиста интегрални део Европе.

Ми хемичари имамо нарочиту одговорност. Имамо све међународне везе. Разумемо значај међународних веза, и стога смо позвани да убедимо остатак нашег становништва у потребу за отвореним, мирољубивим и добронамерним погледом на друге земље, друге етничке групе и странце уопште.

У том смислу, желим Српском хемијском друштву просперитетну будућност и успех у својој важној улози.

Рикард Ернст

У Београду, 26. септембра 1997. године

На предлог *Хемијског факултета* и поводом научног скупа посвећеног *стоогодишњици* Српског хемијског друштва,

Универзитет у Београду

доделио је

почасни докторат

Sir Derek H. R. Barton-у

добитнику Нобелове награде за хемију (1969).

Почасни докторат се додељује у знак признања и захвалности проф. Barton-у за његов искрен и свестран допринос органској хемији на Универзитету у Београду.

Промоција проф. Barton-а за почасног доктора Универзитета у Београду обављена је у **суботу 27. септембра 1997. године у 10,00 сати**у свечаној сали Ректората Универзитета у Београду.

* Оне који су присуствовали Скупштини а који се не сећају овог говора, памћење није издало - говор тамо није одржан. Наиме, један од мојих задатака за време Прославе био је и да замолим професора Ернста да се обрати скупштини Друштва у име швајцарских хемичара, што је он радо прихватио. Међутим, вест о томе није стигла на време до председавајућег (вероватно мојом кривицом) тако да се Ернсту није ни указала прилика да се обрати скупу. У сваком случају, након седнице, на заједничкој вечери, у једном тренутку Ернст је из сакоа извадио (претходног да на написане) белешке и, у шали, питао да ли желим да ми одржи поздравни говор. Уз извињење што не желим да чујем говор (већ су били испијени аперитиви и прве чаше вина) замолио сам да ми пошаље белешке с обећањем да ћу већ наћи начина да говор пренесем хемичарима Србије. И ево га пред вама у слободном преводу.
Слободан Маџура
Роџестер, Минеота
20. октобра, 1997.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ УЗ ЈУБИЛАРНИ НАУЧНИ СКУП

У сенци главних дводневних догађања у Сава центру и пратећих званичних манифестација, одвијао се пратећи програм. Ограничен на само два дана, било је врло богат и интензиван. Пријатно, неформално дружење гошћи започело је у четвртак ујутру обиласком старог Земуна. Са импровизованог пристаништа код хотела “Југославија” потом се кренуло на двосатну туру бродом Дунавом и Савом, око Рагног острва, Аде циганлије и Аде међице. Изузетној атмосфери сигурно је допринео и ретко леп и топао јесењи дан, љубазна посада брода и домаћини који су се потрудили да међу дамама успоставе опуштене и присне односе. Слика Београда са река затим је употпуњена разгледањем најзначајнијих и најрепрезентативнијих делова града аутобусом - улица око Саборне цркве, центра града, обиласком Дедиња и Топчидера. Први дан дружења са гошћама завршен је касним ручком у башти Вуковог и Доситејевог музеја.

Петак је започео јутарњом шетњом Калемегданом у пратњи водича, обиласком Саборне цркве, Конака књегиње Љубице, шетњом околним улицама, разгледањем излога у Кнез-Михаиловој и обиласком Народног музеја. После коктела у Академији наука и посете Етнографском музеју, рано поподне завршило се и продужило мимо предвиђеног програма седењем у кафеима на Тргу републике и Обилићевом венцу. Истог дана, у 17 часова, у салону “Versace”, уз краћи рецитал песама популарних у европским и руским салонима XVIII и XIX века које је у пратњи харфе извела Људмила Гроф, гошћама у част приређена је модна ревија којој су присуствовале, поред домаћина, и неке од виђенијих госпођа из београдских научних, уметничких, модних и политичких кругова. Ревиија је завршена коктелом који је приредила власница, разгледањем салона и куповинама којима неке од гошћи нису могле одолети.

Снежана Бајић

ПОКЛОН КОНЦЕРТ СРПСКОГ ЛЕКАРСКОГ ДРУШТВА

Поводом сто година оснивања СХД, Секција за уметност Српског лекарског друштва приредила је 27. септембра 1997. године концерт у Галерији фресака у Београду. Оркестар Српског лекарског друштва, хор Кола српских сестара и неколико младих солиста са диригентом Живојином Симоновићем извели су популаран класични програм у изузетној атмосфери Галерије фресака. Српско хемијско друштво се најтоплије захваљује Српском лекарском друштву на овом оригиналном поклону.

СВЕЧАНА ГОДИШЊА И ИЗБОРНА СКУПШТИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА 27.11.1997. САНУ 11,00 ЧАСОВА

РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА

Шта би могао одлазећи председник Друштва данас у својој речи да каже. О историји Друштва чуло се ове године, а и написано је све до најситнијих детаља. Јуче је отворена и изложба “100 година СХД-а”. О будућем раду Друштва, о главним задацима, чуло се на Јубиларној свечаној скупштини у Сава центру 26. септембра ове године. Оно што, можда није довољно изречено то је захвалност свима који су директно или индиректно допринели томе шта Друштво данас представља у нашој средини. Изражавању захвалности ће, зато, ова реч председника бити и посвећена. Она ће неизбежно бити и мало лична, а при томе је оправдана бојазан да ће можда неко бити и недовољно поменуто.

Када сам у фебруару 1993. године постао председник Друштва, наравно, као и увек почетком године затекао сам празну касу. Зато први званични сусрет у име Друштва нећу никада заборавити. Примио ме је помоћник Министра за науку господин Ратко Узуновић речима да је он лично уверен да Министарство за науку и технологију Србије неће дозволити да се важна делатност Српског хемијског друштва у нашој средини угрози, и већ за неколико дана је Министарство прешло са речи на дело; уплатило је паре.

Захваљујемо се Министарству за науку и технологију Владе Србије, на сталном разумевању и бризи, које према Друштву показује.

За помоћ у остваривању циљева и задатака Друштва дозволите да се захвалимо и нашим број-

ним спонзорима, и изузетно сам срећан, што ћу да нас имати част да им уручим медаље признања и захвалности Српског хемијског друштва.

Дозволите да се Друштво захвали, а и мени да се лично захвалим, члановима Иницијативног одбора за прославу стогодишњице Друштва: Снежани Бојовић, Драгомиру Виторовићу, Александру Деспићу, Милосаву Драгојевићу, Владимиру Рекалићу и Живораду Чековићу, као и члановима Одбора за прославу Теодору Асту, Миодрагу Бабићу, Златану Баталовићу, Николи Благојевићу, Снежани Бојовић, Милану Дабовићу, Александру Деканском, Илији Илићу, Братиславу Јовановићу, Жарку Јовановићу, Драгану Марковићу, Ивану Мићовићу, Браниславу Николићу, Владимиру Павловићу, Слободану Петровићу, Иванки Поповић, Милану Поповићу, Љубинки Рајаковић, Николи Ристићу, Драгану Синадиновићу, Дејану Скали, Богдану Шолаји и, посебно председнику Одбора за прославу Живораду Чековићу. Захваљујем се и Милану Леко који није био члан Одбора, али му је пружио велику помоћ. Сви су они омогућили успешно обележавање стогодишњице Српског хемијског друштва, извршавајући предано бројне пред њих постављене задатке.

За изванредно успешно остваривање свих задатака у оквиру публицистичке делатности посебно се захваљујем:

- за брошуру о историји Српског хемијског друштва: Драгану Виторовићу, Александру Деспићу и Браниславу Николићу, као и Драгутину Дражићу, Станимиру Арсенијевићу, Снежани Бојовић, Душанки Петровић-Ђаков, Драгани Гојштини и Олги Мирковић;

- за јубиларну свеску научног часописа *Journal of the Serbian Chemical Society*: Драгутину Дражићу и Мирославу Гашићу и свим ауторима научних чланака;

- за јубиларну свеску Хемијског прегледа: Станимиру Арсенијевићу и Богдану Шолаји и свим ауторима стручних чланака;

- за књижицу "Оснивачи Српског хемијског друштва": њеном аутору Војиславу Дучићу;

- за монографију "Хемија и хемијска индустрија у Србији", за то грандиозно дело којим се Друштво посебно поноси: пре свега уреднику Драгомиру Виторовићу, затим Снежани Бојовић и Владимиру Павловићу, и посебно, ауторима свих 28 поглавља.

Важан задатак Друштва да ради на популаризацији хемије у нашој средини успешно је обављен и још се обавља. Велику захвалност изражавам свим предавачима који су током целе године држали, и још држе предавања у гимназијама, средњим школама, подружницама, на народним универзитетима широм Србије. Укупно их је било 67 и велика нам је жеља да се сваком појединачно захвалимо. У овом тренутку изабрао сам једног, Ратка Јанкова и захваљујући се њему захваљујем се и свима осталима.

Изложба "СВЕТ ХЕМИЈЕ" круна је рада Друштва на популаризацији хемије и, међу бројним заслужним којима упућујем наше Хвала су сигурно наши чланови, велики активисти наставне секције Друштва: Војин Крсмановић, Јасминка Королија, Дејан Даниловић и Петар Радивојша, као и Миодраг Јанчић, Радмила Јанчић и Милан Митровић.

Такмичење "Београдска хемијска олимпијада" изванредан је начин рада са младима, и начин популаризације хемије међу њима.

Дозволите да у овом тренутку упутим хвала за велике успехе у овом подручју председнику жирија Прве београдске хемијске олимпијаде Љуби Мандић и њеним бројним сарадницима махом асистентима Хемијског факултета, као и њиховом декану Ивану Јуранићу. Не смемо да заборавимо да се захвалимо и бројним предавачима, чија су предавања пратила поставку изложбе СВЕТ ХЕМИЈЕ у Галерији САНУ, као и професорима који су доводили своје ђаке на изложбу и такмичење.

Хвала и Зденку Диздару што је ставио на располагање своју колекцију: Нобеловци хемичари на поштанским маркама, као и Александру Петровићу уреднику књига о Лавоазјеу и 22 века хемије, које су посвећене Стогодишњици Друштва.

Током целе ове године велику помоћ пружали су председници подружница Друштва: у Бору Мирјана Рајчић-Вујасиновић, у Лесковцу Милан Николић, у Крушевцу Зоран Минић, у Крагујевцу Зоран Марковић, у Нишу Драган Лазаревић, у Димитровграду Синиша Панов, у Краљеву Славољуб Ђукић, у Чачку Драгица Стојановска, у Ужицу Драгојле Нешовић, у Врању у Смиљана Голубовић, у Зрењанину Мирјана Барош, у Приштини Новица Ракићевић, у Горњем Милановцу Тодор Поповић, у Шапцу Миливоје Исаковић, и наравно председник Српског хемијског друштва - Хемијско друштво Војводине Милан Поповић као и председници секција Друштва. Наставне секције Дејан Даниловић, секција за органску хемију Раде Марковић, за керамику Никола Благојевић, за електрохемију Љиљана Врачар, за спектроскопију Убавка Миоћ, за металургију Ендре Ромхањи, за аналитичку хемију Љубинка Рајаковић, за хемијско инжењерство Милан Митровић, за хемију и технологију текстила Милан Ђокић, за хемију и технологију макромолекула Иванка Поповић, за теоријску хемију Иван Јуранић и за хемију и заштиту Петар Пфендт и њима свима се овом приликом дубоко захваљујемо.

Пленарни предавачки јубиларног научног скупа, Радослав Ацић, Норман Алинџер, Дерек Бартон, Џон Бајнон, Кит Боуден, Роналд Бреслоу, Александар Деспић, Рикард Ернст, Мирослав Гашић, Лев Александрович Грибов, Иван Гутман, Слободан Маџура, Армин де Мајере, Пјер Потје, Еберхард Ширман, Мајкл Смит и Гордана Вуњак-Новаковић, као и сви аутори 132 постерска саопштења, њих преко 450, учинили су да тај догађај

буде најквалитетнији научни скуп икад одржан у Београду. Велико им хвала!

Такође, хвала и свим представницима хемијских друштава и других институција, Београдском и Новосадском Универзитету, Привредној комори Србије, гостима из иностранства, све великим пријатељима нашег Друштва.

Јуче је у овој згради отворена изложба: Сто година Српског хемијског друштва. То је једно од последњих великих догађања наше јубиларне године, и захвалност упућујемо са овог места аутору изложбе Снежани Бојовић.

Бројне су институције које су, иако су свој посао обављале професионално, својим додатним трудом значајно помогле Друштву и за то се захваљујемо: Заводу за графичку технику Технолошко-металуршког факултета, Педагошком музеју, Музеју науке и технике, Сава Центру, Београдском Сајму на коме је промовисана монографија "Хемија и хемијска индустрија у Србији" и за то посебно хвала Владиславу Јанковићу, туристичкој агенцији Lex-50 Tours, хотелу Интерконтинентал, а посебно хвала Секцији за уметност Српског лекарског друштва, који нам је за Стогодишњицу поклонилa диван концерт у Галерији фресака.

Хвала и свим ауторима и извођачима Свечане академије, као и представницима медија, нарочито научних и образовних редакција. Хвала и ПТТ-у за јубиларну поштанску марку, Владану Радуловићу који је успешно одиграо улогу фотографа, и данас је ту, Кољи Милуновићу, аутору спомен-плоче која

данас обележава зграду у којој је Друштво основано, свим члановима Друштва учесницима у медијском представљању Друштва, на телевизији, радију и у новинама, главном организатору програма за даме Снежани Бајц, Југословенској асоцијацији за нафту и гас која нам је прва честигала Стогодишњицу. Хвала и професорима, пре свега Еберхарду Ширману, као и Роналду Бреслоу и Герхарду Шпителеру, што су својим личним прилозима иницирали оснивање Фонда за стипендирање младих хемичара.

На крају, а по важности сасвим на врху, дошла је на ред и канцеларија Друштва. Хвала Олгици Мирковић и Верици Ступљанин; њих ово велико искуство и приврженост Друштву, као и велико залагање које је било далеко изнад професионалних обавеза, је непроцењиви допринос. Много им хвала! То све важи и за наше студенте: Мирјану, Марка, Катарину, Ивану, Златана и бројна друга лепа млада имена, без којих квалитет рада Друштва не би био на високом нивоу на коме је.

Српско Хемијско друштво је у овој години заиста под незаборавним и прелепим утиском да је свуда где је тражило помоћ и наилазило на праву помоћ и захваљујући се свима својим великим пријатељима, у земљи и на свим странама света, свесно је велике обавезе да не изневери њихово поверење и своје задатке и надаље извршава на најквалитетнији могући начин.

Хвала на пажњи!

Јован Јовановић

ГОДИШЊА ПРИЗНАЊА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА

Годишња признања Српског хемијског друштва доделио је Жири у саставу: Ј. Јовановић, А. Деспић, Д. Виторовић, Љ. Лоренц, Ђ. Петковић и Б. Мишковић, на седници од 27. октобра о.г. Жири је одлучио да се за 1997.г. додели:

1. Медаља за изузетне резултате у настави групи наших колега која више година врло успешно популаризује хемију међу омладином преко предавања, књига, телевизијских емисија и такмичења из хемије. Добитници су ове године додатно припремили Изложбу "Свет хемије" и Београдску хемијску олимпијаду. Добитници Медаље за наставу су:

Дејан Даниловић
Јасминка Королија
Војин Крсмановић
Љуба Мандић
Петар Радивојша

2. Медаља за прегалаштво и успех у науци додељује се

Јожефу Чомору за научне резултате које је постигао развоја хемије сепарационих процеса.

3. Медаља за изузетан допринос примени науке у индустрији додељује се Слободану Станковићу за унапређење и развој хемије и хемијске индустрије код нас, а посебно у области екстракције лековитих једињења.

4. Медаља за трајан и изванредан допринос науци - највеће признање СХД - додељује се

Мирославу Гашићу за изузетан допринос развоју органске хемије нарочито у области природних једињења хиноидне структуре и њихових деривата.

Годишње награде Српског хемијског друштва за најбоље студенте хемије и хемијске технологије, који су дипломирали у периоду од 1. јула 1996. г. - 30. јуна 1997. г., по одлуци Управног одбора Друштва, а на предлог Комисије за јавна признања, добили су:

Ивана Бенић, дипломирала на студијској групи за хемију Филозофског факултета Универзитета у Нишу са изванредном просечном оценом 9,48.

Јелена Дишић, дипломирала на студијској групи хемија Природноматематичког факултета Универзитета у Крагујевцу са изванредном просечном оценом 9,10.

Александра Ђорђевић, дипломирала на Хемијском факултету Универзитета у Београду са изванредном средњом оценом положених испита 9,80.

Данијела Јовановић, дипломирала на Хемијском факултету Универзитета у Београду са изванредном средњом оценом положених испита је 9,76.

Борис Кузмановић, дипломирао на Технолошко-металуршком факултету Универзитета у Београду са изванредном средњом оценом положених испита 9,71.

Зита Намет, дипломирала на Технолошком факултету Универзитета у Новом Саду са изванредном средњом оценом положених испита 9,24.

Радивоје Продановић, дипломирао на Хемијском факултету Универзитета у Београду са изванредном средњом оценом положених испита 9,73.

Награду чини диплома, новчани износ од 400,00 динара, двогодишња претплата на часописе Друштва и двогодишње ослобађање плаћања чланарине Друштва.

Управни одбор Друштва је, такође, наградио специјалним признањем - књигом "Хемија и хемијска индустрија у Србији" - Ивицу Борчића, који је дипломирао на Факултету за физичку хемију Универзитета у Београду са високом просечном оценом 8,94.

ПРИЗНАЊА СХД ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ

Мада обично о рођендану слављеник добија поклоне, Српско хемијско друштво је поводом свог стотог рођендана доделило већи број посебних признања. Број признања јесте велик, али је и сто година трајања Друштва велики период.

Ова признања је по овлашћењу Управног одбора Друштва доделио Одбор за прославу Стогодишњице Друштва, а по предлозима свог пододбора за јавна признања.

Најпре су током централне манифестације прославе стогодишњице 26. септембра 97. уручени Символи захвалности - највећа признања Друштва. Символе су добили:

- Београдска банкарска група
- Факултет за физичку хемију Универзитета у Београду
- Фармацеутски факултет Универзитета у Београду
- Хемијски факултет Универзитета у Београду
- Институт за хемију Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду
- Институт за хемију, технологију и металургију, Београд
- Институт за нуклеарне науке "Винча", Београд
- Министарство за науку и технологију Републике Србије
- Српска академија наука и уметности
- Технолошки факултет Универзитета у Новом Саду
- Технолошко-металуршки факултет Универзитета у Београду

На годишњој скупштини СХД, 27. новембра 1997. године, уручена су следећа признања

1. ЗЛАТНА ЈУБИЛАРНА МЕДАЉА ПРИЗНАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ

Добитници су вишегодишњи спонзори Друштва:

- ICN Југославија, а.д., Београд
- Београдска банкарска група, Београд
- ДУГА Индустрија боја и лакова, Београд
- Фондација Браћа Карић, Београд
- Хемофарм Концерн, Вршац
- Министарство за науку и технологију Републике Србије
- Завод за израду новчаница и кованог новца, Београд

2. ЈУБИЛАРНА МЕДАЉА ПРИЗНАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ

Медаљу су добиле куће које такође већ деценијама СХД помажу финансијски, материјално и стручно:

ЈУБИЛАРНУ МЕДАЉУ ПРИЗНАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ

- БЕОГРАДСКА ФАБРИКА ХАРТИЈЕ, БЕОГРАД
- БИП ХОЛДИНГ, БЕОГРАД
- Д.Д. ЗДРАВЉЕ, ЛЕСКОВАЦ
- ДД МЕТАЛАЦ, ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
- ДД ЗВЕЗДА, ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
- ФАБРИКА ЦЕМЕНТА "КОСЈЕРИЋ"
- ФАБРИКА ЦЕМЕНТА "НОВИ ПОПОВАЦ" ПОПОВАЦ
- ФАБРИКА ГУМЕНИХ ПРОИЗВОДА "РЕКОРД", БЕОГРАД
- ФАБРИКА ИЗОЛАЦИОНОГ МАТЕРИЈАЛА И АМБАЛАЖЕ "ФИМА", МИОНИЦА

- ФАБРИКА ЛЕКОВА “ЈУГОРЕМЕДИЈА”, ЗРЕЊАНИН
 - ФАДИП-ГАЛВАНСКА ОПРЕМА, БЕЧЕЈ
 - ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
 - ФИРМА “Le MiS”, БЕЧ-БЕОГРАД
 - ФИРМА CIBA-GEIGY SERVICES AG, БЕОГРАД
 - ФИРМА EPSILON NOVOLAB, ЛОНДОН-БЕОГРАД
 - ФИРМА GLOBAL TECHNOLOGY ASSISTANCE, БЕОГРАД
 - ГИПП “МРЉЕШ”, БЕОГРАД
 - ХЕМИЈСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
 - ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА “МИЛАН БЛАГОЈЕВИЋ”, ЛУЧАНИ
 - ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА “ЗОРКА” ШАБАЦ
 - ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА “ЖУПА” КРУШЕВАЦ
 - ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА “МЕРИМА”, КРУШЕВАЦ
 - ХИП-ПЕТРОХЕМИЈА, ПАНЧЕВО
 - ХОЛДИНГ КОМПАНИЈА ШАМОТ, АРАНЂЕЛОВАЦ
 - ХОЛДИНГ КОМПАНИЈА ВИСКОЗА, ЛОЗНИЦА
 - ХОЛДИНГ КОМПАНИЈА YUMCO, ВРАЊЕ
 - ИНСТИТУТ ЗА ХЕМИЈУ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ
 - ИНСТИТУТ ЗА ХЕМИЈУ, ТЕХНОЛОГИЈУ И МЕТАЛУРГИЈУ, БЕОГРАД
 - ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕАРНЕ НАУКЕ “ВИНЧА”, БЕОГРАД
 - ИНСТИТУТ ЗА ТЕХНОЛОГИЈУ НУКЛЕАРНИХ И ДРУГИХ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА, БЕОГРАД
 - ЈУГОЛАБОРАТОРИЈА, БЕОГРАД
 - ЈУГОХЕМИЈА, БЕОГРАД
 - НИС-НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ, НОВИ САД
 - НИС-ЈУГОПЕТРОЛ, БЕОГРАД
 - НИС-РАФИНЕРИЈА НАФТЕ БЕОГРАД, БЕОГРАД
 - НИС-ФАБРИКА МАЗИВА ФАМ, КРУШЕВАЦ
 - НИС-РАФИНЕРИЈА НАФТЕ “ПАНЧЕВО”, ПАНЧЕВО
 - ПАШАЛИЋ ВАТРОМЕТАЛ, МЛАДЕНОВАЦ
 - ПОГОНИ МЕДИЦИНСКЕ ПЛАСТИКЕ СПЕКТАР, ЧАЧАК
 - ПРЕДУЗЕЋЕ П.С. “ТРМЕЧ” А.Д., БЕОГРАД
 - ПРВА ПРЕДУЗЕТНИЧКА БАНКА, БЕОГРАД
 - РУДАРСКО-ТОПИОНИЧАРСКИ БАСЕН, БОР
 - САОБРАЋАЈНИ ИНСТИТУТ ЦИП Д.П., БЕОГРАД
 - САРТИД А.Д., СМЕДЕРЕВО
 - ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
 - ТЕХНОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ
 - “ТИГАР” А.Д., ПИРОТ
 - ТИПОПЛАСТИКА ХОЛДИНГ Д.Д., ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
 - TRAYAL КОРПОРАЦИЈА, КРУШЕВАЦ
 - ZORKA-PHARMA, ШАБАЦ
- Јубиларна медаља Српског хемијског друштва за значајан вишедеценијски труд у спровођењу делатности СХД.
- АЦИЋ РАДОСЛАВ
 АРСЕНИЈЕВИЋ СТАНИМИР
 АСТ ТЕОДОР
 БЛАГОЈЕВИЋ НИКОЛА
 БОЈОВИЋ СНЕЖАНА
 ЧЕКОВИЋ ЖИВОРАД
 ЂЕЛАП МИЛЕНКО
 ДЕСПИЋ АЛЕКСАНДАР
 ДИМИТРИЈЕВИЋ НИКОЛА
 ДРАГОЈЕВИЋ МИЛОСАВ
 ДРАЖИЋ ДРАГУТИН
 ДУЧИЋ ВОИСЛАВ
 ДВОРНИЋ ПЕТАР
 ГАЛ ФЕРЕНЦ
 ГАШИЋ МИРОСЛАВ
 ИЛИЋ ИЛИЈА
 ЈАНКОВ РАТКО
 ЈЕРОТИЈЕВИЋ СТЕВАН
 ЈОВАНОВИЋ БРАТИСЛАВ
 ЈОВАНОВИЋ ЈОВАН
 КАМЕНКОВИЋ СРЂАН
 ЛЕКО МИЛАН
 ЛОРЕНЦ ЉУБИНКА
 МИХАИЛОВИЋ МИХАИЛО
 МИЛОСАВЉЕВИЋ МИЛИЦА
 МИОЧ УБАВКА
 МИРКОВИЋ ОЛГА
 МИЋОВИЋ ИВАН
 МИШКОВИЋ БОРИВОЈЕ
 МОШИЋ АЛЕКСАНДАР
 НИКОЛИЋ БРАНИСЛАВ
 ПАВЛОВИЋ ВЛАДИМИР
 ПЕРГАЛ МИРОСЛАВ
 ПЕТКОВИЋ ЂОРЂЕ
 ПЕТРОВИЋ ЂАКОВ ДУШАНКА
 ПОПОВИЋ ИВАНКА
 ПОПОВИЋ МИЛАН
 РАДОСАВЉЕВИЋ СЛОБОДАН
 РЕКАЛИЋ ВЛАДИМИР
 РИБНИКАР СЛОБОДАН
 СКАЛА ДЕЈАН

СТАНКОВИЋ ВЕЛИЗАР
СТЕФАНОВИЋ МИЛУТИН
СТУПЉАНИН ВЕРА
ШОЛАЈА БОГДАН
ТАТИЋ-ЈАЊИЋ ОЗРА
ТОМИЋ БОРИСЛАВ
ВЕЛИЧКОВИЋ ЈОВАН
ВИГОРОВИЋ ДРАГОМИР
ВРХОВАЦ ЉУБИЦА

3. ПОВЕЉА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА

АЛМАЖАН ВЛАДИМИР
АНДРЕЈЕВИЋ ВЛАДИМИР
АНТОНИЈЕВИЋ ВОЈКА
АНТОНОВИЋ ДУШАН
АТАНАСОВСКИ РАДОСЛАВ
АВРАМОВИЋ ЖИВАДИН
БАБИЋ МИЛАН
БАЈАЛОВИЋ ИВАН
БАРАНАЦ ЈЕЛИСАВЕТА
БАРАС ЈОСИП
БАРОШ МИРЈАНА
БАСТИЋ МИЛАН
БЈЕЛИТИЋ ЖАРКО
БУГАРСКИ МИЛИВОЈЕ
ЦЕОРВИЋ КАТАРИНА
ЦВЕТКОВИЋ ОЛГА
ЂОКИЋ МИЛАН
ЂОРЂЕВИЋ БОЈАН
ЂОРЂЕВИЋ СПАСОЈЕ
ЂУКИЋ СЛАВОЉУБ
ЂУРКОВИЋ БРАТИМИР, пост. мортем
ЂУРЂЕВИЋ МИЛЕ
ДАБОВИЋ МИЛАН
ДАНИЛОВИЋ ДЕЈАН
ДЕКАНСКИ АЛЕКСАНДАР
ДИЗДАР ЗДЕНКО
ДОКИЋ МИЛКА
ДОРОСЛОВАЧКИ ИВАН
ДРАЖИЋ ВЕРА
ДРМАНИЋ САША
ДУДУКОВИЋ АЛЕКСАНДАР
ЂОКИЋ ДИМИТРИЈЕ
ГАШИЋ ОЛГА
ГОЛУБОВИЋ СМИЉАНА
ГРЂАВЧИЋ ЖЕЉКО
ГРУЛИЋ СТОЈАН
ГРУЛИЋ-ИЊАЦ БОЈАНА
ГРЖЕТИЋ ИВАН
ГУТМАНИВАН
ХАЛАШИ РУЖА
ИЛИЋ СВЕТОЗАР
ЈАКОВЉЕВИЋ ЈОВАН
ЈАНАЋКОВИЋ ТОМА
ЈАЊИЋ СВЕТИСЛАВ
ЈАЊИЋ ТОМИСЛАВ
ЈАНКОВИЋ ВЛАДИСАВ

ЈАНЧИЋ МИОДРАГ
ЈОЛИЋ ВОЈИСЛАВА
ЈОКСИМОВИЋ-ТЈАПКИН СЛОБОДАНКА
ЈОВАНОВИЋ ДАНКА
ЈОВАНОВИЋ МИЛИЈА
ЈОВАНОВИЋ МИЛУТИН
ЈОВАНОВИЋ МОМИР
ЈОВАНОВИЋ РАДМИЛА
ЈОВАНОВИЋ СЛОБОДАН
ЈОВАНОВИЋ ВЛАДИСЛАВА
ЈОВАНОВИЋ ЖАРКО
ЈОВЕТИЋ МОМЧИЛО
ЈУРАНИЋ ИВАН
КАДРАЧ ЈУЛИЈАН
КЕВРЕШАН СЛАВКО
КИШ ЕРНЕ
КНЕЖЕВИЋ ЧЕДОМИР
КОНСТАНТИНОВИЋ СТАНИМИР
КОРОЛИЈА ЈАСМИНКА
КОСАНОВИЋ ЂУРА
КОСТИЋ-ГВОЗДЕНОВИЋ ЉИЉАНА
КОВАЧЕВИЋ ВЕРА
КРАЈИНЧАНИЋ СЛАВОЉУБ
КРСМАНОВИЋ ВОЈИН
ЛАЗАРЕВИЋ ДРАГАН
ЛАЗАРЕВИЋ МИЛАН
ЛЕОВАЦ ВУКАДИН
ЛИСИНАЦ СЛОБОДАН
ЛУКИЋ-МИТРОВИЋ РАДМИЛА
МАЈДАНАЦ ЉИЉАНА
МАКСИМОВИЋ ЂОРЂЕ
МАЛИНАР МИЈАТ
МАНДИЋ ЉУБА
МАРИНОВИЋ СЛАЂАН
МАРКОВИЋ ДРАГАН
МАРКОВИЋ ЗОРАН
МАТИЋ ВЕРА
МЕДИЋ-МИЈАЧЕВИЋ ЉУБИЦА
МИХАЈЛОВИЋ ДРАГИЊА
МИЛЕНКОВИЋ ВОЈИН
МИЛИЋ НИКОЛА
МИЉКОВИЋ ЖИВОЈИН
МИЛОЊИЋ СЛОБОДАН
МИЛОСАВЉЕВИЋ СВЕТЛАНА
МИЛОВАНОВИЋ ГОРДАНА
МИНИЋ ЗОРАН
МИТРОВИЋ МИЛАН
МИШИЋ-ВУКОВИЋ МИЛИЦА
НАСКОВСКИ ВОЈИСЛАВ
НЕШИЋ БИЉАНА
НЕШИЋ БОГДАН
НЕШИЋ ДРАГОМИР
НЕШИЋ СЛАВКО
НЕШОВИЋ ДРАГОЈЛО
НИКЕТИЋ ВЕСНА
НИКОЛИЋ АЛЕКСАНДАР
НИКОЛИЋ МИЛАН
НИКОЛИЋ МИЛАНКА

НИНКОВИЋ РОЗАЛИЈА
 ПАНИЋ СЛАВИША
 ПАНОВ СИНИША
 ПАСТОР ТИБОР
 ПАВИЋЕВИЋ ВЛАДИМИР
 ПАВЛОВИЋ БОШКО
 ПЕЈАНОВИЋ ВЈЕРА
 ПЕЈОВИЋ ВЛАДИМИР
 ПЕТРОВИЋ СЛОБОДАН
 ПЕШИЋ ДИМИТРИЈЕ
 ПФЕНДТ ПЕТАР
 ПЈЕШЧИЋ МИЉАН
 ПЛАВШИЋ МИЛЕНКО
 ПОЛЕТИ ДЕЈАН
 ПОПОВ КОНСТАНТИН
 ПОПОВИЋ МИЛЕНА
 ПОПОВИЋ ЗВОНМИР
 ПОВРЕНОВИЋ ДРАГАН
 ПРЕМОВИЋ ПАВЛЕ
 ПРОКИЋ МИЛОВАН
 ПУТАНОВИЋ ПАУЛА
 РАДМИЛОВИЋ ВЕЛИМИР
 РАДОШЕВИЋ НЕНАД
 РАЈАКОВИЋ ЉУБИНКА
 РАЈЧИЋ-ВУЈАСИНОВИЋ МИРЈАНА
 РИСТИЋ МОМЧИЛО
 РИСТОВИЋ ЉУБИША
 РОГУЛИЋ МИЛЕВА
 РОМХАЊИ ЕНДРЕ
 САДИБАШИЋ АСИМ
 САИЧИЋ РАДОМИР
 САВОВИЋ ВЕСЕЛИН
 СИМИЋ ДАМЈАНА
 СИНАДИНОВИЋ ДРАГАН
 СЛАДИЋ ДУШАН

СМИЉАНИЋ МИЛОРАД
 СПАРИЋ ПРВОСЛАВ
 СТАНКОВИЋ СЛОБОДАН
 СТАНКОВИЋ ЗВОНКО
 СТОЈАНОВИЋ ДИМИТРИЈЕ
 СТОЈАНОВСКА ДРАГИЦА
 СТУПАР ДРАГАН
 ШЕПА ДАРКО
 ШЕРБАНОВИЋ СЛОБОДАН
 ШКУНДРИЋ ПЕТАР
 ШУРЈАНОВИЋ МИЛЕНА
 ШУШИЋ СЛОБОДАН
 ШЋЕПАНОВИЋ ВЕРА
 ТАДИЋ ТАЊА
 ТЕЦИЛАЗИЋ-СТЕВАНОВИЋ МАРИЈА
 ТЕНЦ-ПОПОВИЋ МИРЈАНА
 ТОДОРОВИЋ МАРИЈА
 ТОЛИЋ АЛЕКСАНДАР
 ТРАЈКОВИЋ РИСТА
 УСКОКОВИЋ ДРАГОЉУБ
 ВАНЛИЋ-РАЗУМЕНИЋ НАДЕЖДА
 ВЕСЕЛИНОВИЋ ДРАГАН
 ВИДОЈЕВИЋ НАДА
 ВИТОРОВИЋ ОЛГА
 ВОЛИНОВИЋ-МИЛОРАДОВ МИРЈАНА
 ВРАНИЋ ИВАН
 ВРАЧАР ЉИЉАНА
 ВРАЧАР РАЈКО
 ВУЈКОВ СТЕВАН
 ВУКОТИЋ ВЛАДИМИР
 ВУКСАНОВИЋ ЉИЉАНА
 ВУЛИЋЕВИЋ ЉИЉАНА
 ВУЧУРОВИЋ ДУШАН
 ЗДАНСКИ ФЕДОР
 ЖИВКОВИЋ МИЛОСАВ

СВЕЧАНА ГОДИШЊА И ИЗБОРНА СКУПШТИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА 27. НОВЕМБРА 1997., САНУ

ПРИСТУПНА БЕСЕДА НОВОГ ПРЕДСЕДНИКА

Помало сам збуњен што се поново појављујем за овом говорницом, први пут као један од добитника награде нашег Друштва, а други пут као новоизабрани председник Српског хемијског друштва и ако би сигурније било да је редослед обрнут.

Ипак, у овом тренутку могу само да изјавим да сам веома почаствован овим избором и да ћу се потрудити да оправдам ваше поверење.

Оно што верујем сваког у првим корацима вршења неке функције чини несигурним јесу резултати рада претходника. О биласећи изложбу поводом ју-

билеја нашег Друштва, просто сам, у том непосредном подсећању, остао запањен видевши достигнућа великана наше науке и пионира организације и деловања Српског хемијског друштва, и то у времену које није много обећавало. Међутим, није потребно да се оде толико далеко у прошлост да би се схватило колико је сваки од мојих претходника допринео раду и развоју Друштва којим се свако од нас данас поноси. Довољно је присетити се тешке, последње деценије и ефеката рада ненадмашног организатора највеће научне манифестације Европског симпозијума о органској хемији, професора Драгомира Виторовића, па до данашњих дана и доприноса професора Живорада Чековића и Јована Јовановића прослави

нашег јубилеја. Сваки од претходника допринео је да деловање Српског хемијског друштва и наша хемија постану незаобилазни део српске културе.

Ја се ипак надам да ће Председништво СХД, уз помоћ свих чланова Друштва, и у овим тешким вре-

менима свакојерне оскудице, успети да одржи корак у развоју нашег Друштва и даљем деловању на добробит науке, културе и образовања нашег народа.

Мирослав Гашић

ИЗЛОЖБА “СТО ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА”

Изложба “Сто година Српског хемијског друштва”, као завршна манифестација свих догађања током јубиларне 1997. године, отворена је 26. новембра 1997. у Галерији науке и технике Српске академије наука и уметности. Аутор изложбе је Снежана Бојовић, аутор поставке Зоран Ђорђевић, а реализатор Јеленка Петковић.

На Изложби је хронолошки представљен развој Друштва у протеклих сто година. Кроз три целине, период од оснивања до Првог светског рата, период између два рата и период од Другог светског рата до данас, прате се најважнија збивања и активности Друштва.

Први период почиње писмом-позивницом Марка Лека за оснивачки састанак и записницима са првих састанака (писаних руком). Изложене су фотографије оснивача Друштва са кратким биографијама и сви бројеви првог часописа “Записници Српског хемијског друштва”. У излогу Музеја изложене су слике Марка Лека, Симе Лозанића, њихових најзначајнији радови, као и лабораторијска опрема хемичара из тог периода.

После Првог светског рата Друштво је званично обновило рад крајем 1926. године, али су неколи-

ко година раније започели преговори између српских и хрватских хемичара око оснивања заједничког Друштва; преговори су трајали до 1933. године. Тридесетих година, поред подружнице у Београду, основане су подружнице у Скопљу и Крушевцу, а 1930. почео је да излази часопис Друштва *Гласник Хемијског друштва Краљевине Југославије*. Поред архивске грађе која прати ове догађаје највећи број докумената односи се на записнике са годишњих скупштина и извештаје подружница.

Последњи период обухвата рад Друштва од Другог светског рата до данашњих дана. Већи број докумената односи се на саветовања која су почела 1950. и на најзначајније догађаје из тог временског раздобља. Изложене су најважније публикације Друштва и зборници са различитих научних скупова, затим честитке и повеље које је Друштво добило приликом прославе 75-годишњице и 100-годишњице, као и медаље и признања које је Друштво доделило и, најзад, фотографије гостију за прославе стогодишњице Друштва.

Снежана Бојовић

СТО ГОДИНА СХД-А ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ ГАЛЕРИЈА НАУКЕ И ТЕХНИКЕ САНУ СРЕДА 26.11.1997. У 12,00 ЧАСОВА

Три главна задатка у обележавању сто година Српског хемијског друштва била су публицистичка делатност, организовање Јубиларног научног и свечаног скупа и рад на популаризацији хемије у нашој средини.

Свакоме је јасно да ови задаци нису били лаки, а посебно су добили на важности у овим, за нашу земљу, трагичним временима када поред свих других тешкоћа морамо да ходамо и по тешком и дугом пу-

ту повратка у свет науке, хемије, хемијске технологије и металургије.

Како је оснивање Друштва пре 100 година представљало, нема сумње важан корак на уласку Србије у Европу, тако извршавање поменути три тешка задатка представљају, нема сумње, важан корак на повратку у свет.

Рад на популаризацији хемије у нашој средини обележен је, пре свега, бројним предавањима која су истакнути професори и стручњаци из области хеми-

је, хемијске технологије и металургије, чланови Друштва, њих укупно 67, држали и још држе у гимназијама, средњим школама, подружницама, на народним универзитетима широм Србије. Затим, великим догађајем, може се рећи круном рада Друштва на популаризацији хемије, изложбом СВЕТ ХЕМИЈЕ, коју су организовали Музеј науке и технике и Педагошки музеј.

Данас, овде у згради Српске академије наука и уметности, у Галерији науке и технике на, може се рећи, најатрактивнијем месту у Београду, одиграва се завршни догађај обележавања стогодишњице Српског хемијског друштва. Самим тим је већ његова важност и истакнута. Догађај се зове:

ИЗЛОЖБА „СТО ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА“

а организовали су га Галерија науке и технике САНУ и Музеј науке и технике, заједно са Српским хемијским друштвом.

Познавати своју историју, реконструисати и разумети своју прошлост неопходни су за разумевање сила које делују на долазеће догађаје, на будућност. Тога је Српско хемијско друштво сво време дубоко свесно и велика је срећа да је у својој средини имало и има чланове који су, иако хемичари, умели да се баве и послом историје своје средине и своје струке. Резултат те способности је ова изложба пред нама. Она делује импресивно, континуално, потпуно, документовано, и посетилац не би могао ни да замисли да је створена, иако је архива Српског хемијског друштва изгорела у априлском рату 1941. године. Тиме

труд да она може да се прикаже у данашњем облику добија још веће признање и поштовање.

Гледајући пажљиво ову изложбу разумеће се зашто Српског хемијско друштво има, не само у својој средини, већ и у целом свету, у шта смо се више него икада раније могли уверити на недавном јубиларном научном и свечаном скупу, огроман углед, зашто га сви поштују и зашто сви пажљиво слушају шта оно каже; откуда му тај велики ауторитет.

И ова изложба подсећаће нас стално на то да је важна наша обавеза, пре свега чланова Друштва, а посебно високих официра Друштва, да те драгоцене квалитете искористи на најбољи начин за добро средине у којој Друштво већ сто година живи и ради.

За то није лако наћи најбоље путеве, али је сигурно да их има више. Дозволите ми да овде помени један, који је у овом тешком тренутку наше земље важнији, него у неком другом времену, а то је рад на стварању елите у области хемије, хемијске технологије и металургије на тај начин што би се успешним младим и талентованим у још већој мери омогућило даље усавршавање на водећим школама у свету.

Отварајући ову изложбу дозволите да се, за све ово позитивно што се у овом простору данас дешава и што ће се следећих дана и недеља дешавати, захвалим аутору изложбе Снежани Бојовић, и захваљујући њој захвалим и свим осталим творцима изложбе, који су у свом подухвату потпуно успели.

Хвала на пажњи!

Јован Јовановић

ПРЕДАВАЊА КОЈЕ ЈЕ СРПСКО ХЕМИЈСКО ДРУШТВО ПОНУДИЛО У ТОКУ 1997. ГОДИНЕ

Један вид активности Друштва увек је била популаризација хемије и та активност је 1997. године појачана. Одбор за прославу стогодишњице СХД је припремио списак предавача и предавања из појединих области хемије који је презентирао јавности, првенствено средњим школама у Србији, подружницама Друштва, народним универзитетима и средствима јавног информисања. Друштво се нада да ће на овај начин хемија постати популарнија међу младима и да ће подружнице Друштва постати активније.

Предавања - предавачи и теме *

1. АСТ ТЕОДОР, Технолошко-металуршки факултет, Београд
01. Комбинација *z*асни *chromat*ограф - масени спектрометар: Како и зашто?

2. БАЧИЋ ГОРАН, Факултет за физичку хемију, Београд:
02. Медицинска примена нуклеарне магнетне резонанције. Осликавање и *in vivo* спектроскопије
3. ЧЕКОВИЋ ЖИВОРАД, Хемијски факултет, Београд (3):
03. Таксол: најефикаснији лек у лечењу рака
4. ДЕКАНСКИ АЛЕКСАНДАР, ИХТМ - Центар за електрохемију, Београд:
04. Како електронска спектроскопија омогућава површинску карактеризацију материјала?
5. ДОНДУР ВЕРА, Факултет за физичку хемију, Београд:
05. Фемтосекундна спектроскопија и молекулски скенирање у истраживању хемијске промене

* У згради је означен број одржаних предавања

06. Слојевити силикасти. Нова сировина за де-терцените
6. ДУДУКОВИЋ АЛЕКСАНДАР, Технолошко-металуршки факултет, Београд (1):
07. Могућности смањења отпора протичања течности - економичнији транспорт флуида
08. Хемијски реактори
09. Дифузиони процеси
7. БУКИЋ СЛАВОЉУБ, Министарство просвете-Рапски округ, Краљево (2):
10. Валенца и хемијска веза у настани хемије у основној средњој школи
11. Особине и структура кисеоника. Научно-популарни преглед
12. Основне класе и номенклатура неорганских једињења
8. GAAL FERENC, Институт за хемију Природно-математичког факултета, Нови Сад:
13. Аналитичка хемија јуче, данас и сутра
14. Допринос Војвођана развоју хемије
9. ГРЖЕТИЋ ИВАН, Рударско-геолошки факултет, Београд:
15. Деградациони процеси на индустријским и другим деловима и њихов утицај на животну средину
10. ГРБАВЧИЋ ЖЕЉКО, Технолошко-металуршки факултет, Београд:
16. Сушење суспензија у флуидизованом слоју инерентног материјала
11. ГУТМАН ИВАН, Природно-математички факултет, Крагујевац (12):
17. Хемијско порекло живота
18. Нова сазнања о структури материје (о кварковима и сл.)
12. ЈАНКОВ РАТКО, Хемијски факултет, Београд (14):
19. Како делују антибиотици
20. Алкалоиди - суштина које се користе као дроге
13. ЈОВАНЧИЋЕВИЋ БРАНИСЛАВ, Хемијски факултет, Београд (1):
21. Нафта - од фосилних до рафинације
14. ЈОВАНОВИЋ БРАТИСЛАВ, Технолошко-металуршки факултет, Београд:
22. Реакције термичке деалкалације неких деривата с-триазина
23. Истицање киселости пиридин карбонских киселина у реакцији са диазодифемилметаном
15. ЈОВАНОВИЋ ЈОВАН, Технолошко-металуршки факултет, Београд (3):
24. Хемијски састав и колоидна структура нафте
25. Петрохемијска индустрија - историја и будући развој
16. КЕВРЕШАН СЛАВКО, Пољопривредни факултет, Нови Сад:
26. Присуство и улога ензима
17. КОНСТАНТИНОВИЋ СТАНИМИР, Природно-математички факултет, Крагујевац (4):
27. Номенклатура у органској хемији
28. Примена еколошких дејтеција
29. Како учење хемије учиниће занимљивим
30. Бишумени шкриљци - могу ли да замене нафту?
31. Научни метод: Како то раде хемичари?
20. ЛАУШЕВИЋ МИЛА, Технолошко-металуршки факултет, Београд:
32. Масена спектрометрија
33. Примена гасно-хроматографске анализе са масеним детектором у заштити околине
21. ЛЕОВАЦ ВУКАДИН, Институт за хемију Природно-математичког факултета, Нови Сад (3):
34. Новија достигнућа у неорганској и координациој хемији
35. Валенца и валенционе могућности елемената
36. Хемија - централна наука
22. МАНДИЋ ЉУБА, Хемијски факултет, Београд (5):
37. Молекулска основа функционисања живих система
38. Молекулске основе болести
23. МАРКОВИЋ ДРАГАН, Факултет за физичку хемију, Београд (6):
39. Савремени проблеми и решења њихових решевања у заштити животне средине
40. Процена ризика од хемијских удеса у индустрији
24. МАРКОВИЋ РАДЕ, Хемијски факултет, Београд:
41. IUPAC-ова номенклатура органских једињења
25. МИШКОВИЋ БОРИВОЈЕ, Технолошко-металуршки факултет, Београд:
42. Металургија звожђа и челика - стање и развој
43. Тенденције развоја технологије израде челичних лимова - трака за аутомобилску индустрију
44. Тенденције развоја производње електромагнетних лимова на бази Sr-челика
26. МИШКОВИЋ-СТАНКОВИЋ ВЕСНА, Технолошко-металуршки факултет, Београд:
45. Полимерне заштитне премаке добијене електрофоретским поступком и њихово карактерисање електрохемијским методом
27. МИЋОВИЋ ИВАН, Хемијски факултет, Београд (3):
46. Алкалоиди (дроге)
47. Органска једињења у свакодневном животу
28. МИЉИЋИЋ СЛОБОДАН, Институт "Винча", Београд:
48. Монодисперзни неоргански колоид

49. Добијање, особине и примена неорганских колоида
29. МИОЧ УБАВКА, Факултет за физичку хемију, Београд:
51. Нови материјали. Суперјонски проводници
52. Како смо видели слободне протоне
30. НЕШИЋ СЛАВКО, Рударско-геолошки, Београд (1):
53. Примена хемије у геологији и рударству
54. Хемија нафте
31. НИКЕТИЋ ВЕСНА, Хемијски факултет, Београд:
55. О неким новим пољедима на стиролу и активност протона
56. Молекул хемоглобина у здрављу и болести
32. НИКОЛИЋ БРАНИСЛАВ, Технолошко-металуршки факултет, Београд (1):
57. Савремени аспекти хлор-алкалне електролизе
58. Редуција кисеоника - једна од основних електрохемијских реакција
33. ПАВЛОВИЋ МИОМИР, ИХТМ - Центар за електрохемију, Београд:
59. Стиролу и морфологија металних шлока добијених у константним и програмираним струјним режимима
60. Металне и конверзионе заштитне премаке
34. ПЕРИЋ МИЉЕНКО, Факултет за физичку хемију, Београд:
61. Стиролу (малих) молекула
62. Спектри молекула
35. ПЕТКОВИЋ ЂОРЂЕ, Институт "Винча", Београд (1):
63. Нуклеарни горивни циклус. Страх и нада
36. ПЕТРОВИЋ ДРАГАН, Технолошки факултет, Нови Сад (1):
64. Од вештаца и алхемичара до хемијских инжењера
37. ПЕТРОВИЋ СЛОБОДАН, Технолошко-металуршки факултет, Београд (1):
65. Локални анестетици амидне стироле. Синтеза и значај
66. Могућности трансформисања амидне везе
67. Синтеза нових бензидиазетина
38. ПОЛИЋ ПРЕДРАГ, Хемијски факултет, Београд (2):
68. Хемија и екологија
39. ПОПОВИЋ ИВАНКА, Технолошко-металуршки факултет, Београд (2):
69. Деградација и стабилизација полимера
70. Термогравиметријско испитивање интракције полимер-јунило
40. ПОПОВИЋ МИЛАН, Пољопривредни факултет, Нови Сад:
71. Секундарни биомолекули и њихове биолошке активности
41. ПОВРЕНОВИЋ ДРАГАН, ИХТМ-Центар за катализу и хемијско инжењерство, Београд:
72. Последице сушења у процесној индустрији
42. САДИБАШИЋ АСИМ, Технолошко-металуршки факултет, Београд:
73. Аутоматска регулација хемијских процеса
43. САИЧИЋ РАДОМИР, Хемијски факултет, Београд (2):
74. Хемија у свакодневном животу
44. СКАЛА ДЕЈАН, Технолошко-металуршки факултет, Београд:
75. Уништавање опасног отпада
45. СОВИЉ МИЛАН, Технолошки факултет, Нови Сад:
76. Нове могућности примене екстракције у процесној индустрији
46. СТАНКОВИЋ ВЕЛИЗАР, Технички факултет, Бор:
77. Хидрометалургија на размеђу два века
78. Директна електрохемијска екстракција јон-метала - домени и ограничења
47. СТАНУЛОВИЋ МИЛАН, Медицински факултет, Нови Сад:
79. Хемијска стирола и фармаколошко деловање
48. ШИЛЕР-МАРИНКОВИЋ СЛАВИЦА, Технолошко-металуршки факултет, Београд (2):
80. Липиди - значај и улога у исхрани
81. Микробна биомаса као извор физиолошке активности суспенсија
49. УСКОКОВИЋ ДРАГОЉУБ, Институт техничких наука Српске академије науке и уметности, Београд:
82. Наука и инжењерство материјала - стање и перспективе
83. Фасцинирајући свети фини честичица
50. ВЕЉКОВИЋ ВЛАДА, Технолошки факултет, Лесковац:
84. Микробиолошка синтеза полисахарида
85. Биореактори нове генерације за аеробне микробиолошке процесе
51. ВЕСЕЛИНОВИЋ ДРАГАН, Факултет за физичку хемију, Београд (1):
86. Основни узроци и последице загађивања животне средине
87. Комплексна једињења - важно стање и примена
52. АВРАМОВ-ИВИЋ МИЛКА, ИХТМ Центар за електрохемију, Београд:
88. Употреба живих циклусних волтаметрије у испитивањима хуманог материјала и UV - VIS спектроскопије у јунилозији
53. БЛАГОЈЕВИЋ НИКОЛА, Технолошко-металуршки факултет, Београд (1):
89. Савремени аспекти технологије стакла
90. Процеси сагоревања као извори загађивања ваздуха
91. Проблеми развоја индустрије неметала
54. БОЈОВИЋ СНЕЖАНА, Хемијски факултет, Београд (2):
92. 100 година Српског хемијског друштва
55. БУГАРСКИ БРАНКО, Технолошко-металуршки факултет, Београд

93. Производња биолошки активних суспандици пројекцијом биљних и животињских ћелија и њихова примена у фармацеутичкој индустрији
94. Контиролисано оидиуишање активних материја (вештачка ђубрива, хербициди, пестициди, микроелементи) за примену у агроиндустрији и пољопривреди
56. ХАЛАШИ РУЖА, Институт за хемију ПМФ, Нови Сад
95. Хемијски чланци у српским листовима у XIX веку
57. ИЛИЋ ИЛИЈА, Технолошко-металуршки факултет, Београд
96. Рециклажа металних отпада
58. ЈОВАНОВИЋ СЛОБОДАН, Технолошко-металуршки факултет, Београд (4):
97. Повона употреба полимерних материјала и заштитна животињне средине
98. Електропроводни полимери - синтета и примена
99. Новост у развоју и примени полимерних материјала
59. КИШ ЕРНЕ, Технолошки факултет, Нови Сад
100. Дојринос површинске хемије развоју хемијске индустрије
60. ПАВЛОВИЋ ВЛАДИМИР, Хемијски факултет, Београд
101. Структура и реактивност стероидних молекула
61. ПЕТРОВИЋ БАКОВ ДУШАНКА, Технолошко-металуршки факултет, Београд
102. Синтетичка мазива уља
62. ПЕТРОВИЋ ЉИЉАНА, Технолошки факултет, Нови Сад
103. Управљање квалитетом произведеног материјала регулацијом осмотичких биохемијских процеса
63. ПОПОВ КОСТАНТИН, Технолошко-металуршки факултет, Београд
104. Електрохемијско добијање металних пратова
64. СИНАДИНОВИЋ ДРАГАН, Технолошко-металуршки факултет, Београд
105. Производња злата. Прошлости, садашњости и будућности
65. СТОЈАНОВИЋ ДИМИТРИЈЕ, ИНЕП, Земун
106. Атомско-аналитичка спектроскопија - основни принципи и могућности
107. Неки актуелни проблеми загађења животињне средине са посебним освртом на утицај термоекотрана
66. ШЕРБАНОВИЋ СЛОБОДАН, Технолошко-металуршки факултет, Београд
108. Како повећати термичку ефикасност (мањити потрошњу горива) процесних пећи
109. Примена једначина стања на термо-хидрауличко пројектовање кондензатора вишекомпонентних смеша
67. ШОЛАЈА БОГДАН, Хемијски факултет, Београд
110. Стероиди - важни хормони

АПРИЛСКИ ДАНИ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА СРБИЈЕ

ДЕВЕТИ СЕМИНАР ЗА ПРОФЕСОРЕ ХЕМИЈЕ

У Београду на Хемијском факултету су 28. и 29. априла 1997. године одржани већ традиционални АПРИЛСКИ ДАНИ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА СРБИЈЕ и ДЕВЕТИ СЕМИНАР ЗА ПРОФЕСОРЕ ХЕМИЈЕ у организацији Српског хемијског друштва, Хемијског факултета и Министарства просвете Републике Србије. Ратко Јанковје отворио скуп, а одржана су следећа предавања:

- Снежана Бојовић: 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА
- Влада Павловић: ХЕМИЈСКА РЕАКТИВНОСТ БАКМИНСТЕРФУЛЕРЕНА
- Александар Стаматовић: ЈОНИ У ВАЗДУХУ КОЈИ ДИШЕМО

- Светозар Наход: ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА
- Нина Јевтић: ХЕМИЈА У ПЕТНИЦИ - 14 ГОДИНА ИСКУСТВА
- Иван Гутман: КОЛИКО ИМА ХЕМИЈСКИХ ЕЛЕМЕНАТА?
- Дејан Скала: САВРЕМЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ РАЗГРАДЊЕ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА

Одржан је и округли сто ШКОЛСКА ТАКМИЧЕЊА ИЗ ХЕМИЈЕ У СРБИЈИ 1996. И 1997. ГОДИНЕ и посећене су радне организације Галеника и Југопетрол.

У раду скупа је учествовало око 250 просветних радника из целе Србије.

СВЕТ ХЕМИЈЕ - БЕОГРАДСКА ХЕМИЈСКА ОЛИМПИЈАДА

У оквиру прославе **100 година од оснивања Српског хемијског друштва** за време изложбе **Свет хемије** у Педагошком музеју је у периоду 1. октобар - 15. новембар организовано такмичење из хемије - Београдска хемијска олимпијада.

По први пут у нашој земљи и колико нам је познато у свету коришћен је рачунарски програм за такмичење из хемије. Ученици су се такмичили у пет категорија, а проверавано је знање из градива VII и VIII разреда основне школе и I, II и III разреда средње школе. Учествовало је 557 ученика из 90 школа из целе Србије. Сваки ученик је добијао комбинацију задатака коју је рачунар састављао по случајној

расподели и по задатим критеријумима - тип и број задатака за сваку наставну тему сходно програму наставе хемије за одређени разред. Свака комбинација се састојала од 11 различитих типова задатака (задаци навођења, вишеструког избора, алтернативног избора, рангирања, спаривања, стехиометријски задаци различите сложености, тајанствени појам). Време предвиђено за израду теста је било 45 минута. Употреба програма није захтевала посебно рачунарско предзнање ученика. Недељни и апсолутни победници у овој фази Олимпијаде наведени су у табелици 1.

Таблица 1. Недељни и апсолутни победници у првој фази Београдске олимпијаде

Разред	Презиме и име	Школа / Место	Поени, %	Недеља, Датум
VII	-	-	-	I, 6.-12. октобар
VII	Вукковић Никола	О.Ш. "Вук Караџић, Кладово	90,91	II, 13.-19. октобар
VII	Калановић Милена	О.Ш. "Миодраг Чајетинац-Чајка", Трстеник	80,00	III, 20.-26. октобар
VII	Никовић Ана	О.Ш. "Владимир Рибникар", Београд	80,00	III, 20.-26. октобар
VII	Пантовић Маја	О.Ш. "Станислав Сремчевић", Крагујевац	80,00	III, 20.-26. октобар
VII	Антонић Милош	О.Ш. "Филип Вишњић", Београд	89,09	IV, 27.-31. октобар
VIII	-	-	-	I, 6.-12. октобар
VIII	Крунић Владимир	О.Ш. "Вук Караџић", Кикинда	67,27	II, 13.-19. октобар
VIII	Максимовић Милица	О.Ш. "Свети Сава", Београд	84,45	III, 20.-26. октобар
VIII	Наранчић Драгана	О.Ш. "Жарко Зрењанин", Апатин	54,55	IV, 27.-31. октобар
VIII	Бућан Марина	О.Ш. "Братство-јединство", Бајица	54,55	IV, 27.-31. октобар
I	Новта Наталија	Гимназија "Исидора Секулић", Нови Сад	74,55	I, 6.-12. октобар
I	Хасанагић Едина	Гимназија, Пријеполје	47,27	II, 13.-19. октобар
I	Даскијевић Сунчица	Гимназија, Апатин	58,18	III, 20.-26. октобар
I	Кончар Мирела	"Земунска гимназија", Земун	58,18	IV, 27.-31. октобар
II	Ђуриш Марина	"XIII Београдска гимназија", Београд	69,09	I, 6.-12. октобар
II	Ракић Милош	Гимназија, Крушевац	78,18	II, 13.-19. октобар
II	Јањушевић Иван	"I Београдска гимназија", Београд	85,45	III, 20.-26. октобар
II	Надаши Роберт	"Хемијско - текстилна школа", Вршац	74,55	IV, 27.-31. октобар
III	Ђурчић Игор	Техничка школа "Петар Драшћин", Београд	67,27	I, 6.-12. октобар
III	Андрић Филип	Гимназија, Пожега	56,36	II, 13.-19. октобар
III	Ђосовић Дамир	"Војна гимназија", Београд	32,73	III, 20.-26. октобар
III	Стеменовић Јелена	Средња техничка школа, Крагујевац	47,27	IV, 27.-31. октобар
VII	Вукковић Никола	О.Ш. "Вук Караџић", Кладово	90,91	15. октобар 1997.
VIII	Максимовић Милица	О.Ш. "Свети Сава", Београд	84,45	24. октобар 1997.
I	Новта Наталија	Гимназија "Исидора Секулић", Нови Сад	74,55	11. октобар 1997.
II	Јањушевић Иван	"I Београдска гимназија", Београд	85,45	25. октобар 1997.
III	Ђурчић Игор	Техничка школа "Петар Драшћин", Београд	67,27	8. октобар 1997.

Таблица 2. Победници у финалу Београдске хемијске олимпијаде

Завршен разред	Место	Презиме и име	Школа/Место	Поени, од 80
VII	1.	Јоровановић Милош	О.Ш. "Моша Пијаде", Жагубица	73
VII	2.	Вуковић Никола	О.Ш. "Вук Караџић", Кладово	71
VII	3.	Милошевић Јелена	О.Ш. "Свети Сава", Београд	69
VIII	1.	Трајковић Ивана	Гимназија, Велика Плана	75
VIII	2.	Наранчић Драган	Гимназија "Никола Тесла", Апатин	71
VIII	3.	Петровић Иван	Математичка гимназија, Обреновац	66
I	1.	Новта Наталија	Гимназија "Исидора Секулић", Нови Сад	58
I	2.	Живковић Боговид	Гимназија, Крушевац	57
I	3.	Бихеловић Филип	Хемијска-прехрамбена, Београд	52
II	1.	Добрић Милан	Гимназија "Свети Сава", Пожега	71
II	2.	Јањушевић Иван	I београдска гимназија, Београд	69
II	3.	Орчић Дејан	ХТШ, Вршац	58
III	1.	Вилотијевић Иван	Гимназија "Миодраг Миловановић-Луне", Ужице	48
III	2.	Андрић Филип	Ужице	46
III	3.	Поповић Игор	Гимназија "Свети Сава", Пожега СМШ "Братство-јединство", Лесковац	39

На основу постигнутих резултата одабрани су најбољи ученици (167) и позвани у финале Олимпијаде. Финале је одржано 15. новембра 1997. године, на Хемијском факултету у Београду. Ученици су решавали посебне тестове зависно од разреда који су завршили. Истог дана проглашени су победници (Таблица 2) и додељени су им дипломе и награде (књиге - углавном издања Музеја науке и технике, Периодни системи елемената, преплате на часописе "Хемијски преглед", "Флогистон" и "IQ", дискете са програмима из хемије, мајице). Посебну награду, боравак у Петници у априлу 1998. добило је 15 ученика основне школе. За ученике средњих школа предвиђена је посета и боравак на Хемијском и Технолошко-металуршком факултету, Факултету за физичку хемију, као и на неким институтима.

Оваква врста такмичења изазвала је изузетно интересовање и ученика и наставника. Анализирајући спроведену анкету, закључено је да је организација такмичења била успешна и да овај начин такмичења треба наставити, да је постигнуто много на по-

пуларизацији хемије. Неки од утисака које су ученици исказали одмах по завршетку решавања теста на компјутеру су били:

"Одлична организација израде теста. Дobar програм. Најпоштенији и најтачнији преглед задатка. Одлична је - све у свему".

"Такмичење је лепо замишљено, али није добро организовано. Наши професори су мислили да ће задаци бити другог типа".

"Као прави spoj између рачунара и хемије сматрам да ово такмичење буди наклоности према обе науке које све више постају наша будућност. Понет утисцима желео бих да оваквих такмичења буде што више".

"Свиђа ми се што одмах добијамо резултате".

"Одлична је идеја о организовању Олимпијаде. Још кад би компјутер имао срца..."

**Љ. Мандић, Б. Стељић Д. Даниловић,
Ј. Королија, В. Д. Крсмановић**

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ХЕМИЈЕ

Републичко такмичење из хемије одржано је 30. маја и 1. јуна 1997. г. на Хемијском факултету у Београду у организацији Српског хемијског друштва под покровитељством Министарства просвете Србије.

На такмичењу је учествовало 279 ученика (101 ученик основних и 178 ученика средњих школа). Ученици су се такмичили у две категорије: тест и експериментална вежба и самостални истраживачки радови.

Медаље су освојили следећи ученици:
 Категорија *тесет и експериментална вежба*
 - златна медаља
 VII разред - Ивана Ненадић, О.Ш. "Нада Матић", Ужице
 VIII разред - Милица Максимовић, О.Ш. "Свети Сава", Београд
 I разред - Наталија Новга, Гимназија "Исидора Секулић", Нови Сад
 II разред - Милан Добрић, Гимназија "Свети Сава", Пожега
 III и IV разред - Милан Мијајловић, "Прва крагујевачка гимназија" Крагујевац
 - сребрна медаља
 VII разред - Јелена Милошевић, О.Ш. "Свети Сава", Београд
 VIII разред - Драган Наранчић, О.Ш. "Жарко Зрењанин", Апатин
 I разред - Боговид Живковић, Гимназија, Крушевац
 II разред - Дејан Орчић, ХТСШ "Лазар Нешић", Суботица
 III и IV разред - Иван Вилотијевић, Гимназија "М. М. Луне", Ужице
 - бронзана медаља
 VII разред - Милан Ђоковић, О. Ш. "Ђура Јакшић", Зајечар
 VIII разред - Милош Мишић, О. Ш. "Станислав Сремчевић", Крагујевац
 I разред - Живко Чубрило, Гимназија, Зрењанин
 II разред - Дејан Петровић, Техничка школа, Рача

III и IV разред - Игор Поповић, Медицинска школа, Лесковац
 Категорија *самостални истраживачки радови*
 - златна медаља
 VII и VIII разред - Кристина Перишкић и Кристина Катанић, О. Ш. "Братство и јединство", Сомбор
 I и II разред - Бојан Јовић и Јелена Тодоровић, Хемијско-технолошка школа, Лесковац
 III и IV разред - Полина Рашић и Милица Максић, Гимназија "Бора Станковић", Ниш
 - сребрна медаља
 VII и VIII разред - Сенка Љубојевић и Тијана Папрић, О. Ш. "Јован Поповић", Нови Сад
 I и II разред - Владислав Боженко, "Прва Београдска гимназија", Београд
 III и IV разред - Михаљ Поша и Чаба Вереш, ХТСШ "Лазар Нешић", Суботица
 - бронзана медаља
 VII и VIII разред - Драгана Голубовић, О. Ш. "Душан Ђурђевић, Младеновац
 I и II разред - Андреј Туртол и Ненад Чолаков, Гимназија, Вршац
 III и IV разред - Весна Ђеран, Гимназија "Исидора Секулић", Нови Сад
 Чланови жирија били су наставници и сарадници хемијских факултета из Београда, Новог Сада, Ниша и надзорници за хемију Министарства просвете Републике Србије.
 Сви учесници Републичког такмичења из хемије су оценили да је такмичење протекло веома успешно.

КВИЗ ИЗ ХЕМИЈЕ

Школска редакција Образовно-научног програма Радио-телевизије Србије организовала је квиз из хемије намењен ученицима VII и VIII разреда основних школа поводом прославе стоте годишњице Српског хемијског друштва. Једанаест емисија квиза емитовано је на првом програму РТС у оквиру школског програма у периоду април-јуни о.г. За учешће у квизу пријавило се 100 школа, те је према резултатима квалификационог тестирања одабрано 32 екипе од по три ученика из 30 школа са територије Србије и две школе из Републике Српске.

За учешће у финалној емисији квиза избориле су се екипе основних школа "Бранко Крсмановић" - Сикирица (код Параћина), "Владимир Перић-Вал-

тер" - Пријепоље, "Жика Поповић" - Владимирци и "Свети Сава" - Београд. Победник квиза је екипа Основне школе "Владимир Перић-Валтер" коју су сачињавали Адмир Дуран, ученик VIII разреда, Бојана Цвијовић, ученица VIII разреда и Ненад Средојевић, ученик VII разреда. Поред пригодних награда учесницима финалне емисије, које су обезбедили Радио-телевизија Србије, Републички завод за издавање уџбеника и Српско хемијско друштво, СХД им је доделио и одговарајуће дипломе. Свим учесницима квиза Друштво је даровало претплату на часопис Хемијски преглед у знак признања за исказани труд и показано знање, са жељом да остану и убудуће привржени хемијској науци и струци.

ПРЕДАВАЊА У КОЛАРЧЕВОЈ ЗАДУЖБИНИ

У Задужбини Илије М. Коларца, у Центру за предавачку делатност, у организацији Зосије Браниславе Рамадановић, одржана су два циклуса научно-популарних предавања поводом јубилеја Српског хемијског друштва. У периоду мај-мај 1997. године одржана су следећа предавања у оквиру циклуса СТО ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА:

И. Мићовић, ИСТОРИЈАТ ДРУШТВА И ЗНАЧАЈ ЈУБИЛЕЈА	Д. Синадиновић, ПРОИЗВОДЊА ЗЛАТА, ПРОШЛОСТ, САДАШЊОСТ И БУДУЋНОСТ
Ж. Чековић, ТАКСОЛ - НАЈЕФИКАСНИЈИ ЛЕК У ЛЕЧЕЊУ РАКА	Н. Благојевић, САВРЕМЕНИ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГИЈЕ СТАКЛА
И. Гутман, ХЕМИЈСКО ПОРЕКЛО ЖИВОТА	С. Јовановић, НОВОСТИ У СИНТЕЗИ И ПРИМЕНИ ПОЛИМЕРНИХ МАТЕРИЈАЛА
Љ. Мандић, МОЛЕКУЛСКА ОСНОВА ЖИВОТА И БОЛЕСТИ	П. Полић, ХЕМИЈА И ЕКОЛОГИЈА
В. Никетић, МОЛЕКУЛ ХЕМОГЛОБИНА У ЗДРАВЉУ И БОЛЕСТИ	

АКТИВНОСТ СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА - ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА ВОЈВОДИНЕ

Српско хемијско друштво - Хемијско друштво Војводине поводом значајног јубилеја за нашу науку и наше друштво - обележавање стогодишњице оснивања СХД, током 1997. године одржало је више научних манифестација, а истовремено иницирало и друге облике рада у циљу популаризације хемије као науке и струке.

Тим поводом су у Новом Саду одржани следећи скупови: XII саветовање САВРЕМЕНИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА У ТЕХНОЛОГИЈИ МЛЕКА 19-20. новембра 1997. године, традиционално саветовање НОВОСАДСКИ ДАНИ НАУКЕ И ТЕХНОЛОГИЈЕ МЕСА 9-10. октобра 1997. године, семинар УТИЦАЈ ПЛАСТИЧНЕ АМБАЛАЖЕ НА ЗДРАВСТВЕНУ ИСПРАВНОСТ ХРАНЕ И ПИЋА 20. октобра 1997. године, IV научни скуп МЕТОДИКЕ ХЕМИЈЕ - ХЕМИЈА У ПОЉОПРИВРЕДИ 17-18. јуна 1997. године.

Осим организовања скупова и предавања по позиву, важан правац делатности СХД-ХДВ био је усмерен на оживљавање и оснивање нових подруж-

ница Друштва у центрима са значајном хемијском индустријом и развијеном школском мрежом за потребе хемије и хемијске технологије. Хемијско друштво Војводине основало је у јуну 1997. године нову подружницу у Сремској Митровици, а у току су припреме за оснивање подружница у Врбасу, Суботици и Вршцу.

Серијом пригодних предавања у гимназијама и хемијским техничким школама настојало се повећати интерес омладине за студије хемије и хемијске технологије. Овом акцијом се жели обезбедити довољан и квалитетан кадар за очекивани убрзани развој хемије и хемијске индустрије у наредном веку.

Чланови ХДВ су својим масовним учешћем на централној прослави у Београду крајем септембра допринели и званредном успеху ове манифестације.

На крају, СХД-ХДВ о свим наведеним активностима обавештавало је средства јавног информисања како овакав редак и значајан јубилеј за нашу науку не би прошао незапажен.

Милан Поповић

ХЕМИЈА У ИСТРАЖИВАЧКОЈ СТАНИЦИ ПЕТНИЦА

Истраживачка станица Петница је јединствена самостална и непрофитна организација, настала 1982. године, која се бави савременим облицима ваншколског научног образовања младих који показују високе склоности и способности за науку и истраживачки рад.

Семинари хемије се организују два пута годишње: зимски је теоријски, пролећни методолошки. У току летњег семинара се раде пројекти који обавезно укључују и практичан рад у хемијској лабораторији. Извештаји о урађеним пројектима објављују се у *Петничким свескама*.

Поводом стогодишњице Српског хемијског друштва, у периоду од 17. до 20. марта 1997. године у Истраживачкој станици Петница одржана су следећа предавања:

- Драгица Тривић: ОКСИДАЦИЈЕ И РЕДУКЦИЈЕ
- Раде Марковић: СТЕРЕОХЕМИЈА
- Влада Павловић: КАКО СЕ ВРШЕ ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ
- Иван Јурашић: ДА ЛИ ПОСТОЈЕ ХЕМИЈСКЕ ВЕЗЕ?
- Драгана Милић: НОМЕНКЛАТУРА ОРГАНСКИХ ЈЕДИЊЕЊА.

У оквиру јесењих семинара одржана су следећа предавања:

- Зоран Миодраговић: ПРИРОДА ХЕМИЈСКЕ ВЕЗЕ У КОМПЛЕКСНИМ ЈЕДИЊЕ-

ЊИМА

- Ђенана Миодраговић: ТЕОРИЈА КРИСТАЛНОГ ПОЉА. ТЕОРИЈА ЛИГАНДНОГ ПОЉА. ТЕОРИЈА МОЛЕКУЛСКИХ ОРБИТАЛА
- Ранђел Михајловић: ААС - ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ТЕХНИКЕ
- Драган Манојловић: ПОТЕНЦИОМЕТРИЈА. ПОЛАРОГРАФИЈА
- Снежана Николић: ПРОТОЧНА ИНЈЕКЦИОНА АНАЛИЗА
- Љубинка Рајаковић: ХЕМИЈСКИ СЕНЗОРИ
- Срђан Стојановић: СТРУКТУРА И ФУНКЦИЈА ХЕМОГЛОБИНА. ХЕМОГЛОБИНСКИ ДЕРИВАТИ
- Радивоје Продановић: ЕНЗИМИ
- Милан Николић: СТРУКТУРА И ФУНКЦИЈА БИОЛОШКЕ МЕМБРАНЕ
- Марија Гавровић: АЛЕРГЕНИ
- Иванка Караџић: АНТИБИОТИЦИ

Активности Истраживачке станице Петница обележене су и на изложби у Педагошком музеју у Београду где су представљена три постера: један о Истраживачкој станици Петница, други о програмима хемије у ИСП и трећи који је презентовао рад Данице Галонић, који је урађен у Петници, "Утицај киселих киша на квалитет земљишта и пшенице".

Нина Јевтић

Српско хемијско друштво ХЕМИЈСКИ ПРЕГЛЕД

ГОДИШЊИ САДРЖАЈ (1997)

ЧЛАНЦИ

Свечана годишња скупштина Српског хемијског друштва (22. новембра 1996. године). Поздравна реч почасног председника друштва, проф. др Драгомира Виторовића.....	3
Иван Гутман и Радивој Николајевић, Методичка обрада појма активитета у настави хемије у средњој школи	5
И.И. Тимофејева, А.М. Маричић и М.М. Ристић, Аморфне легуре и њихова електрична својства.....	10
Ју.Н. Кукушкин, Хартија и оловка.....	20
Јован Вучетић и Кристина Гончевић, Јони и здравље човека.....	24
Драгутин М. Дражић, Запажања једног уредника научног часописа.....	29
Живорад Чековић, Нобелова награда за хемију за 1996. годину додељена је за откриће фулерена.....	34
Слободан Младеновић и Станимир Константиновић, Нобелова награда за хемију за 1957. годину додељена је Шкотланђанину Лорду Тоду за рад на нуклеотидним и нуклеинским киселинама.....	36

Александар Ш. Толић, Упоредни преглед истраживачких активности у солвентној екстракцији у периоду 1980-1993.....	40
А. Маринковић, А. Анђић-Јовановић, Д.С. Пеша и Ј. Савовић, Прилог спектрохемијској терминологији. II. Атомска апсорпциона спектрометрија.....	43
Драгутин Дражић, Утицај адсорпције на електрохемијске процесе.....	51
Владимир Павловић, Примена квантних структура у науци о материјалима.....	62
Миодраг Теофиловић, Драган Пеша, Александар Обреновић, Милан Обреновић и Бранислав Потковић, Упоредни подаци о садржајима олова и других загађујућих елемената у талозима поред аутопута и главних саобраћајница у Новом Београду.....	65
Надежда Петрановић и Ивана Драшковић, Корелација фазних прелаза и особина материјала.....	71

Милош И. Ђуран и Снежана У. Миљковић , Примена комплекса платинске групе метала у хемотерапији као антитуморских агенаса.....	77
Слободан Младеновић и Станимир Константиновић , Нобелова награда за хемију за 1958. годину додељена је енглеском биохемичару Фредерику Сенцеру	83
Дејан Полети, Александра Хаџић-Томић и Стеван Дубљевић , Народна веровања и хемија. Да ли метална кашичица заиста смањује "ветрење" минералне воде.....	88
Милош М. Рајковић и Борислава Вучуровић , Коришћење могућности савремених електронских медија у функцији побољшања научног рада	93
Јован Јовановић , Важан корак уласка Србије у Европу	105
Сима Јозанић , О ароматичним дитиокарбама тима, 04 новембар 1890.	108
Марко Леко , Детекција живе токсиколошком анализом испарљивих отрова (27. мај 1909. год.).....	121
Иван Јурањић , Има ли у квантној теорији места за структуру молекула	122
Вера Дондур , Хемијска кинетика од Аренијуса до фемтосекундне спектроскопије.....	128
Вукадин М. Леовац , Необични комплекси и лиганди	137
Влатка Вајс , Биљна хемија и медицина.....	150
Петар Р. Дворнић , Принцип скелетног микромолекулошког изомеризма.....	154
Јован А. Јовановић и Милорад Ј. Сокић , Поглед на нафтну и петрохемијску индустрију	162
Марио Златовић и Светозар Р. Никетић , Хемија на Интернету (или Интернет у хемији).....	176
Поводом сто година Српског хемијског друштва	189
Изложба "Свет хемије"	190
Отварање изложбе "Свет хемије", Педагошки музеј ..	193
Отварање изложбе "Свет хемије", Галерија САНУ	195
Каталог изложбе "Свет хемије"	197
Изложба "Нобеловци на маркама"	197
Сајам "Свет хемије"	197
Научно-стручно саветовање "Свет полимера"	198
Откривање спомен плоче на згради ИХТМ, Његошева 12	198
Јубиларни научни и свечани скуп 100 година СХД 1897-1997.....	200
Пленарна предавања одржана на Јубиларном научном и свечаном скупу "Сто година Српског хемијског друштва", 1897-1997	202
Биографије предавача	202
Наслови постерских саопштења	207
Гости СХД поводом стогодишњице.....	211
Честитке.....	212
Представљање јубиларних издања СХД.....	213
Хемија и хемијска индустрија у Србији-историјска грађа	216
Свечани број часописа JOURNAL of the SERBIAN CHEMICAL SOCIETY	216
Хемијски преглед, годиште 38, број 5. Свечани број поводом 100 година СХД	217
Обележје СХД у јубиларној години	218
Поштанске марке поводом стогодишњице СХД.....	218

Свечана академија.....	218
Свечана скупштина.....	219
Поздравно слово Рикарда Ернста на Свечаној скупштини друштва.....	221
Пратећи програм уз Јубиларни научни скуп.....	223
Поклон концерт Српског лекарског друштва.....	223
Свечана годишња и изборна скупштина СХД.....	223
Годишња признања СХД.....	225
Признања СХД поводом стогодишњице.....	226
Свечана годишња и изборна скупштина СХД.....	229
Изложба "Сто година Српског хемијског друштва"	230
Сто година СХД-а, отварање изложбе-Галерија науке и технике САНУ	230
Предавања која је Српско хемијско друштво понудило у току 1997. године.....	231
Априлски дани просветних радника Србије.....	234
Свет хемије - Београдска хемијска олимпијада.....	235
Републичко такмичење из хемије.....	236
Квиз из хемије.....	237
Предавања у Коларчевој задужбини.....	238
Активност Српског хемијског друштва - Хемијског друштва Војводине.....	238
Хемија у истраживачкој станици Петница.....	239
БЕЛЕШКЕ	
Занимљивости из хемије	28,64,92,136,175
Хемијске песме	64,92
Белешке о уранским мецима	99
Књиге (објављене од 1995. до јуна месеца 1997. године)	
Живорад Чековић , Експериментална органска хемија	100
Зоран Николић , Керамички дијаграми стања.....	100
М.М. Ристић , Фундаментални принципи синтезе материјала задатих својстава.....	100
Биљана Д. Стојановић, Горан О. Бранковић и Момчило М. Ристић , Савремено стање и перспективе развоја нових материјала	100
Rada M. Novaković and Marino Giordant , Biomaterials the Formation Propertis and Use of Hydroxyapatite Ceramics.....	100
М.М. Ристић, Ј.Ф. Прјадко, Ју.А. Кунишки, З.Ц. Николић, М.М. Живковић, М.В. Николић и С.М. Рађић , Прогноза физичкохемијских својстава материјала.....	100
Миодраг Пантелић, Раде Драшковић и Светозар Алексић , Минералне воде и пелоиди Горње Трепче	101
Шћепан С. Миљанић , Изотопски ефекти код водоника ...	101
К. Peter C. Vollhardt and Neil E. Schore , Органска хемија (превод са енглеског језика).....	101
И.Г. Драганић , Кроз свет радијације и радиоактивности сто година атомске ере.....	101
Ivan G. Draganić, Zorica D. Draganić, Jean-Pierre Adloff , Radiation and Radioactivity on Earth and Beyond.....	102
Станимир Р. Арсенијевић , Органска хемија (седмо издање).....	102
Милутин Миланковић , 22 века хемије.....	186
Ференц Сабадвари , Антон Лоран Лавоазје (превод са немачког).....	186

1. Састанак Одбора за прославу стогодишњице СХД 22. септембра 1997. у свечаној сали ИХТМ у Београду

2. Председник Одбора за прославу Живорад Чековић говори на састанку Одбора 22. септембра 1997.

3. Том Руан (други с десна) поклања стари модел поларографа Српском хемијском друштву 22. септембра 1997., уз њега су (с десна на лево) Драгутин Дражић, Драган Марковић и Александар Деспић.

4. Педагошки музеј у Београду 23. септембра 1997.

5. Са отварања изложбе СВЕТ ХЕМИЈЕ у Педагошком музеју у Београду 23. септембра 1997., Бранислава Јордановић и Драгомир Виторовић

6. Петар Радивојша и Дејан Даниловић на отварању изложбе СВЕТ ХЕМИЈЕ у Педагошком музеју 23. септембра 1997.

7. Александар Деспић говори на отварању изложбе СВЕТ ХЕМИЈЕ у Галерији САНУ у Београду 23. септембра 1997.

8. Изложба СВЕТ ХЕМИЈЕ у Галерији САНУ у Београду

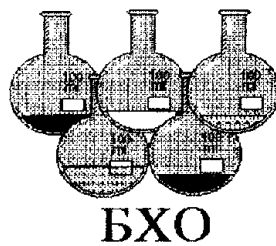
10. Спирални периодни систем,
према идеји Дејана Даниловића и
Јасминке Королије

9. Једно од предавања уз изложбу СВЕТ
ХЕМИЈЕ у галерији САНУ, предавач
Љиљана Дошен-Мићовић

11. Насловна страна каталога за изложбу СВЕТ ХЕМИЈЕ

БЕОГРАДСКА
ХЕМИЈСКА ОЛИМПИЈАДА

12. Знак Београдске хемијске олимпијаде

13. Јован Јовановић открива Спомен плочу на згради ИХТМ у Београду 24. септембра 1997., уз њега је Жарко Јовановић

14. Изложба књига из области хемије у ИХТМ у Београду 24. септембра 1997.

15. На Београдском сајму у току трајања манифестације СВЕТ ХЕМИЈЕ

16. Пријем добродошлице у Хотелу Intercontinental у Београду 24. септембра 1997., зесна налево: Том Рјан, Драган Марковић и Дејан Секулић

17. На Београдском сајму, здесна налево: Иван Мићовић, Драган Синадиновић и Ernest Wenkert

18. Изложбени простор СХД на Београдском сајму

19. Отварање научног и свечаног скупа 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА 25. септембра 1997. у Сава центру у Београду

20. Живорад Чековић говори на отварању научног и свечаног скупа 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА 25. септембра 1997. у Сава центру у Београду

21. Душан Каназир говори на отварању научног и свечаног скупа 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈ-СКОГ ДРУШТВА 25. септембра 1997. у Сава центру у Београду

22. Александар Деспић отвара рад свечаног скупа првим предавањем 25. септембра 1997.

23. Ronald Breslow

24. Теодор Аст предаје медаљу СХД Јоhn-и Веупон-и

25. Гордана Вуњак-Новаковић

26. Richard Ernst

27. Слободан Милосављевић предаје медаљу СХД Armin-u de Meijere-u

28. Norman Allinger

29. Љиљана Дошен-Мићовић предаје медаљу СХД Ивану Гутману

30. Derek H. R. Barton

31. Pierre Potier

32. Драгутин Дражић предаје медаљу СХД Кејт-и Боуден-и

33. Радослав Аџић

34. Michael Smith

35. Слободан Маџура

36. Лев Александрович Грибов

37. Мирослав Гашић

38. Промоција јубиларних издања Друштва 25. септембра 1997., слева надесно: Снежана Бојовић, Драгомир Виторовић и Јован Величковић

39. Промоција јубиларних издања Друштва 25. септембра 1997., слева надесно: Богдан Шолаја, Драгутин Дражић, Мирослав Гашић и Јован Јовановић

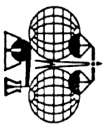
40. Eberhard Schürmann

41. Поштанска марка посвећена стогодишњици СХД

42. Службенице канцеларије Друштва и технички сарадници у Сава центру 25. септембра 1997.

43. Конференција за штампу 25. септембра 1997., слева надесно Дерек Бартон, Живорад Чековић и Richard Ernst

44. Дерек Бартон предаје Јовану Јовановићу повељу IUPAC-а на Свечаној академији у Сава центру 25. септембра 1997.

*The International Union of
Pure and Applied Chemistry*

*Sends Congratulations and
Warmest Greetings*

to the

Serbian Chemical Society

on the

Centennial of its Founding

November 27, 1897

*Albert E. Fischli
President*

45. Повеља-честитка ИУПАС-а

The Officers and Staff of the

American Chemical Society

convey to their colleagues in the

Serbian Chemical Society

on the occasion of its

One Hundredth Anniversary

*their sincere congratulations on the
many achievements of the society for the
advancement of the chemical sciences
in Serbia.*

September 1997

*Paul S. Anderson
President*

*Jean S. Hill
Chair, Board of Directors*

*John K. Crum
Executive Director*

46. Повеља-честитка Америчког хемијског друштва

Laboratorium für Physikalische Chemie
 Prof. Dr. R. R. Ernst

28-9-97

2515

Postadresse:
 Laboratorium für Physikalische Chemie
 ETH Zentrum, CH-8092 Zürich
 Switzerland

Durchwahl: 01/832 43 88
 Telefonzentrale: 01/832 11 11
 Telefax: +41/1/832 12 57
 E-Mail: Ernst@hmc.phys.ethz.ch

Prof. Slobodan I. Macura
 Biochemistry and Mol. Biol.
 Mayo Clinic
 Rochester, Minnesota 55905

Fax: 001 507 284-8433

Dear Slobodan,

Many thanks for the very kind support you provided in Belgrade. It made this trip to a great event. I have enclosed the short address I wanted to deliver and some additional material which you may use if you want. For reprinting it would need a few minor modifications.

Best regards

Richard

education. Indeed, we have so far been able to attract for our universities the best scientists on a worldwide basis. Just to mention an example, of the four Nobel prize winners of ETH Zürich, three are coming not too far from here:

- Wolfgang Pauli from Vienna
- Leopold Ruzicka from Vukovar
- Vlado Prelog from Sarajevo

Indeed the former Yugoslavia has been an incredible source of creative scientists.

Despite our international openness, we have also nationalistic groupings in Switzerland which are centered around the demagogic personality of Christoph Blocher who tries to keep Switzerland separated from the European Union and would like to reduce the number of foreigners. I think that this is a very deplorable development in Switzerland which I hope very much we can overcome to join the European Union without which our small country can not exist. I am sure that the European future of our

Ladies and Gentlemen,

It is a pleasure for me to transmit the congratulations and the best wishes of the New Swiss Chemical Society on the occasion of this remarkable centennial of the Serbian Chemical Society. The New Swiss Chemical Society is only a few years older than today's jubilee. I am truly impressed how well hex in Serbia chemistry is promoted and the general public is informed about its necessity.

In Switzerland, we know how important chemistry is, first for the economical survival of Switzerland, but even more so for a decent survival of mankind. Chemistry does not know any borders. It is truly international, and we chemists form one large international community. We are therefore happy to know to have a vigorous and thoughtful pasture society here in Serbia.

Fortunately, we have in Switzerland a government which recognizes the importance of higher education and in particular of chemical

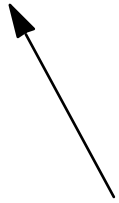
planet does not tolerate extreme nationalism but requires international openness.

In this sense, I hope that also here in Serbia nationalistic tendencies can be kept in bounds, and that Yugoslavia will soon be considered as a serious candidate for joining the European Community as it is indeed an integral part of Europe.

We chemists have a very particular responsibility. We have all the international connections. We understand the importance of international ties, and we are called to convince the remainder of our population of the need of an open-minded, peaceful, and compassionate attitude towards other countries, other ethnic groups and foreigners in general.

In this sense, I wish the Serbian Chemical Society a very prosperous future and success in its important mission.

48. Ronald Breslow предаје Јовану Јовановићу повељу Америчког хемијског друштва на Свечаној скупштини Друштва у Сава центру 26. септембра 1997.

49. Јован Јовановић предаје јубиларну медаљу СХД Драгану Кубуровићу, ректору Београдског универзитета на Свечаној скупштини Друштва у Сава центру 26. септембра 1997.

50. Јован Јовановић предаје симбол захвалности СХД Ивану Јуранићу, декану Хемијског факултета у Београду на Свечаној скупштини Друштва у Сава центру 26. септембра 1997.

51. Отварање изложбе 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА у Галерији науке и технике САНУ у Београду 26. новембра 1997, слева надесно: Борислав Шурдић, Јован Јовановић, Снежана Бојовић и Јеленка Петковић

52. Са изложбе 100 ГОДИНА СРПСКОГ ХЕМИЈСКОГ ДРУШТВА у Галерији науке и технике САНУ у Београду 26. новембра 1997.

53. Са отварања Годишње и изборне скупштине СХД у свечаној сали САНУ у Београду 27. новембра 1997., слева надесно: Борка Вучић, Миланка и Богољуб Карић, Миодраг Бабић

54. Слободан Рибникар држи предавање на Годишњој и изборној скупштини СХД у свечаној сали САНУ у Београду 27. новембра 1997.

55. Јован Јовановић уручује симбол захвалности СХД Златану Баталовићу на Годишњој и изборној скупштини СХД у свечаној сали САНУ у Београду 27. новембра 1997., уз њих је Бранислав Николић

56. Јован Јовановић уручује симбол захвалности СХД Федору Зданском, декану Технолошко-металушког факултета у Београду на Годишњој и изборној скупштини СХД у свечаној сали САНУ у Београду 27. новембра 1997., уз њих је Драгутин Дразић

57. На коктейлу после Годишње и изборне скупштине СХД, стари и нови председници СХД и Хемијског друштва Војводине, слева надесно: Мирослав Гашић, Јован Јовановић, Радмила Маринковић-Недучин и Милан Поповић